Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

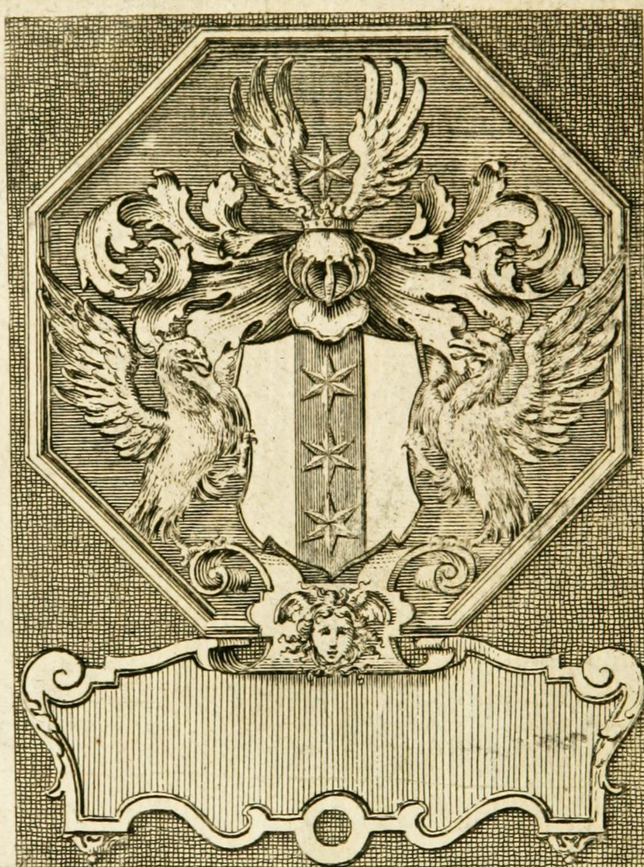

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

No 519

M. Tuscher fecit

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

LN 130
ex. 2

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Liber agendarum ſecū
dum ritum et cōſuetudinem eccleſie
et dioceſis Sleſzwicēſis diuinorū
rectoribus vtilis et neceſſarius.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

¶ **Reuerēdus in chriſto pater et dn̄s: Dn̄s**
Godſchalcus de alevelde dei et apoſtolice ſe-
dis grā, Epiſcopus eccleſie Sleſswicenſis
Attendens in ſua dioceſi librorū agendarū
paucitatem: eorundemq, corruptionē et di-
uerſitatem. Et ex hoc quibusdā diuinorū
rectoribus ac animabus ſibi cōmiſſis poſſe
conſurgere turbationem negligentiā et pe-
riculum, quibus debito id exigente paſto-
rali, conſulere geſtiens hos libros agenda-
rum iuxta ritum et cōſuetudinē dicte ſue
dioceſis correctos et impreſſos auctoritate
ordinaria approbauit et confirmauit. Anno
dn̄i milleſimo quingenteſimo duodecimo.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Benedictio Salis et aque

¶ Benedictio ſalis et aque communis.

Adjutorium noſtrū in noīe dnī. Qui fecit celum et terram. Sit nomen dnī bndictū Et hoc nunc et vſqȝ in ſeculum.

¶ Exorciſmus Salis: ſine Oremus.

Exorciſo te creatura ſalis: per deum viuum, per deum verum, per deum ſanctum: per deum qui te per Helizeum pphetam in aquā mitti iuſſit, vt ſanaretur ſterilitas aque: vt efficiaris ſal exorciſatum in ſalutem credentiū: vt ſis omnibus te ſumentibus ſanitas aīe et corporis: et effugiat atqȝ diſcedat ab eo loco quo aſperſum fueris omnis fantaſia et nequitia vel verſutia diabolice fraudis: omnisqȝ im̄undꝰ ſpiritꝰ adiuratꝰ. Per eū qui venturꝰ eſt iudicare viuos et mortuos: et ſeculū per ignem. Amen. Sic concludit oīs Exorciſmus. Collecte autem: per Chriſtum dnm noſtrum, concludende ſunt Verſus.

Omnibus Oremus exorciſtis prohibemꝰ.
His ergo non finē: claudas Per dnm nrm
Sed Per eum qui vẽturus eſt dānare p ignē

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

I Mmenſā cle- Collecta. Oꝛemus.
mentiā tuam oīpotens eterne deus/
humiliter imploꝛamus: vt hanc creaturā
ſalis quā in vſum generis humani tribui
iſti benedicere ✠ et ſanctificare tua pietate
digneris: vt ſit omnibus ſumentibꝰ ſalus
mentis et coꝛpoꝛis. et quicquid ex eo tactū
vel reſperſum fuerit: careat omni immūdi
cia liberetur a noxa: omniqꝫ impugnatiōe
ſpiritalis nequicie. Per chꝛiſtum dominū
noſtrum. Sine oꝛemꝰ Exoꝛciſmus aque.

E xoꝛciſo te creatura aque: in nomine
dei patris ✠ ōnipotentis: et in nomi
ne ieſu criſti ✠ filij eius domini noſtri. Et
in virtute ſpiritus ſancti ✠ vt fias aqua ex
oꝛciſata: ad effugandam omnē poteſtatē
inimici. vt ipſum inimicum eradicare ⁊ ex
plantare valeas: cum āgelis ſuis apoſtati
cis. Per virtutē eiuſdē dn̄i noſtri ieſu criſti
qui vēturꝰ eſt iudicare ⁊c. Colla. Oremus

D Eus qui ad ſalutē humani generis
maxima queqꝫ ſacramēta in aqua-
rum ſubſtantia condidiſti. Adeſto pꝛopiti
us inuocationibꝰ noſtris: et elemento huic

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

multimodis purificationib⁹ p̄parato. vir
tutē tue ✠ bn̄dictionis infūde. vt creatura
myſterij tui tibi ſeruiēs. ad abijciendos de
mones. morboſqꝫ pellēdos. diuine gratie
ſumat effectum. vt quicquid in domib⁹ vel
in locis fideliū hec vnda reſperſerit/careat
omni immūdicia: liberetur a noxa. Nō il-
lic reſideat ſpiritus peſtilēs: non aura cor-
rumpens: diſcedant oēs inſidie latētis ini-
mici. et ſi quid eſt quod aut īcolumitati ha
bitantiū inuidet: aut quieti/ aſperſiōe hui⁹
aque effugiat. vt ſalubritas per īuocatio-
nem ſancti tui nominis expetita: ab omni
bus ſit īpugnationib⁹ defenſa. Per xp̄m.

Hic miſceat ſal cū aqua ī modū crucis dicēs

Fiat hec cōmixtio ſalis ⁊ aque pariter in
noīe patris ✠ et filii ✠ ⁊ ſpūſ ✠ ſācti. Amē

Deus inuicte virtutis auctor ⁊ Orō.
inſuperabilis imperij rex. ac ſemp
magnificus triūphator: qui aduerſe domi
nationis vires reprimis. qui inimici rugi
entis ſeuitiā ſuperas. qui hoſtiles nequiti-
as potenter expuguas. Te domine tremē-
tes ⁊ ſupplices deprecamur ac petimus. vt

hanc creaturā ſalis et aque dignāter ✠ aſ=
picias/benign⁹ ✠ illuſtres pietatis tue mo
re ✠ ſanctifices. vt vbicunq; fuerit aſperſa
per inuocationem ſancti tui nominis om=
nis infeſtatio immūdi ſpiritus abijciatur.
terrorq; venenoſi ſerpentis procul pellatur
et preſentia ſancti ſpirit⁹ nobis tuā miſeri=
cordiam poſcentib⁹ vbiq; adeſſe dignetur.
Per dominum noſtrū ieſum xp̄m filiū tu=
um. qui tecū viuit ⁊ regnat in vnitate ſpūs
ſancti deus per omnia ſecula ſeculoꝝ. Amē
Et benedictio ✠ dei patris omnipotētis: ⁊
filij ✠ ⁊ ſpiritusſancti ✠ deſcēdat ſuper hāc
creaturam ſalis et aque ⁊ maneat ſemper.
Amen. Aſperſio aque.

Asperges me domine yſopo et mū=
dabor lauabis me et ſup niuē deal=
babor. ps. Miſerere mei deus ſecundū ma
gnā miſericordiā tuā. Gl̄ia patri ⁊ filio ⁊c.
Lauabis. V. Oſtēde nobis dn̄e miſericor=
diā tuā. Et ſalutare tuū da nobis. Orem⁹

Exaudi nos deus ſalutaris noſter. et
mittere digneris ſāctū āgelū tuū de
celis: qui cuſtodiat protegat: viſitet ac defē

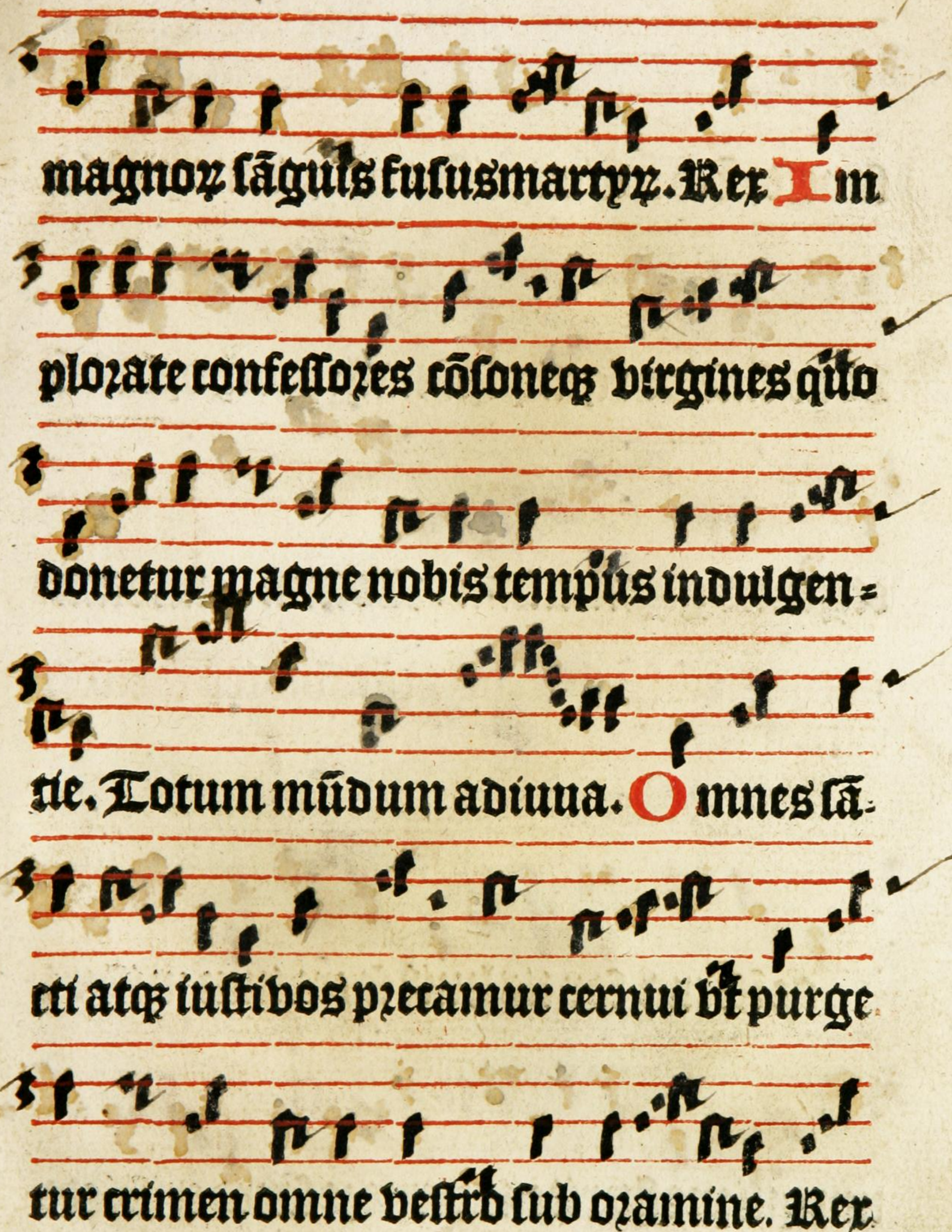
Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

dat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per chriſtum dominum noſtrum. Amen

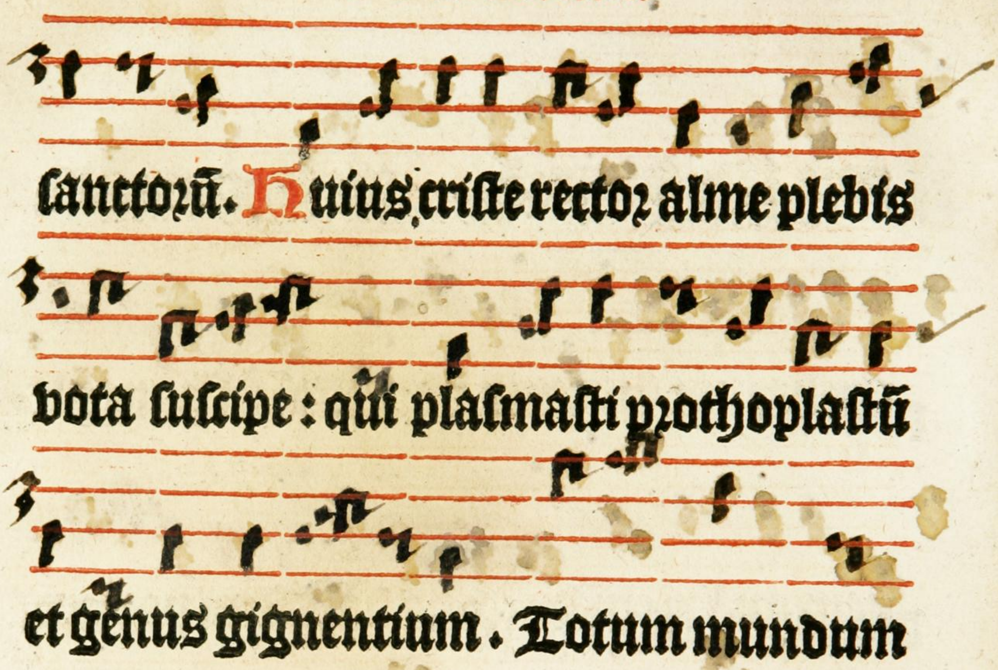
¶ In vigilia paſche et penthecoſtes ad benedicendum fontem cantetur. Hymnus.

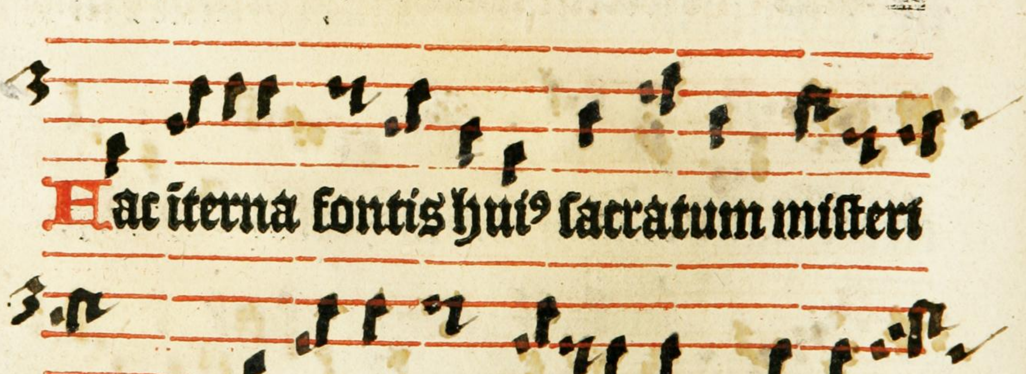
Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

magnoꝝ ſāguis fuſus martyꝝ. Rex Im
ploꝛate confeſſoꝛes cōſoneqꝫ virgines q̄o
donetur magne nobis tempus indulgen=
tie. Totum mūdum adiuua. Omnes ſā=
cti atqꝫ iuſti vos p̄camur cernui vt purge
tur crimen omne veſtrū ſub oꝛamine. Rex

Benedictio fontiū

Sequētē vſū ſacerdos. cātabit ter faciēdo cum manu crucem in fonte.

pore. Rex ſanctorū. Mitte ſanctum nunc
amborum ſpiritum paraclitū in hanc ple=
bem quā recentem fons baptiſmi parturit
Totū. Et letetur mater ſancta tota nunc
eccleſia ex profectu renaſcētis tantē multi=
tudinis. Rex ſanctorū. Preſta patris atqꝫ

nati compar ſancte ſpiritus vt te ſolū ſem

per omni diligamus tēpore. Totum mū.
℣. Domine apud te eſt fons vite. Et in lu
mine tuo videbimus lumen. Oremus.

OMnipotens ſēpiterne deus. adeſto
magne pietatis tue miſterijs. adeſto
ſacramētis: et ad creādos nouos populos
quos tibi fōs baptiſmatis parturit ſpiritū
adoptionis admitte: vt quod noſtre humi
litatis eſt gerendum miſterio/tue virtutis
impleatur effectu. Per dn̄m nr̄m iheſum
chriſtū filium tuū: qui tecū viuit et regnat
in vnitate eiuſdē ſpiritus ſancti deus.

PEr omnia ſecula ſeculorum. Amen

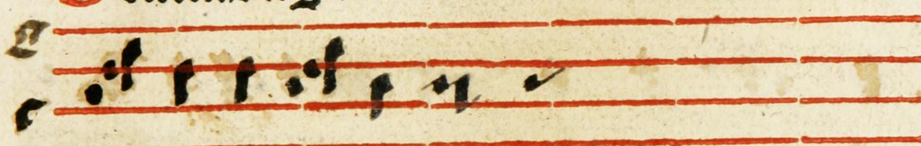
Dominus vobiſcũ. Et cum ſpiritu tuo.

Surſum corda. Habemus ad dominum

Gratias agamus domino deo noſtro.

Dignũ et iuſtum eſt.

Vere dignum et iuſtum eſt equum

et ſalutare. Nos tibi ſẽper ꝛ vbiq; gratias

Benedictio fontiū

agere: domīe ſancte pater omnipotēs eter

ne deus. Qui inuiſibili potentia ſacramen

toꝛum tuoꝛum mirabiliter operaris effec=

tum/ & licet nos tantis myſterijs exequen=

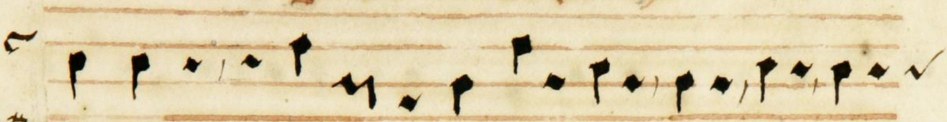

dis ſimus indigni: tu tamen gratie tue do

na non deſerens: etiā ad pꝛeces noſtras au

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

res tue pietatis inclines. Deus cuiꝰ ſpiri-

tus ſuꝑ aquas inter ipſa mundi primordia

ferebatur: vt iam tūc virtutē ſanctificatio-

nis aquaꝝ natura cōciperet. Deus qui no-

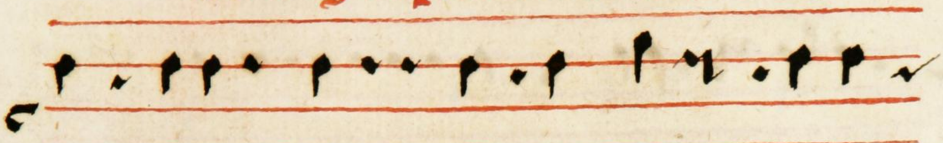
centis mundi crimina per aquas abluens

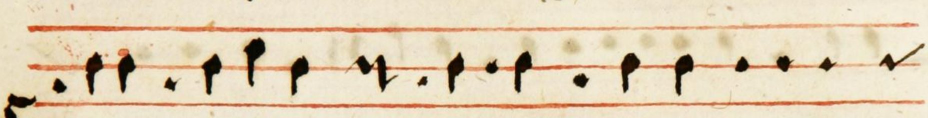
regenerationis ſpeciē in ipſa diluuii effuſi-

one ſignaſti: vt vnius et eiuſdem elemẽti
myſterio: et finis eſſet viciis / et origo virtu-
tibus. Reſpice queſumus domine in faciẽ
ecclie tue: ⁊ multiplica ĩ ea regeneratiões
tuas / q̄ gratie tue affluentis ĩpetu letificas
ciuitatẽ tuam fontemq; baptiſmatis ape-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

ris toto orbe terrarũ gentibus innouãdis

vt tue maieſtatis imperio ſumat vnigeni-

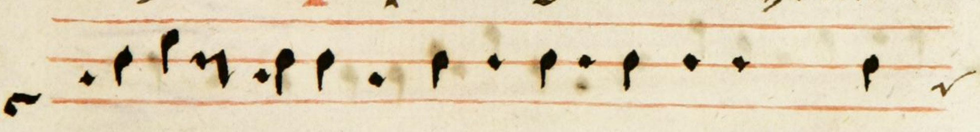

ti tui gratiam de ſpiritu ſancto

Hic diuidat aquã in modũ crucis cum manu quatuor digitis pollice erecto.

Qui hanc ✠ aquam regenerandis homi-

nibus preparatã / archana ſui luminis ad

Benedictio fontiū.

mixtione fecundet, vt ſanctificatione con-

cepta ab immaculato diuini fontis vtero:

in nouam renatam creaturā ꝓgenies cele-

ſtis emergat. Et quos aut ſexus in corpore

aut etas diſcernit in tēpore: omnes in vnā

pariet gratiam mater infantiā. Procul ex

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

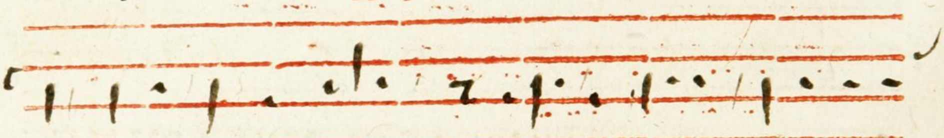
go hinc iubente te domine/ omnis ſpiritus
imūdus abſcedat pꝛocul tota nequitia dy
abolice fraudis abſiſtat. Nichil hic loci ha
beat contrarie virtutis admixtio/ non inſi
diando circumuolet/ non latendo ſurripi-
at: non inficiando coꝛrūpet.

Benedictio fontiū.

Hic iterum tangat aquam manu in modum crucis dicens.

Sit hec ſancta ✠ ⁊ inocēs creatura libera

ab om̄i ipugnatoꝛis īcurſu ⁊ totiꝰ nequitie

purgata diſceſſu. Sit ✠ fons viuus. aqua

✠ regenerans. vnda ✠ purificans. vt om-

nis homo hoc lauachꝛo ſalutifero diluēdi

operante in eis ſpiritu ſancto perfecte pur-
gationis indulgentiā cōſequatur. Unde
benedico te creatura aque. per deum ✠ vi-
uum. Per deum ✠ verū. Per deum ſanctū
✠ qui te in pꝛīcipio v̄bo ſep̄auit ab arida
qui te de paradiſo manare.

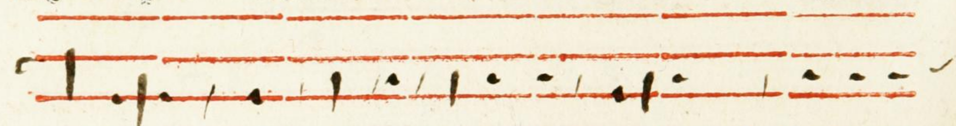

Benedictio fontiũ

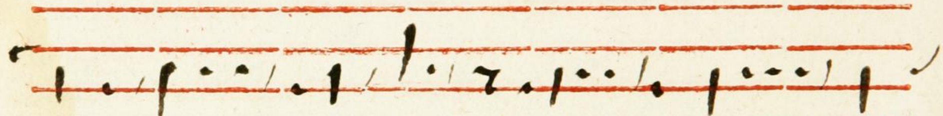
Hic effũdat aquã in hunc modũ extra oras baptiſterij. Primo ad orientẽ. Scdo ad occidentẽ. Tertio ad aquilonem. Quarto ad meridiẽ

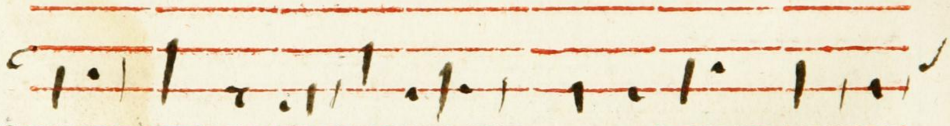
⁊ in quatuor fluminibꝰ totam terrã rigare

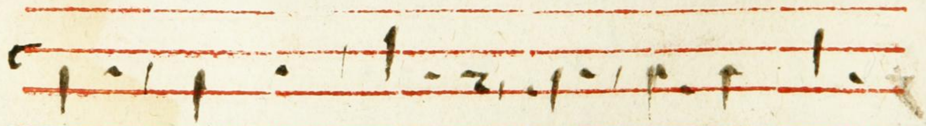
precepit. Qui te in deſerto amaram ſuaui-

tate indita fecit eſſe potabilẽ/ et ſitienti po-

pulo de petra produxit. Benedico ✠ te per

ieſum chriſtum filium eius vnicum domi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

num nr̄m qui te in chana galilee ſigno ad

mirabili ſua potentia conuertit in vinum

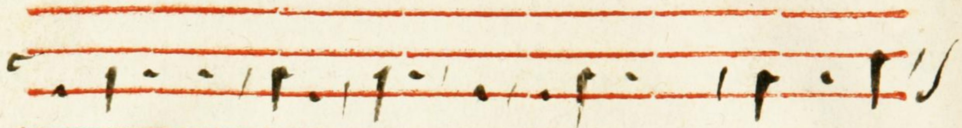
Hic effūdit vinū per modū crucis de āpulla

Qui pedibus ſuper te ambulauit et a iohā

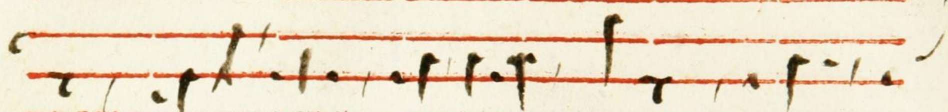
ne in iordane ī te baptizatꝰ eſt. Qui te vna

cum ſanguine de latere ſuo produxit et

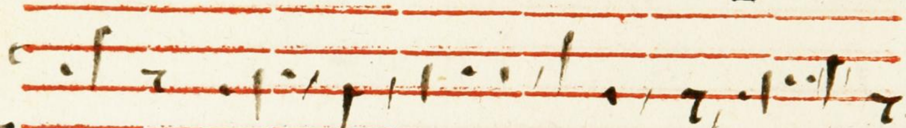
Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

diſcipulis ſuis iuſſit vt credentes baptiza-

rent in te dicēs Ite docete omnes gētes ba

ptizātes eos. In nomie patris ⁊ filij et ſpi-

ritus ſancti.

Hic mutet vocem quaſi legēdo. Hec nobis precepta ſeruantibus. Hic ter ſufflat dicēs Tu deus ✠ clemens adeſto. Tu benign⁹ ✠ aſpira. Tu has ✠ ſimplices aquas tuo ore benedicito. Hic poſt trinam repetitionem iterum leuabit vocem vt prius continuando ad finem.

Ut preter naturalem emundationem quā lauādis poſſint adhibere corporibus: ſint etiam purificandis mentibus efficaces.

Submiſſa voce ſine notis dicat. Per dn̄m noſtrum ꝛc. Hic ſacerdos deponat cereū in fontē faciēdo cū cereo tale ſignū cātando.

Deſcendat in hāc plenitudinem fontis virtus ſpiritus tui.

Adiungat ſtatim ſubmiſſa voce dicendo.

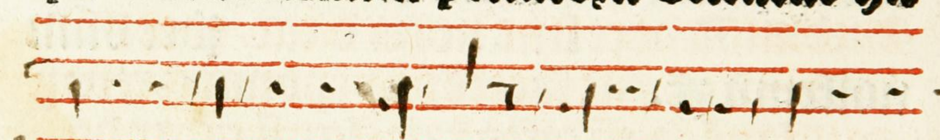
Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Benedictio fontiſ

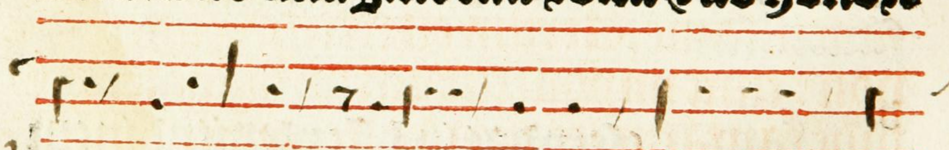
Totãqꝫ aque huiꝰ ſubſtantiã regenerandi
fecũdet effectu. Et ſufflet in aquã in modũ
crucis. Scđo cantet. Deſcendat ꝛc. ſtatiqꝫ
Totãqꝫ aq̃ ꝛc vt pꝛius. Sufflatqꝫ in aquã
vt pꝛius Tertio Deſcẽdat: dicatqꝫ. Totãqꝫ
ꝛc. Ultimo pſequitur cãtando. Hic ma. ꝛc.

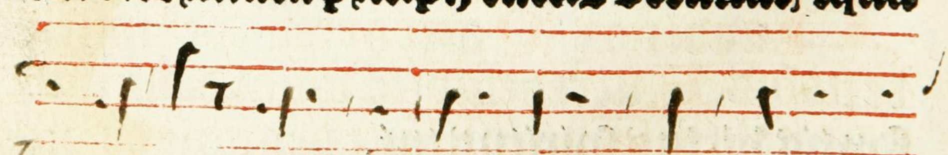
Hic macule omniũ peccatoꝛũ deleãtur hic

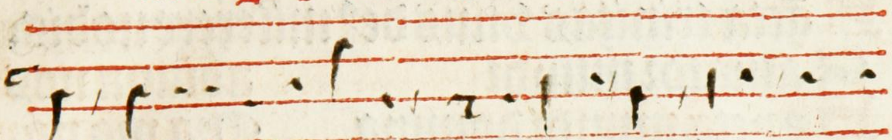
natura ad imaginẽ tuã ꝯdita ꝛ ad honoꝛẽ

ſui reformata pꝛĩcipiȷ̃ cũctis vetuſtatiſ ſqua

loꝛibꝰ emundetᷣ/ vt oĩs homo hoc ſacramẽ-

tū regenerationis ingreſſus in vere inno

cētie nouā infātiā renaſcat. Per eūdē dñz nr̄m ieſū xp̄m filiū tuū qui tecū viuit et regnat in vnitate ſp̄ūſſci deꝰ per oīa ſcl'a ſeculoꝝ. Amē. Poſtea thurificet aqua baptiſ. Hic mittat criſma in fontē in modū crucis et dicat. Sancti ✠ ficetur ad orientē Et fecun ✠ detur ad occidentem fons ✠ iſte ad aquilonē hoc ſalutifero ✠ criſmate ad meridiem. In nomine patris: et filij: et ſp̄ūſ ſancti. Amē. Verum eſt ſi criſma adeſt Si non: tunc imponetur ꝯgruo die poſt. Deinde cantatur letania vt ſequitur.

Kyrieleyſon. Chriſteleyſon Chriſte audi nos Pater de celis deꝰ miſerere nobis Fili redemptor mūdi deus miſerere nobis. Spiritusſācte benigne deꝰ miſerere nobis.

Letania

Sãcta trinitas vnus deꝰ miſerere nobis.

Saluator mundi	adiuua nos
Sancta mundi domina	Ora pro no.
Sancta dei genitrix	ora pro nobis
Sancta virgo virginum	ora pro nobis
Sancta maria	ora pro nobis
Sancte michael	ora pro nobis
Sancte gabriel	ora pro nobis
Sancte raphael	ora pro nobis
Oẽs ſcti ãgeli ⁊ archãgeli dei	orate ꝑ no.
Sancte iohãnes baptiſta	ora pro nobis
Oẽs ſcti patriarche et ꝓphete	ora pro no.
Sancte petre	ora pro nobis
Sancte paule	ora pro nobis
Sancte andrea	ora pro nobis
Sancte iacobe	ora pro nobis
Sancte iohannes	ora pro nobis
Sancte thoma	ora pro nobis
Sancte iacobe	ora pro nobis
Sancte philippe	ora pro nobis
Sancte bartholomee	ora pro nobis
Sancte mathee	ora pro nobis
Sancte ſymon	ora pro nobis
Sancte thadee	ora pro nobis

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Sancte mathia oꝛa pꝛo nobis
Sancte barnaba oꝛa pꝛo nobis
Sancte luca oꝛa pꝛo nobis
Sancte marce oꝛa pꝛo nobis
Oēs ſcti apoſtoli et euāgeliſte oꝛate ꝑ nobꝫ
Oēs ſcti diſcipuli dn̄i oꝛate pꝛo nobis
Sancte ſtephane oꝛa pꝛo nobis
Sancte line oꝛa pꝛo nobis
Sancte clete oꝛa pꝛo nobis
Sancte clemens oꝛa pꝛo nobis
Sancte ſixte oꝛa pꝛo nobis
Sancte coꝛneli oꝛa pꝛo nobis
Sancte cipꝛiane oꝛa pꝛo nobis
Sancte laurenti oꝛa pꝛo nobis
Sancte vincenti oꝛa pꝛo nobis
Sancte coſma oꝛa pꝛo nobis
Sancte damiane oꝛa pꝛo nobis
Sancte fabiane oꝛa pꝛo nobis
Sancte ſebaſtiane oꝛa pꝛo nobis
Sctē dioniſi cū ſocijs tuis oꝛa pꝛo nobis
Sctē maurici cū ſocijs tuis oꝛa pꝛo nobis
Sctē ypolite cū ſocijs tuis oꝛa pꝛo nobis
Oēs ſācti martires oꝛate pꝛo nobis
Oēs ſācti innocentes oꝛate pꝛo nobis

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Letania·

Sancte ſilueſter oꝛa pꝛo nobis
Sancte leo oꝛa pꝛo nobis
Sancte gregoꝛi oꝛa pꝛo nobis
Sancte ambꝛoſi oꝛa pꝛo nobis
Sancte auguſtine oꝛa pꝛo nobis
Sancte martine oꝛa pꝛo nobis
Sancte nicolae oꝛa pꝛo nobis
Sancte yeronime oꝛa pꝛo nobis
Sancte benedicte oꝛa pꝛo nobis
Sancte bernarde oꝛa pꝛo nobis
Sancte dominice oꝛa pꝛo nobis
Sancte franciſce oꝛa pꝛo nobis
Omnes ſancti confeſſoꝛes oꝛate ꝑ nobis
Sancta anna oꝛa pꝛo nobis
Sãcta maria magdalena oꝛa pꝛo nobis
Sancta felicitas oꝛa pꝛo nobis
Sancta barbara oꝛa pꝛo nobis
Sancta agatha oꝛa pꝛo nobis
Sancta agnes oꝛa pꝛo nobis
Sancta lucia oꝛa pꝛo nobis
Sancta cecilia oꝛa pꝛo nobis
Sancta katherina oꝛa pꝛo npbis
Sancta margareta oꝛa pꝛo nobis
Sancta Walpurgis oꝛa pꝛo nobis
Sancta ghertrudis oꝛa pꝛo nobis

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Sancta perpetua ora pro nobis
Sancta vrſula cum ſodalibus tuis or.
Sancta maria egiptiaca ora pro nobis
Sācta ſophia cū filiabꝰ tuis ora ꝑ nobis
Oēs ſctē virgines et vidue orate ꝑ nobis
Omnes ſancti orate pro nobis
Propitiꝰ eſto. Parce nos domine. Propici
us eſto. Libera nos domīe. Ab oī malo.
Lib. nos dñe. Ab iſidiis diaboli. Li. nos
A ſubitanea et improuiſa morte. Lib. no
Per natiuitatem et circūciſionē tuam. Li
Per baptiſmū et ieiuniū tuū. Libera no
Per mortem et ſepulturam tuā. Lib. no.
Per reſurrectionē ⁊ admirabilē aſcēſionē
tuā Lib. nos. Per aduentum ſpūſſcti pa
racliti. Li. nos. In die iudicij. Lib nos do
In hora mortis. Li. nos dñe. Peccatores
Te rogamus audi nos. Ut pacē et concor
diam nobis dones. Te ro. Ut eccleſiā tuā
regere ⁊ defēdere digneris. Te ro. Ut dñz
apoſtolicum et omnes gradus eccleſiaſti=
cos in ſancta religione conſeruare digne=
ris. Te. ro. Ut antiſtitem noſtrū cū om=
nibꝰ ſibi cōmiſſis i tuo ſctō ſeruitio cōſerua
re digneris. Ut fructꝰ terre dare et cōſerua

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

re dignerꝫ. Te ro. Ut aīas nr̄as et parētū
noſtrorū ab eterna dānatiōe eripias. Te
Sacerdos ſubiūgat. Ut fōtem iſtum be=
nedice ✠ re et ſanctifica ✠ re digneris. Te
roga. Ut fontem iſtū benedi ✠ cere et cō
ſecra ✠ re digneris. Te ro. Ut fontē iſtū
benedi ✠ cere cōſecra ✠ re et cōſerua ✠ re
digneris. Te roga. Ut oībꝰ benefactoꝛibꝰ
noſtris ſempiterna bona retribuere digne
ris. Te ro. Ut miſerias pauperū ⁊ capti=
uoꝛū ituēri et releuare dignerꝫ. Te ro. Ut
oībꝰ fidelibus defūctis requiē eternā dona
re digneris Te ro. Fili dei. Te rogamus
Agnus dei qui tollis peccata mundi par
ce nobis dn̄e. Agnus dei qui tollis pecca=
ta mundi exaudi nos dn̄e Agnus dei qui
tollis peccata mūdi miſerere nobis. Chꝛi
ſte audi nos.

¶ Sequitur officium miſſe Kyꝛieleiſon.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Cum ſacramentū baptiſmi ſit fundamētum omnium alioꝝ ſacramentorum: ideo de eodē primitus ſtatui diſſerēdū. maxime cum ſaluatore noſtro teſtante: Niſi quis renatus fuerit ex aqua et ſpūſancto: non introibit in regnū celorū Sed quoniā multi ꝓpter iſtius impericiā periclitantur: ſtatui aliqua notabilia circa baptiſimum valde bona et neceſſaria. et tam preſbiteris quā laycis vtilia ꝓponēda

Notandū igitur in primis: quod ſacerdotes debent monere frequenter et etiam inſtruere plebē ſuam in forma ipſius baptiſimi. in lingua layca: ne propter impericiam laycorum aliqn̄ infans abſq; forma per ſāctā eccleſiā ſtatuta baptiſetur videlicet ſi videāt i puero periculū mortis iminere: ſtatim ſi adſit et poſſit haberi maſculus accipiat aquā frigidā vel calidā (nō aliū liquorem) cum ſcutella vel cipho. vel alio vaſe. vel cum manu: et baptiſet eum. faciendo tres aſperſiones ſuper caput eiuſdem pueri et ſic dicendo. Forma baptiſmi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Petre/ vel/ margareta/ vel/ creatura dei.
Ego baptiſo te in nomine patris ✠ prima
aſperſio et filii ✠ ſecunda aſperſio . et ſpi=
ritusſancti ✠ tercia aſperſio. Amen. Et ſi
maſculus nō poſſit haberi in tali periculo.
baptiſet eum femina. Et ſi non poſſit habe
ri femina faciat hoc pater. Si pater nō poſ
ſit haberi: ipſa mater . Sed quā diu fuerit
alij a patre vel matre : nullatenꝰ baptiſet
Et ſi ex neceſſitate a pr̄e ꝓprio. vel a matre
infans fuerit baptiſatꝰ/ matrimoniū inter
eos ī ſua firmitate remanebit . Et nulla ſic
baptiſanti penitentia eſt iniūgenda. quia
ex hoc debet potius cōmēdari. Et ita īſtru=
endi ſunt layci vt habeant peritiā baptiſā
di ſi cum infans natus fuerit periculum
mortis ſibi īmineat. ita ꝙ preſbitero neq̃at
pn̄tari. Sed neceſſitate ceſſante oībꝰ laycis
et clericis: niſi ſint ī p̄ſbiteros canonice pro
moti : poteſtas baptiſādi et cathecīſmū fa=
ciendi eſt interdicta.

Item licet etiā patrinū vel matrinā non
habuerit: erit infans nihilominꝰ baptiza=
tus. Cū vero ſcđm formā predictā ex neceſ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

ſitate infans a laico fuerit baptizatus ſi ſu
peruixerit: preſbytero q̃citius poterit pre=
ſentetur. Qui quidem preſbyter diligen=
ter/ac ſolicite inquirat qualiter fuerit bap=
tizatus. Et ſi baptizans nõ recordetur ad
plenum de verbis in baptiſmo prolatis:
vel circũſtantes diſcordãt. vel forte infans
expoſitus inuentus eſt iuxta eccleſiam vel
alibi. Nec poteſt haberi certitudo vtrũ ſit
baptizatus aut non. In his caſibus faciat
ſacerdos catheciſmũ: & baptizet ipſum his
verbis ſequẽtibus: dicens. Forma Si ba=
ptizatus es: nõ te baptizo. Si nõ es bapti=
zatus. ego te baptizo: In nomie pa ✠ tris
prima aſperſio. et fi✠lij. ſecũda aſperſio.
et ſpirituſſan ✠ cti tertia aſperſio. Amen
Si autẽ ſacerdos inueniat infantẽ a laico
baptizatũ: ita ꝙ nõ ſit aliquatenꝰ dubitã=
dum. non rebaptizet eum: nec faciat cathe
ciſmũ. ſed vngat eum oleo ſancto in pecto=
re et inter ſcapulas ſine vlla interrogatiõe
ſcilicet Abrenuncias ſathane? &c. ſed dicet
ſolum. Ego te linio de oleo exorcizato in pe
ctus ✠ tuum. Et inter ſcapulas ✠ tuas.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

De baptiſmo.

In chriſto ieſu ✠ dño noſtro et habeas vitam eternã. Poſtmodũ inungat eum etiã criſmate ſacro in vertice dicendo orationes. et faciẽdo alia que poſt baptiſmũ cõſueuerunt fieri: ſicut cõtinetur ĩfra in officio baptiſmi. Si vero infanti baptizãdo ad pſbyterum portãdo non poteſt fieri cathecilmꝰ ſecure ꝓpter mortis periculũ: tũc preſbyter incontinẽti ſine cathecilmo baptizet eũ et inungat ipſũ ſtatĩ oleo benedicto et criſmate ſacro: et faciat oĩa alia que fiunt poſt baptiſmũ ſicut ĩfra patebit. Cũ vero puer eſt ſine periculo: ſacerdos cũ ſolẽnitate debita baptizet eundem. et cũ magna deuotione ac diſcretiõe. ne videlicet baptizet maſculũ pro femina. aut econuerſo. quod ſi ita euenerit: nõ eſt infans rebaptizandus Ita verba recte pronũciando ⁊ diſcrete ſingula faciẽdo. Inſuper etiã in verbis ſacramentalibus que ſunt ſcilicet. Ego baptizo te In nõie patris et filii et ſpũſſancti amẽ. Et in trina aſperſione ſit vaſe paratus: ⁊ ante baptiſmũ fiat vnctio cũ oleo cathecuminorũ. et cum criſmate poſt baptiſmum.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Itē irregularis excōmunicatꝰ interdictꝰ et ſuſpēſus: ⁊ qui nō eſt cōfirmatꝰ nō debet admitti ī patrinū. Tamē ſi aliquis de predictis fuerit patrinus: nō nocet baptizato.

Itē nota ꝙ tria ſunt neceſſaria in baptiſmo Primū Intentio baptizantis. vel eccleſie generalis. Secūdū aqua naturalis: q̇a in alio liquore nō valeret. Tertiū. Verba. **Ego baptizo te In nomine patris.** ⁊c. que debet dicere baptizans. aſpergendo aquā ter ſuper caput/ ſeu ſupra maiorē partem corporis baptizati.

Item nota ꝙ tres ſunt ſpecies baptiſmi. Prima dicitur fluminis cū dictis verbis de qua ſpecie quotidie vtimur. Secūda ſpēs dicitur flaminis id eſt ſpiritusſancti: vt cū q̇s deſiderans baptiſmū moritur. nō habens aliquē qui eū baptizet. Tertia eſt ſanguis ſicut fuit in innocentibus. in ſancta emerētiana. et in multis alijs qui fuerunt in ſuo ſanguine baptizati. Et poteſt eſſe in quolibet in chriſtum credente/ anteꝗ̄ baptizetur moriente pro chriſto.

Item ſi infans a laico baptizatꝰ mortuꝰ

fuerit anteq̄ preſbytero preſentet / et preſ-
byter dubitauerit an fuerit in baptiſmo de
bita forma ſeruata. et certificari nō poteſt:
in tali dubio infans in cymiterio eccleſiaſti
co debet ſepeliri. Idem credimus poſſe fie-
ri: quādo expoſiti iuxta eccleſiam vel alibi
mortui reperiuntur: nec de baptiſmo eorū
poteſt haberi certitudo. dū infātes a laico
dicuntur eſſe baptizati: et mortui ſunt an-
teq̄ preſbytero preſentēt / et inuentū fuerit
formā debitā nō fuiſſe ſeruatā: ſeu infantē
expoſitū ſiue mortuū inuētū cōſtiterit per
ſcriptū vel alia ſigna baptizatū nō eſſe nō
debet in cimiterio ſepeliri. In alijs caſibꝰ
ſi occurrerint / ſuperior eſt conſulendus.
Item nota q̄ in aliquibus locis ſunt duo
patrini in maſculo / et due matrine in femi
na. In aliquibus vero niſi vnus patrinus
et vna matrina. Obſeruet autē vnuſquiſ-
q̄ ritum ſue parrochie.

¶ Sequitur modus ſeu ordo infantium
baptizandorum.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Incipit ordo ad cathecuminū faciēdū ſuper puerū maſculū. Primo caueat ſacerdos ne infantes recipiātur in patrinos niſi habuerint etatē ſufficientē ſciendi quid dicat. aut quid agat. Etiā nō recipiat religioſos nec mēdicātes abſqꝫ licētia. Deinde notandū ꝙ in cathecizādo ſacerdos ſtatuat puerū cū patrinis ſic ꝙ vertant dorſum ad occidētē: et reſpectū habeāt ad orientē. Sacerdos vero cū ſua ſtola ſtatuat dorſum ſuū ad orientē et reſpiciat ad occidentem. Et ſtatuent maſculi a dextris ante oſtiū eccleſie. femine autem a ſiniſtris Et incipiat dicendo

Adiutorium noſtrum in nomīe domini. Qui fecit celum et terram. Sit nomen domini benedictum. Ex hoc nunc et vſqꝫ in ſeculum Poſt hoc ſacerdos requirat nomē pueri a patrinis. Quod cū dixerint: dicat ipſe ſacerdos. Accipe nomē nouū quo nomineris et bn̄diceris ſuꝑ terrā Deinde repetat nomē pueri et īſufflādo in modū crucis in faciem pueri dicat.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Baptiſmus

Recede diabole ab hac imagīe dei increpatus ab eo: ꝛ da locū deo viuo ꝛ vero. Secūdo ſuffla. Fuge maledicte ſpiritus: et da honorē filio eius dn̄o noſtro ieſu chriſto. Tertio ſuffla. Exi īmūde ſpiritus et da locum ſpirituiſancto paraclyto Fac crucē in frōte. Signū ſācte ✠ crucis dn̄i noſtri ieſu chriſti in frontē tuum pono Fac crucē in pectore. Signum ſaluatoris dn̄i noſtri ieſu chriſti in pectus tuū pono. Dn̄s vobiſcū. Et cū ſpiritu tuo. Oremus.

Omnipotens ſempiterne deus pater dn̄i noſtri ieſu chriſti reſpicere dignare ſuper hunc famulū tuum (hos famulos tuos) quem (quos) ad rudimenta fidei vocare dignatus es. oēm cecitatem cordis ab eo (eis) expelle. diſrūpe oēs laqueos ſathane quibus fuerat colligatus (fuerant colligati) Aperi ei (eis) dn̄e ianuā pietatis tue vt ſigno ſapientie tue imbutus (imbuti) omniū cupiditatū fetoribus careat (careāt) et ad ſuauem odorē preceptorū tuorum letus (leti) tibi ī eccl'ia tua deſeruiat (deſeruiāt) et proficiat (pficiāt) de die in diē vt idoneus

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

(idonei) efficiatur (efficiātur) accedere ad
gratiam baptiſmi tui percepta medicina.
Per chꝛiſtum dominum noſtrum. Oꝛemꝰ

PReces noſtras queſumꝰ domine be-
nignus exaudi et hunc electum tuū
(hos electos tuos) Faciat pꝛeſbyter ſignū
crucis cum pollice in fronte infantis. Cru-
cis dominice impꝛeſſiōe eū (eos) ſignamꝰ
virtute tua cuſtodi. vt magnitudinis glo-
rie rudimenta ſeruās (ſeruātes) per cuſto-
diam mandatoꝛū tuoꝛū ad regeneratiōis
gratiam peruenire mereatur (mereātur).
Per chꝛiſtū dn̄m noſtrum. Oꝛemus.

DEus qui humani generis ita es cō-
ditoꝛ vt ſis etiam refoꝛmatoꝛ. pꝛopi-
ciare populis adoptiuis: et nouo teſtamen-
to ſobolem noue pꝛolis aſcribe. vt filii pꝛo-
miſſionis quod non potuerunt aſſequi per
naturam gaudeāt ſe percepiſſe per gratiā
Per chꝛiſtum dominū noſtrum Amen.

¶ Sequitur exoꝛciſmus ſalis pꝛo cathezi-
zandis pueris. Et nunq̄ dicitur Oꝛemus
in exoꝛciſmis neq̄ Per chꝛiſtum dn̄m nr̄m
ſed Per eum qui venturus eſt. Unde vſus

Omnibus oremus exorciſtis prohibemus His ergo nō finē claudas per dn̄m noſtrū. Sed ꝑ eū qui vēturus eſt dānare per ignē.

Exorcizo te creatura ſalis in nomine dei patris ✠ omnipotētis. Et in caritate domini noſtri ieſu ✠ chriſti. Et in virtute ſpiritus ✠ ſancti. Exorcizo te per deum ✠ viuum. Per deum ✠ verū. Per deum ✠ ſanctum. Per deum qui te ad tutelam humani generis procreauit: ⁊ populo veniēti ad credulitatem per ſeruos ſuos conſecrari precepit. Proinde rogamus te domine deus noſter. vt hec creatura ſalis in nomine ſancte trinitatis. efficiatur ſalutare ſacramentum. ad effugandum inimicum. quem tu domine ſanctificādo ✠ ſanctifices: benedicendo ✠ benedicas / vt fiat omnibus accipientibus perfecta medicina permanens in viſceribus eorum. In nomine eiuſdē domini noſtri ieſu chriſti qui venturus eſt iudicare viuos et mortuos et ſeculum per ignem. Amen. Hic ſacerdos accipiat parū ſalis et ponat in ore īfantis puerum faciens nominari. N. dicat

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Accipe ſalem ſapientie vt ſit tibi dominꝰ propiciatus in vitam eternā amen. Deide Dominus vobiſcum. Et cum ſpiritu tuo. Oremus. ¶ Nota ſi fuerint plures pueri vnus maſculus et plures femine / vel plures maſculi et vna femina / loquatur ſacerdos ſic vt hos famulos tuos ſecundum exigentiam caſuum. Oremus.

Deus patrum noſtrorū deus vniuerſe conditor creature. te ſupplices exoramꝰ. vt hūc famulum tuū (hos famulos tuos) N. reſpicere digneris ꝓpiciꝰ. vt hoc primū pabulū ſalis guſtātē (guſtātes) nō diutius eſurire ꝑmittas / quo minꝰ cibo repleat (repleāt) celeſti. quatinꝰ ſit (ſint) ſēper dn̄e ſpū feruēs (feruētes) ſpe gaudens (ſpe gaudētes) tuo ſemper nomini ſeruiēs (ſeruiētes) et ꝑduc eū (eos) ad noue regenerationis lauachrum. vt cū fidelibꝰ tuis promiſſionū tuaꝝ eterna premia conſequi mereatur (mereantur). Per chriſtum dominum noſtrum. Amen. Oremus.

Deus abraham / deus iſaac / deus iacob / deus qui moyſi famulo tuo

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

in mōte ſinay apparuiſti/et filios iſrael de terra egypti eduxiſti: deputans eis angelū pietatis tue/q̄ cuſtodiret eos/die ac nocte. te queſumus dn̄e vt mittere digneris ſanctū angelum tuum de celis. vt ſimiliter cuſtodiat/et hunc famulum tuū (hos famulos tuos) N. et perduc eum (eos) ad gratiam baptiſmi tui. Per chriſtū dn̄m nr̄m. Amē.

Ergo maledicte diabole recognoſce ſententiam tuā: et da honorem deo viuo et vero. da honorē ieſu chriſto filio eiꝰ et ſpiritui ſctō. et recede ab hoc famulo tuo N. (his famulis tuis) N. quia iſtū (iſtos) ſibi deus et dominus noſter ieſus chriſtus ad ſuam ſanctam gratiā ⁊ benedictionem fontemqꝫ baptiſmatis dono ſue gratie vocare dignatus eſt. Hic faciat crucem in frōte infantis. Et hoc ſignum ✠ crucis quod nos fronti eius (frontibus eoꝝ) damus tu maledicte diabole nunq̄ꝫ audeas violare. Per eum qui venturus eſt iudicare viuos et mortuos et ſeculū per ignem. Oremus.

Deus immortale preſidium oīm poſtulantium. liberatio ſupplicātiū/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

pax rogātium/vita credentiū/reſurrectio
mortuorū.te inuoco domine ſuper hūc fa=
mulum tuum N.(hos famulos tuos)N.
qui baptiſmi tui donum petens(petētes)
eternā cōſequi gratiā ſpirituali regenera=
tione deſiderat(deſiderāt)accipe eū(eos)
domine.et quia dignatus es dicere: petite
et accipietis: querite & inuenietis: pulſate &
aperietur vobis. Petenti itaqꝫ(petentibus
itaqꝫ)porrige premiū et ianuam pāde pul
ſanti(pulſantibus)vt eternā celeſtis laua
chri benedictionem cōſequutꝰ(cōſequuti)
ꝓmiſſa tui muneris regna percipiat(per=
cipiant) Per chriſtum dominū nr̄m Amē

Ergo maledicte diabole &c. ſine Oremꝰ.

Audi maledicte ſathana adiuratus
per nomen eterni dei et ſaluatoris
noſtri filii eius ieſu chriſti. cum tua victus
inuidia/tremēs/gemenſqꝫ diſcede. nihil ti=
bi cōmune ſit cū ſeruo dei N.(ſeruis dei)
N. iam celeſtia meditanti(meditantibus)
renūciaturo(renunciaturis)tibi et ſeculo
tuo. et beate immortalitati victuro(victu=
ris)da igitur honorem aduenienti ſpiritui=

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

ſancto. qui ex ſumma celi arce deſcendens. perturbatis fraudibus tuis. diuino fonte purgatum (purgatos) pectus (pectora) id eſt ſanctificatum deo templum et habitaculum perficiat. vt ab omnibus penit⁹ noxijs preteritorum criminum liberatus (liberati) ſeru⁹ dei (ſerui dei) gratias perhenni deo referat (referant) et benedicat (et benedicant) nomē eius ſanctum in ſecula ſeculorum amen. Coniuratio ſine Oremus

Ergo maledicte diabo. &c. vts. Exorciſm⁹

Exorcizo te immunde ſpiritus in nomine dei ✠ patris. et fi ✠ lij. et ſpiritus ✠ ſcti: vt exeas ab hoc famulo dei N. (his famulis dei N) ipſe enī tibi īperat maledicte damnate atq̧ dānande qui pedib⁹ ſuper mare ambulauit: et petro mergenti dextram porrexit. Ergo maledicte diabole. &c. vt ſupra. Oremus.

Eternam ac mitiſſimā pietatē tuā deprecor domine ſancte pater omnipotens eterne deus/ auctor luminis et veritatis. reſpice ſuper hunc famulum tuum/ (hos famulos tuos N) vt digneris eum il-

luminare(eos illuminare)lumine intelli=
gentie tue/munda eum(eos)et ſanctifica.
da ei (eis)ſcientiam veram. vt dignus effi
ciatur(digni efficiantur) accedere ad gra=
tiam baptiſmi tui. teneat (teneant) ſpem
firmam. conſilium rectum / doctrinam
ſanctam. vt aptus ſit(apti ſint) ad per=
cipiendam gratiam baptiſmi tui. Per do=
minum noſtrum ieſum chriſtum filiũ tuũ/
qui tecum viuit et regnat in vnitate ſpiri=
tusſancti deus. Per omnia ſecula ſeculorũ
Amẽ. Dominus vobiſcum. Et cum ſpiri
tu tuo. Sequentia ſancti euangelij ſcd̃m
Matheum Gloria tibi domine. Signan=
do puerum in fronte dicatq; ſacerdos Qui
natus eſt de virgine: dignetur te benedice=
re. Interim ꝙ legat vnum ex euãgelijs ſe=
quẽtibus ponat ſacerdos ſtolam ſupra pe=
ctus pueri vel puerorum dicens.

IN illo tẽpore. Exultauit ieſus in ſpi=
ritu et dixit. Cõfiteor tibi dñe pater
celi et terre quia abſcondiſti hec a ſapienti=
bus et prudẽtibus: et reuelaſti ea paruulis
Ita pater. quoniã ſic placitum fuit ante te

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Omnia mihi tradita ſunt a patre meo . et nemo nouit filium niſi pater: neqꝫ patrem quis nouit niſi filius/ et cui voluerit filius reuelare . Venite ad me omnes qui labora tis et onerati eſtis: et ego reficiam vos . Et diſcite a me quia mitis ſum et humilis cor= de/ et inuenietis requiē animabus veſtris. Iugum enim meū ſuaue eſt: et onus meū leue. ¶ Aliud euāgeliū. Sc̄dm matheum Gloria tibi domine.

IN illo tēpore . Oblati ſunt ieſu par= uuli vt manꝰ eis imponeret/ ⁊ cura= ret Diſcipuli autē increpabant eos . Ieſus autem dixit eis. Sinite paruulos: ⁊ nolite prohibere eos venire ad me : taliū eſt enim regnum celorum . Et cum impoſuiſſet eis manꝰ: abijt inde. Deo gr̄ias Et ſic ſignet puerū in pectore dicēs. Per hec ſancta euā= gelica dicta deleantur vniuerſa noſtra cri= mina atqꝫ delicta. Tūc tam ſacerdos ꝙ pa trini dicant orationē dn̄icam. Aue maria. et Credo. quod eſt ſimbolum apoſtoloru. Deinde dicat ſacerdos vulgariter ad leuā tes puerū ſic laica lingua Jck ghebede Ju

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

by iuwer zelen ſalicheyt, wen dat kindt
komet to ſynen yaren der vornuft. dat gy
dat ſuluighe kindt. vnderwiſen in den
rechten criſten louen. Dat Pater noſter. Aue
maria. vnd tuchniſſe gheuen dat ick hebbe
de hillighen criſtliken dope vntphangen

Poſtea teneat ſacerdos manum ſuam ſup caput infantis: dicatque ſine Oremus. quia conjuratio est, quod ſequitur.

Nec te lateat ſathana imminere tibi
penas, iminere tibi tormenta. imine-
re tibi diem iudicii, diemq; ſupplicii ſempi-
terni. diem qui venturus eſt vt clibanus ar-
dens. in quo tibi atq; vniuerſis angelis tuis
eternus ſuperueniet interitus. Et ideo pro
tua nequitia damnate atq; damnande: da
honorem deo viuo & vero: da honorem ie-
ſu chriſto filio eius, et ſpiritui ſancto. in cuius
nomine atq; virtute precipio tibi quicunq;
es ſpiritus immunde vt exeas et recedas ab
hoc famulo Dei N. (*ab his famulis dei*) quem
(*quos*) hodie idem dns et deus noſter ieſus
chriſtus ad ſuam gratiam & benedictionem
fontemq; baptiſmatis, dono ſancti ſpiritus

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

vocare dignatus est vt fiat (fiant) eius templum per aquam regenerationis in remissionem omnium peccatorum. In nomine eiusdem domini nostri iesu christi qui venturus est iudicare vivos & mortuos & seculum per ignem. Amen. Mox sacerdos vertat se a populo et expuat in manum suam sinistram & caute recipiat, ne populo nausiam generet. Tangatque aures et nares infantis de sputo cum pollice in modum crucis. Primo ad aurem dextram dicens. Effeta. quod est adaperire. Ad nares. In odorem suauitatis. Ad aurem sinistram. Tu autem effugare diabole adpropinquabit enim iudicium dei. Faciet crucem in manu dextra sacerdos. Trado tibi signaculum sancte crucis in manu tua: vt te signes, & a te aduersas insidias repellas et viuas cum christo in secula seculorum amen. Tunc sacerdos introducat puerum cum patrinis in ecclesiam dicens. Ingredere in templum domini vt habeas cum christo vitam eternam amen. Et det benedictionem super eos dicens. Et benedictio dei patris et filii et spiritussancti descendat super te & maneat semper. Amen.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Hec eant ad baptiſterium . et circa ba-
ptiſterium patrini ponant manus
ſuas ſupra pectus infantis et reſpondeant
ad queſita ſacerdotis loco pueri . Primo in-
terrogat ſacerdos de noīe infantis. Reſpō-
dent patrini . N. Sacerdos ſecundo interro-
gat . Abrenuncias Sathane . Reſpondēt patri-
ni materna lingua . Abrenuncio . Sacerdos.
Et oībus pōpis eius . Reſpondeant. Abrenuncio.
Sacerdos . Et omnibus operibus eius . Re-
ſpondeāt . Abrenuncio . Tūc ſacerdos liniat
infantem oleo ſancto primo in pectore, deīde
inter ſcapulas . cū hoc interrogat de nomine .
Reſpondeāt patrini . N. Sacerdos . Et ego
te linio oleo ſalutis in chriſto ieſu ✠ domi-
no noſtro in vitam eternam . Amen . Pax
tibi . Deīde querat ſacerdos de nomine in-
fantis: et dicat . Credis in deum patrem
omnipotentē creatorē celi et terre . Reſpon-
deant patrini lingua eorum . Credo . Sa-
cerdos . Credis & in ieſum chriſtum filium
eius vnicum dominum noſtrū natum et paſſum.
Reſpondeant . Credo . Sacerdos : Credis
et ī ſpūm ſctm̄ , ſanctam eccleſiā catholicam

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Sanctorum communionē. Remiſſionē pecca-
torum. Carnis reſurrectionē, et vitam eter-
nā poſt mortē. Reſpondeāt. Credo. Tūc ſa-
cerdos iter faciat nōiari puerū, quo nōiato
interrogat a patrinis. Quid nōie pueri pe-
titis? Reſpondeant. Baptiſmū. Sacerdos
nomen pueri querat et dicat. Vis baptiſari.
Reſpondeāt loco eius patrini. Volo. Sa-
cerdos. Et ego te baptiſo in nomine ✠ pa-
tris. et filii ✠ Et ſpūs ✠ ſancti. Amen.
¶ Hic nota ſi neceſſitatis articulo infans
per mulieres in domo, aut in via ad eccleſiam
fuerit baptizatꝰ non minus ſacerdos bapti-
zet eum ſub conditione ſic nominādo pue-
rum. N. Si es baptizatus non te baptizo.
Si non es baptizatꝰ, ego te baptizo In no-
mine pa✠tris, et fi✠lii, et ſpiritus ✠ ſcti
Amen. Puero baptizato ſacerdos cū polli-
ce in criſmate tincto: verticē pueri in modū
crucis vngat. Caueat tamen ſacerdos ne
frontem vngat, ſine Oremus dicat.

Deus oīpotens pater dn̄i noſtri ieſu
christi qui te regenerauit ex aqua et
ſpiritu ſancto quique dedit tibi remiſſionem

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

omniũ peccatorũ tuoꝝ. hic vngat sacerdos puerum cũ crismate in vertice dicens. Ipse te liniat ✠ crismate salutis in christo iesu domino nostro in vitã eternã amen. hic accipiat sacerdos mitrã et ĩponat capiti infantis dicens. Accipe vestẽ candidã et immaculatam quã perferas ante tribunal dñi nr̃i iesu christi vt habeas vitam eternã Amen. Et detur infans obstetrici. Post hoc sacerdos cũ patrinis lauant manus cum sale et aqua ĩ pelui circa fontẽ vt moris est. Deĩde patrini recedunt cũ infante. Et si sacerdos celebrauerit dabit infanti cõionem faciens crucem cum ablutione in os pueri dicens. Ablutio dñi nr̃i iesu christi proficiat tibi in vitã eternam Amen. Sed si non celebrauerit sacerdos vadat ad viaticum et lauet manus specialiter pollicem cũ indice monstrando populo venerabile sacramentum et det cõmunionem puero vt supra. Deĩde accipiat cereum ardentem et dicat ponẽdo super pectus pueri.

Accipe lampadem ardentem et irreprehensibilẽ, custodi baptismũ tuũ: vt cũ venerit

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

dñs ad nuptias poſſis ei occurrere ĩ aula celeſti cũ oĩbus ſanctꝭ ſuis vt habeas vitam eternã: et viuas cũ chriſto ĩ ſclã ſeculorũ Amẽ. Pax tecum. Vade ĩ pace. Fides tua ſaluũ te faciat. Amen. ℭ Ordo baptiſmi ſemĩarũ.

Adiutorium noſtrum in nomine domini. Qui fecit celum et terram. Sit nomen domini benedictum. Ex hoc nunc et vſqꝫ in ſeculum. Poſt hoc ſacerdos requirat nomen pueri a patrinis. Quod cũ dixerint: dicat ipſe ſacerdos. Accipe nomẽ nouũ quo nomineris & bñdiceris ſup terrã Deinde repetat nomẽ pueri et ĩſufflãdo in modum crucis in faciem pueri dicat.

Recede diabole ab hac imagĩe dei increpatus ab eo: et da locũ deo viuo et vero. Secundo ſuffla. Euge maledicte ſpiritus: et da honorẽ filio eius dño noſtro ieſu chriſto. Tertio ſuffla. Exi immũde ſpiritus et da locum ſpiritui ſancto paraclyto. Fac crucem in frõte. Signũ ſancte crucis dñi noſtri ieſu chriſti in frontẽ tuum pono Fac crucem in pectore. Signum ſaluatoris dñi noſtri ieſu chriſti in pectus tuũ pono

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Dn̄s vobiscum. Et cū spiritu tuo. Oremus.

Omnipotens sempiterne deus pater dn̄i nr̄i iesu christi respicere dignare sup hāc famulā tuam N. (has famulas tuas N. & N.) quā (quas) ad rudimenta fidei vocare dignatus es. oēm cecitatem cordis ab ea (eis) expelle. disrumpe omnes laqueos sathane quibus fuerat colligata (fuerant colligate) Aperi ei (eis) dn̄e ianuam pietatis tue vt signo sapientie tue imbuta (imbute) omnium cupiditatū fetoribꝫ careat (careant) et ad suauem odorē preceptorū tuorū leta (lete) tibi ī eccl'ia tua deseruiat (deseruiant) et proficiat (pficiant) de die in diem vt idonea (idonee) efficiatur (efficiātur) accedere ad gratiam baptismi tui percepta medicina. Per christum dominum nostrum. Oremus.

Preces nostras quesumꝰ domine benignꝰ exaudi et hanc electam tuam (et has electas tuas N. et N.). hic faciat sacerdos signū crucis cū pollice ī fronte pueri. Crucis dn̄ice impressiōe eam (eas) signamꝰ virtute tua custodi. vt magnitudinis glorie rudimenta seruās (seruantes) per custo-

diam mandatorũ tuorũ ad regenera-
tiõis gratiã peruenire mereatur (merẽa-
tur). Per Christũ dñm noſtrũ. Oremꝰ.

Deus qui humani generis ita es cõ-
ditor vt ſis etiam reformator. propi-
ciare populis adoptiuis: et nouo teſta-
mento ſobolẽ noue prolis aſcribe. vt filii
promiſſionis quod non potuerunt aſſequi
per nãturã gaudeãt ſe percepiſſe per gratiã
Per chriſtum dominũ noſtrum. Amen.

Exorcismus ſalis ſequitur ſine Oremus.

Exorcizo te creatura ſalis in nomine
dei patris ✠ omnipotẽtis. Et in ca-
ritate domini noſtri ieſu ✠ chriſti. Et
in virtute ſpiritus ✠ ſancti. Exorciſo te
per deum ✠ viuũ. Per deum ✠ verum. Per
deum ✠ ſanctum. Per deum qui te ad tu-
telam humani generis procreauit: et popu-
lo veniẽti ad credulitatẽ per ſeruos ſuos
conſecrari precepit. Proinde rogamꝰ te
domine deus noſter. vt hec creatura ſalis
in nomine ſancte trinitatis. efficiatur ſa-
tare ſacramentũ. ad effugandum inimi-
cum. quem tu domine ſanctificãdo ✠ ſan-

dificés: benedicendo benedicas, vt fiat omnibꝫ accipientibus perfecta medicina permanens in viſceribus eorū. In nomine eiusdē domini nr̄i ieſu chriſti qui venturꝫ est iudicare viuos et mortuos et ſeculū per ignē. Amen. Hic ſacerdos accipiat parum de ſale et ponat in ore infantis facienſqꝫ notari puerū N. dicat.

Accipe ſalem ſapientie vt ſit tibi dn̄s ppiciatus in vitam eternam. Amen. Dn̄s vobiscum. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Deus patrum noſtrorū deus vniuerſe conditor creature. te ſupplices exoramus vt hanc famulā tuā N. (vt has famulas tuas N. et N.) reſpicere digneris propicius vt hoc primū pabulū ſalis guſtātem (guſtantes) non diutius eſurire pmittas. quo minus cibo repleatur (repleātur) celeſti. quatinus ſit (ſint) ſemper domine ſpiritu feruens, (feruentes), ſpe gaudēs, (ſpe gaudētes), tuo ſemp nomini ſeruiēs, (ſeruientes), et perduc eam (eas) ad noue regenerationis lauachrū. vt cū fidelibꝫ tuis promiſſionū tuarū eterna premia cōſequi me-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

reat' (mereāt'). Per xp̄m dn̄m nr̄z. Oremꝰ

Deus immortale presidiū oīm postulantium. liberatio supplicatiū, pax rogātium, vita credentiū, resurrectio mortuorū. te inuoco dn̄e sup hanc famulā tuā N. (has famulas tuas N. & N.). que baptismi tui donum petens (petētes) eternā cōsequi gratiā spirituali regeneratione desiderat (desiderāt) accipe eam (eas) domine. et quia dignatus es dicere: petite et accipietis: querite & inuenietis: pulsate et aperietur vobis. Petenti itaqꝫ (petētibꝫ itaqꝫ) porrige premiū et ianuā pande pulsanti (pulsantibus) vt eternā celestis lauachri benedictionem consequuta (consequute) ꝓmissa tui muneris regna percipiat (percipiant) Per christum dn̄m nr̄um Amen.

Deinde dicitur sine Oremus. Quia coniuratio est quod sequitur.

Ergo maledicte diabole recognosce sententiam tuā: et da honorem deo viuo et vero. da honorē iesu christo filio eiꝰ et sp̄ui sc̄to. et recede ab hac famula dei N. (his famulabꝫ dei N. & N.) quia istā (istas)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

ſibi deus et dominus noſter ieſus chri-
ſtus ad ſuā ſanctā gratiā & benedictionē
fontemque baptiſmatis dono ſue gratie vo-
care dignatus eſt. Hic faciat crucē in fronte
pueri vel puerorū. Et hoc ſignū ✠ crucis
qđ nos fronti eius (frontibꝫ eoꝝ) damus tu
maledicte diabole nunq̄ audeas violare.
Per eum qui venturus eſt iudicare vivos
et mortuos et ſeculum per ignem. Oremus.

Deus celi: deꝰ t̄re: deꝰ angeloꝝ: deꝰ ar-
changelorum: deꝰ patriarchaꝝ: deꝰ ꝓphe-
tarū deꝰ apl'oꝝ; deꝰ martyrū; deꝰ confeſſo-
rū; deꝰ virginū: deꝰ oīm bene viventiū: deꝰ
cui oīs lingua cōfitetur et omne genu flecti-
tur celeſtium, terreſtriū et infernorū: te īuo-
co domine ſuper hanc famulā tuā N. (has
famulas tuas N. et N.) vt perducere eam
(eas) digneris ad gratiam baptiſmi tui.
Per chriſtum dominū noſtrū. Amē. Adiu-
ratio. Ergo maledicte diabole. et cetera
vt ſupra folio precedenti. Oremus.

Deus abraā, deꝰ iſaac, deꝰ iacob, deꝰ q̄
tribus iſrael de egiptiaca ſeruitute li-
beraſti. ꝑ moyſē famulū tuū de cuſtodia mā-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

datorũ tuorũ in deſerto monuiſti. et Suſannã de falſo crimine liberaſti. Te ſupplex deprecor domine. vt liberes hãc famulã tuã N. (has famulas tuas N. et N.) et pducere eã (eas) digneris ad gratiã baptiſmi tui. Per chriſtum dominum noſtrum. Ergo maledicte diabole. et cetera vt ſupra.

Coniuratio diaboli.

Exorcizo te immunde ſpirit9 per patrẽ ✠ et filiũ ✠ et ſpiritum ✠ ſanctũ: vt exeas & recedas ab hac famula dei N. (his famulabꝫ dei N. et N.) ipſe enim tibi imperat maledicte damnate: qui ceco nato oculos aperuit: et quatriduanũ lazarũ de monumento ſuſcitauit. Ergo maledicte diabole. vt modicum ſupra. Oremus.

Eternam ac mitiſſimã pietatem tuã deprecor domine ſancte pater omnipotens eterne deus auctor luminis et veritatis: ſup hanc famulã tuam. N. (has famulas tuas N. et N.) vt digneris eam (eas) illuminare lumine itelligẽtie tue, mũda eã (eas) et ſanctifica da ei (eis) ſciẽtiam verã: vt digna (digne) efficiatꝛ (efficiant) accedere ad

gratiā baptiſmi tui. teneat (teneāt) ſpem
firmā conſiliū rectū, doctrinā ſanctā. vt
apta ſit (apte ſint) ad percipiendā gratiā
baptiſmi tui. Per dominū noſtrū ieſum
chriſtum filiū tuū qui tecum viuit & reg-
nat in vnitate ſpiritus ſancti deus. Per oīa
ſecula ſeculorū. Amē. Dominus vobiscū.
Et cū ſpiritu tuo. Sequētia ſcti euangelii
ſcd'm Matheū. Gloria tibi domie. Signā-
do puerū in fronte dicat ſacerdos. Qui
natus eſt de virgie dignetur te benedicere.
Interim quod legat vnū ex euangeliis ſe-
quentibus ponat ſacerdos ſtolam ſupra pe-
ctus pueri vel puerorum dicens.

IN illo tempore. Exultauit ieſus in ſpi-
ritu et dixit. Cōfiteor tibi dn̄e pater
celi et terre quia abſcondiſti hec a ſapien-
tibus et prudentibus: et reuelaſti ea paruu-
lis. Ita pater. quoniā ſic placitū fuit ante te
Omnia mihi tradita ſunt a patre meo. et
nemo nouit filium niſi pater: neq; patrem
quis nouit niſi filius, et cui voluerit filius
reuelare. Venite ad me omnes qui labora-
tis et onerati eſtis: et ego reficiam vos. Et

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

diſcite a me quia mitis ſum et humilis corde, et inuenietis requiē animabus veſtris. Iugum enim meū ſuaue eſt: et onus meum leue. ℂ

Gloria tibi domine

IN illo tempore. Oblati ſunt ieſu paruuli, vt manus eis imponeret & curaret. Diſcipuli autē increpabant eos. Ieſus autem dixit eis. Sinite paruulos: et nolite prohibere eos venire ad me: taliū eſt enim regnum celorū. Et cum impoſuiſſet eis manus: abiit inde. Deo grās. Et ſignet puerum in pectore dicens. Per hec ſancta euāgelica dicta deleantur vniuerſa noſtra crimina atqꝫ delicta. Tūc tam ſacerdos q̄ƺ patrini dicant orationē dn̄cam. Aue maria. et Credo. quod eſt ſimbolum apoſtolorum. Deinde laica lingua dicat ad leuantes puerū. Ick ghebede Iu by iuwer zelen ſalicheyt wen dat kindt komet to ſynen iaren der vornunft dat gy dat ſulcighe kind ī den rechten criſtene louen vnderwiſen. Dat Pater noſter. Aue maria. vnd den ghelouen vnd kerchriſſe gheuen dat idt hebbe

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

de hilligen cristliken doge vntfanghen.

Postea teneat sacerdos manum suam super caput infantis: dicatq; sine Oremus quia coniuratio est quod sequitur.

NEc te lateat sathana imminere tibi penas, iminere tibi tormenta. iminere tibi diem iudicii, diemq; supplicii sempiterni. diem qui venturus est vt clibanus ardens. in quo tibi atq; vniuersis angelis tuis eternus superueniet interitus. Et ideo pro tua nequitia damnate atq; damnande: da honorem deo viuo et vero. da honorem iesu christo, filio eius, et spiritui sancto. in cuius nomine atq; virtute precipio tibi quicunq; es spiritus immūde vt exeas et recedas ab hac famula dei N. (ab his famul'abus Dei N. et N.) quā (quas) hodie idē dominus & deus nr iesus christus ad suam gratiam & benedictionē. fontemq; baptismatis, dono sancti spiritus vocare dignatus est, vt fiat (fiant) eius templum per aquā regenerationis in remissionē oīm peccator In nōie eiusdē domini nostri iesu christi qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculum per ignem. Amen.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Mox ſacerdos vertat ſe a populo & expuat
in manū ſuā ſiniſtrā & caute recipiat ne
populo nauſiam generet. Tangatq; aures &
nares infantis de ſputo cū pollice in modū
crucis. Primo ad aurem dextrā dicēs. Effe-
ta. quod est adaperire. Secundo ad nares
In odorē ſuauitatis. Tertio ad aurē ſini-
ſtram. Tu autē effugare diabole appropī-
quabit enim iudicium dei. Faciat crucē
ſacerdos in manu dextra. Trado tibi ſigna-
culum ſancte crucis in manu tua: vt te ſig-
nes, et a te aduerſas inſidias repellas et vi-
uas cum chriſto in ſecula ſeculorum amen
Tunc ſacerdos introducat puerū cum patri-
nis in eccleſiā dicēs. Ingredere in tēplū
domini vt habeas cū chriſto vitā eternā amē
Et det benedictionē ſuper eos dicēs. Et be-
nedictio dei patris et filii et ſpus ſancti de-
ſcendet ſuper te et maneat ſemper. Amen.

Hic eant ad baptiſterium. et circa ba-
ptiſterium patrini ponant manus ſu-
as ſupra pectus infantis et reſpondeant
ad queſita ſacerdotis loco pueri. Primo in-
terrogat ſacerdos de nōie infantis. Reſpō-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

deant patrini N. Sacerdos ſecūdo iterro=
gat. Abrenuncias ſathane. Reſpōdeāt pa
trini matna ligua. Abrenūcio. Sacerdos
Et omnibus pōpis eius. Reſpōdeant. Ab=
renuncio. Sacerdos. Et omnibus operibꝰ
eius. Reſpōdeant. Abrenūcio. Tūc ſacer=
dos liniat puerū oleo ſancto faciēs crucem
primo in pectore/deinde inter ſcapulas. et
cū hoc interrogat nomē pueri. Reſpōdeāt.
N. Sacerdos. Et ego te linio oleo ſalutis ī
chriſto ieſu ✠ dño nr̃o in vitā eternā amē.
Pax tibi amē. Deīde ꝗrat ſacerdos de noīe
infantis: et dicat. Credis in deū patrem
omnipotentē creatorē celi et terre. Reſpon=
deant patrini lingua eorum. Credo. Sa=
cerdos. Credis et in ieſum chriſtum filium
eius vnicum dominū noſtrū natū ⁊ paſſū
Reſpōdeāt. Credo. Sacerdos. Credis ⁊ in
ſpiritum ſanctū. Sanctā eccleſiā catholicā
Sanctorū cōmunionē. Remiſſionē pecca=
torum. Carnis reſurrectionē/et vitam eter
nā poſt mortē. Reſpōdeāt. Credo. Tūc ſa=
cerdos iteꝝ faciat noīari pueꝝ quo noiato
iterrogat a patrinis. Quid noīe pueri p=

E.j.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

tis: Reſpondeant. Baptiſmū. Sacerdos nomē pueri querat ⁊ dicat. Uis baptizari. Reſpondeāt loco eius patrini. Uolo. Sacerdos. Et ego te baptiſo in nomine ✠ patris. Et filij ✠ Et ſpūſ ✠ ſancti. Amen.

¶ Hic nota ſi neceſſitatis articulo infans ꝑ mulieres in domo / aut in via ad eccleſiam fuerit baptizatꝰ nō minus ſacerdos baptizet eum ſub conditione ſic nominādo puerum N. Si es baptizatus non te baptizo Si non es baptizatꝰ ego te baptizo In nomine pa ✠ tris / et fi ✠ lij / et ſpirituſ ✠ ſcti Amen. Puero baptizato ſacerdos cū pollice in criſmate tincto: verticē pueri in modū crucis vngat. Caueat tamen ſacerdos ne frontem vngat ſimi Oremus dicat.

Deus oīpotens pater dn̄i noſtri ieſu chriſti qui te regenerauit ex aqua et ſpiritu ſancto quiqꝫ dedit tibi remiſſionem omniū peccatoꝝ tuoꝝ. Hic vngat ſacerdos puerū cū criſmate in vertice dicens. Ipſe te liniat ✠ criſmate ſalutis in chriſto ieſu domino noſtro in vitā eternā amen. Hic accipiat ſacerdos mitrā et īponat capiti infan-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

tis dicens. Accipe veſtē candidā et imacu-
latam quā perferas ante tribunal dn̄i nr̄i
ieſu chriſti vt habeas vitam eternā Amen
Et detur infans obſtetrici. Poſt hoc ſacer-
dos cū patrinis lauant manus cum ſale et
aqua i pelui circa fontē vt moris eſt. Deide
patrini recedunt cū infante. Et ſi ſacerdos
celebrauerit dabit infanti cōionem faciens
crucem cum ablutione in os pueri dicens.
Ablutio dn̄i noſtri ieſu chriſti proficiat tibi
in vitam eternā. Amen. Sed ſi nō celebra-
uerit ſacerdos vadat ad viaticum et lauet
manus ſpecialiter pollicem cū indice mon-
ſtrando populo venerabile ſacramentum
et det cōmunionem puero vt ſupra. Deide
accipiat cereum ardentem et dicat ponēdo
ſuper pectus pueri.

Accipe lampadem ardentem et irreprehē-
ſibilē/cuſtodi baptiſmū tuū: vt cū venerit
dn̄s ad nuptias poſſis ei occurrere i aula ce
leſti cū oībus ſanctꝭ ſuis vt habeas vitam
eternā: ⁊ viuas cū chriſto i ſc̄la ſc̄loꝝ. Amē
Pax tecū. Vade i pace. Fides tua ſaluum
te faciat. Amē.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Baptiſmus infirmi pueri.

¶ Ordo ad baptizandū infirmū puerum
Sacerdos primo interroget de nomīe in-
fantis deinde dicat.

MEdelam tuam deprecor domīe ſan
cte pater oīpotens eterne deus qui
ſubuenis in periculis laborantibꝰ
qui temperas flagella dū verberas. Te er-
go domine ſupplices deprecamur/ vt hunc
famulū tuū (famulā tuā) N. eruas ab in-
ualitudine vt nō preualeat inimicus in eo
vſqꝫ ad anime tentationē ſicut in iob ei ter-
minū pone ne inimicus de anima iſta ſine
redemptione baptiſmatis triumphare in-
cipiat differ dn̄e exitū mortis ſpaciū vite ex
tende et releua quā perducas ad gratiam
baptiſmi tui. Nec te lateat ſatha. fo. xxv.

¶ Sequitur exorciſmus aque ad baptizā-
dum infirmum puerum.

EXorcizo te creatura aque in nomine
dei patris ✠ oīpotētis/ et in nomine
ieſu ✠ chriſti filij eius domini noſtri: et in
virtute ſpirituſ ✠ ſancti: vt ſi quod fantaſ
ma: ſi qua virtꝰ inimici/ ſi qua incurſio dia
boli eradicet̄ et effugat̄ et longe fiat a te vt

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

fias fons ſaliẽs in vitã eternã et cũ in te ba
ptizatus fuerit hic famulꝰ domini (famu=
la domini) fiat tẽplũ dei viui in remiſſionẽ
oĩm peccatorũ/et in nomine domini noſtri
ieſu chriſti. Qui vẽturꝰ eſt iudicare viuos
et mortuos et ſeculum per ignẽ. Et bapti=
zetur more ſolito.

¶ Ordo ad benedicendũ ſponſum et ſpon
ſam. ſponſus ſtat in dextera: ſponſa in ſini
ſtra. Sacerdos querat diligenter de cõſan
guinitate carnali et ſpirituali atq; de eorũ
mutuo et expreſſo conſenſu: et tunc iungat
eos ſcdm quod moris eſt. Bñdictio annuli

BEne ✠ dic domine deus annu
lum hunc quẽ nos in tuo noĩe
bene ✠ dicimꝰ: vt qui illũ por=
tauerit in tua ſecuritate conſi=
ſtat et in tua voluntate perma
neat et ĩ amore tuo viuat et ſeneſcat/⁊ mul
tiplicetur in longitudine dierum. Per chri
ſtum dominum noſtrum. Amen.

CReator ⁊ conſeruator humani gene
ris dator grẽ ſpiritualis eterne deꝰ
tu permitte ſpiritũ ſanctũ paraclytũ ſuper

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

hūc annulū/vt armat⁹ virtute celeſtis defē
ſionis ꝓficiat illis ad eternā ſalutē. Per.
Aqua bn̄dicta aſpergat. Deinde ſacerdos
accipiens annulum primo ponat in polli=
ce ſponſi dicens. In noīe patris Deinde in
proximo Et filij. Deinde detur ſpōſe in di=
gito circa minimū. Et ſpiritusſancti Amē.
MAnda deus virtuti tue cōfirma hoc
deus quod operatus es in nobis A
tēplo tuo qd̄ eſt in hieruſalē tibi offerēt re=
ges munera. Increpa feras arūdinis con=
gregatio tauroꝝ in vaccis populorū vt ex=
cludāt eos qui probati ſunt argento. Gl'ia
patri ꝛ filio. Kyrieleiſō. Chriſteeleiſō. Ky=
rieleiſon. Pater nr̄. Et ne nos. Saluū fac
ſeruū tuū ꝛ ancillā tuā. Eſto eis dn̄e turris
fortitudinis. Exurge dn̄e adiuua eos. Et
libera eos propter nomē ſanctū tuū. Dn̄e
exaudi orōnē meā. Dn̄s vobiſcū. Orem⁹.
DEus abrahā/deus iſaac/deus iacob
ipſe vos cōiūgat īpleatq; bn̄dictionē
ſuā in vobis et miſereat veſtri cōuertet do=
minus vultū ſuū ad vos ꝛ det vobis pacē/
impleatq; vos chriſt⁹ omni bn̄dictione cele=

ſti in remiſſionē peccatoꝝ veſtroꝝ vt habea-
tis vitā eternā in ſecula ſeculorū. Amen

Bene✠dic dn̄e hanc couetionē vt ſi-
cut miſiſti angelū tuū raphaelē ad
thobiam et ſaram filiā raguelis: ita tu
domine mittere digneris bene✠dictionē
ſuper iſtos adoleſcentes vt in tua caritate
permaneāt et in voluntate tua conſiſtant
et multiplicentur in longitudinē dierum.
Per chriſtum. Sacerdos ducat eos in eccle-
ſiam cū candelis ardentibus: et legat aſper-
gendo aquā benedictam ſuper eos.

Beati omnes qui timēt dominū: qui am-
bulant in viis eius. Labores manu-
um tuarū quia māducabis: beatus es et
bene tibi erit. Uxor tua ſicut vitis abū-
dans in lateribus domus tue. Filii tui ſi-
cut nouelle oliuarū in circuitu menſe tue.
Ecce ſic benedicetur homo: qui timet dn̄m.
Benedicat tibi dn̄s ex ſyō: et videas bona
hieruſalem oībus diebus vite tue. Ut vide-
as filios filiorum tuorum: pacē ſuper iſ-
rael. Gloria patri. Kyrieleiſō. Chriſteel'.
Kyriel'. Pater nr̄. Stantes ante altare dr̄.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Et ne nos. Saluū fac seruum tuū & ancillam tuam. Esto illis domine turris. &c.
Domine exaudi orationē meā. Et clamor.
Dominus vobiscū. Et cū ſpiritu tuo. Oremq.

Reſpice domine de celo ſancto tuo ſuper hāc cōuētionē per angelū tuum raphaelē pacificū vt ſint ſani atq; digni et pacifici tua benedictiōe perfunde. Per chriſtum dominum noſtrum. Oremus.

Deus abrahā, deus iſaac, deq iacob, bene✠dic iſtos adoleſcentes et ſemina ſemen vite eterne in mentibq eorū, vt quicquid pro vtilitate didicerunt hoc facere cupiāt. Per dñm noſtrū ieſum chriſtū filium tuū recuperatorē hominū qui tecū viuit et regnat ī vnitate ſpiritus ſancti deus. Per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Ad miſſam totum officium de ſanctiſſima trinitate cum collectis epiſtola et euangelio ſequentibus. Collecta.

Exaudi nos omīps et miſericors deus vt quod noſtro miniſtratur officio: tua benignitate potius impleatur. Per dominū noſtrum. Ad corinthios.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

FRatres. Propter fornicationē vnuſquiſq; vxorē ſuã habeat, et vnaquaeq; mulier virum ſuũ habeat. Uxori vir debitũ reddat: et vxor ſimiliter viro. Mulier ſui corporis poteſtatē nō habet, ſed vir. Similiter autē et ſui corporis poteſtatē vir nō habet, ſed mulier. Nolite fraudare inuicem: niſi forte ex cōſenſu ad tēpus vt vacetis orationi. Hi autē qui matrimonio iuncti ſunt: precipio non ego, ſed dñs vxorē a viro non recedere. Secũdm Matheum.

IN illo tēpore. Acceſſerunt ad ieſũ phariſei tēptantes et dicentes ei. Si licet hoīem dimittere vxorē ſuã quacũq; ex cauſa? Qui respondēs ait illis. Nonne legiſtis q: dñs qui fecit hoiem ab initio maſculũ et feminã fecit eos. Et dixit. Propter hoc dimittet homo patrē et matrē ſuã et adherebit vxori ſue: et erunt duo in carne vna. Itaq; iam non ſunt duo, ſed vna caro. Quod ergo deus coniunxit: homo non ſeparet. Credo in vnũ deum. Secreta.

SUſcipe queſumus domine pro ſancta connubii lege munus oblatum

et qui huius largitor es operis ſis cuſtos et diſpoſitor. Per dn̄m noſtrum.

Ante comuīonē legetur ſequens oratio.

Propiciare domine ſupplicationibꝫ noſtris et inſtitutis tuis quibꝰ propagationē humani generis ordiāſti benignus aſſiſte vt quod te auctore iūgitur, te auxiliante ſeruetur. Per dominū noſtrū.

¶ Benedictio ſuper ſponſum et ſponſam virginem poſt communionem: quia ſi nō fuerit virgo ſed vidua non benedicetur.

Deus qui poteſtate virtutis tue de nihilo cūcta feciſti: qui diſpoſitis vniuerſitatis exordiis homini ad imaginē dei facto. Ideo inſeparabile mulieris adiutorium condidiſti: vt femineo corpori de virili carne dares principiū docens qd ex vno placuiſſet īſtitui nūq̄ liceret diſiūgi. Deus qui tam excellenti myſterio coniugalem copulam conſecraſti vt chriſti et eccleſie ſacramentū preſignares in federe nuptiarum. Deus per quem mulier iungitur viro et ſocietas principaliter ordinata ea benedictione donatur: que ſola nec per ori-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

ginalis peccati penã nec ꝑ diluuij eſt abla-
ta ſententiã. Reſpice propicius ſuper hanc
famulam tuam N. que maritali iungẽda
eſt conſortio: tuaq̃ ſe expetit protectiõe mu
niri. Sit in ea iugum dilectionis et pacis/
fidelis et caſta nubat i chriſto. Imitatrixq̃
permaneat ſanctarum feminarũ: ſit ama-
bilis viro vt rachel/lõgeua vt ſara: ſapiẽs
vt rebecca. Nichil in ea ex actibus ſuis ille
auctor preuaricationis vſurpet. Sit vere-
cundia grauis/pudore venerabilis/ doctri
nis celeſtibus erudita. Sit fecunda in ſo-
bole/ſit probata et innocens vt ad beatorũ
requiem et ad celeſtia regna perueniant: et
videant filios filiorum ſuorum vſq̃ ad ter
tiam et quartam progeniem/et ad optatã
perueniant ſenectutem. Per dominum no
ſtrum ieſum chriſtum filium tuũ: Qui te-
cum viuit et regnat. Complenda.

Queſumus omnipotẽs deus inſtitu-
ta prouidentie tue amore comitare:
vt quos legitima ſocietate cõnectis longe-
ua pace cuſtodias. Per dominum noſtrũ.

¶ Benedictio thalami. Pſalmus.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Purificatio poſt partum.

Deus miſereatur noſtri. ꝛc. per totũ. Kyrieleyſon. Chriſte eleiſon. Kyrieleiſon. Pater noſter. Et ne nos. Saluum fac ſeruum tuũ et ancillam tuã. Deus meus ſperãtes in te. Eſto illis. Dñe exaudi orationẽ meã. Et clamor meꝰ ad te veniat. Oremus.

Benedic dñe thalamũ hunc et oẽs habitãtes in eo: vt ĩ tua pace cõſiſtant/ et in tua voluntate permaneant/ et in tuo amore viuant et ſeneſcant/ et multiplicent in lõgitudine dierum. Per dñm nrm. ꝛc.

Deinde aqua benedicta aſpergãtur.

Nullus fidelis cuiuſcunqꝫ conditionis ſit occulte faciat nuptias. Sed benedictiõe accepta a ſacerdote/ publice nubat in domio.

Sponſus ꝛ ſponſa cũ benedicendi ſunt a ſacerdote a parẽtibꝰ vel paranimphis offerantur in eccleſiam ſacerdoti. Qui cũ acceperint benedictionem eadẽ nocte pro reuerẽtia benedictiõis/ in virginitate ꝑmaneãt

¶ Ordo ad introducẽdã mulierẽ poſt partum ad eccleſiam.

Si mulier viuũ produxit puerũ et baptizatus ſit accendatur lumen ante

mulierē ante fores eccleſie. Si vero peperit aborſum in introductione ſit lumen extinctum. Et dicat ſacerdos aſpergendo aquã benedictam ſuper eam. Ingredere in tēplum domini: vt habeas cum chriſto vitã eternam. Amen. Et ſubiungat ſacerdos.

Dominus cuſtodiat introitum tuum et exitū tuū: ex hoc nūc ⁊ vſqꝫ i ſeculū. Orem⁹

Om̄ps ſempiterne de⁹ te ſuppliciter exoramus vt ſicut vnigenitus tuus filius cū noſtre carnis ſubſtantia in tēplo eſt preſentatus ita hanc famulã tuã hodie facias purificata tibi mēte preſentari. Per eundem dominū noſtrū ieſum chriſtum.

MOd⁹ viſitãdi īfirmos. In via legãt ſeptē pſalmi penitētiales qb⁹ finitꝭ intrando domū dicat Pax huic domui et omnibus habitantibus in ea. Pax ingredientibus et egredientibus. Antiphona.

Ne reminiſcaris domine delicta noſtra vel parentū noſtrorū: neqꝫ vindictã ſumas de peccatiſ noſtris. Parce domīe parce famlo tuo quē (famule tue quã) redemiſti chriſte ſanguine tuo: ne ineternum iraſcaris ei.

Letania.

Deide legatur letania: et noiando ſanctos dicat reſpondens. Oꝛa pꝛo eo vel ea.

Kyꝛieleiſon. Chꝛiſte eleiſon. Chꝛiſte audi nos. Pater de celis deꝰ: miſerere nobis. Fili redemptoꝛ mundi deꝰ: miſerere ei. Spiritus ſancte benigne deꝰ: miſerere ei.

Sancta trinitas vnus deus: miſerere ei.
Saluatoꝛ mundi adiuua nos.
Sancta mundi dn̄a oꝛa pꝛo eo vel ea.
Sancta dei genitrix oꝛa ꝓ eo vel ꝓ ea
Sancta virgo virginum oꝛ.
Sancta maria oꝛ.
Sancte michael oꝛ.
Sancte gabꝛiel oꝛ.
Sancte raphael oꝛ.
Oēs ſcti āgeli ⁊ archāgeli oꝛate ꝓ eo vł ea
Sancte iohān̄es baptiſta oꝛ.
Oēs ſancti patriarche et ꝓphete. oꝛate.
Sancte petre oꝛ.
Sancte paule oꝛ.
Sancte andꝛea oꝛ.
Sancte iacobe oꝛ.
Sancte iohannes oꝛ.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Sancte thoma oꝛa pꝛo eo vel ea
Sancte iacobe oꝛ
Sancte philippe oꝛ
Sancte bartholomee oꝛ
Sancte mathee oꝛ
Sancte ſymon oꝛ
Sancte thadee oꝛ
Sancte mathia oꝛa pꝛo eo vel ea
Sancte barnaba oꝛ
Sancte luca oꝛ
Sancte marce oꝛ
Oēs ſancti apłi ⁊ euãgeliſte Oꝛate.
Oēs ſancti diſcipuli dñi Oꝛate.
Sancte ſtephane oꝛ
Sancte line oꝛ
Sancte clete oꝛ
Sancte clemens oꝛa pꝛo eo vel ꝑ ea
Sancte ſixte oꝛ
Sancte coꝛneli oꝛ
Sancte cypꝛiane oꝛ
Sancte laurenti oꝛ
Sancte vincenti oꝛ
Sancte coſma oꝛ
Sancte damiane oꝛate pꝛo eo vel ea

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Sancte fabiane oꝛa pꝛo eo vel ea.
Sancte ſebaſtiane. oꝛ
Sancte dionyſi cũ ſocijs tuis oꝛ
Sancte maurici cum ſocijs tuis. oꝛ
Sancte ipolite cũ ſocijs tuis oꝛ
Oẽs ſancti martyꝛes oꝛate ꝑ eo vel ea
Oẽs ſancti innocẽtes oꝛate ꝑ eo vel ea
Sancte ſilueſter oꝛ
Sancte leo oꝛ
Sancte gregoꝛi oꝛ
Sancte ambꝛoſi oꝛa pꝛo eo vel ea
Sancte auguſtine oꝛ
Sancte martine oꝛ
Sancte nicolae oꝛ
Sancte hieronime oꝛa pꝛo eo vel ea
Sancte benedicte oꝛ
Sancte bernarde oꝛ
Sancte dominice oꝛ
Sancte franciſce oꝛa pꝛo eo vel ea
Oẽs ſancti cõfeſſoꝛes. oꝛate ꝑ eo vel ea
Sancta anna oꝛ
Sancta maria magdalena oꝛ
Sancta felicitas oꝛ
Sancta barbara oꝛ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Sancta agatha oꝛa pꝛo eo vel pꝛo ea
Sancta agnes oꝛ
Sancta lucia oꝛ
Sancta cecilia oꝛ
Sancta katherina oꝛ
Sancta margareta oꝛ
Sancta walpurgis oꝛ
Sancta ger trudis oꝛ
Sancta perpetua oꝛa pꝛo eo vel ea
Sancta vꝛſula cum ſodalibus tuis oꝛ
Sancta ſophia cū filiab us tuis oꝛ
Sancta maria egyptiaca oꝛ
Oēs ſctē virgīes ⁊ vidue. oꝛate ꝑ eo vel ea
Oēs ſancti oꝛate pꝛo eo vel ea

Propicius eſto parce ei dn̄e. Propici⁹ eſto libera eum (eā) dn̄e. Ab omni malo. li eū dn̄e. Ab inſidijs diaboli. li. Ab hoſte malo. li. A moꝛbo malo. li. Ab immūdicia mentis et coꝛdis. li. A ſubitanea ⁊ impꝛouiſa moꝛte. li. In die iudicij. li. Pctōres. te rogam⁹ audi nos. Ut pacē ei dones. te. Ut fontē lachꝛymarū ei dones. te. Ut a pꝛauis cogitationibus eum (eam) eripere digneris. te ro. Ut ab inſtāti anguſtia eū

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

habitaculum dignum inueniat. Per chri-
ſtum dominum noſtrum. Oremus.

Deus qui illuminas omnem homi-
nem veniētem in hunc mundum:
illumina queſumus cor famuli tui (famu-
le tue) gratie tue ſplendore vt digne maie-
ſtati tue ſeruire valeat. Per xpm dñm nr̃z.

Reſpice dñe famulū tuum (famulā
tuam) in infirmitate ſui corporis la-
borantem: et viſita eum in ſalutari tuo ac
celeſtis gratie ei preſta medicinā. Per xpm

Deus qui humano generi ſalutis re-
mediū et vite eterne munera contu-
liſti: cōſerua famulo tuo (famule tue) tua-
rum dona virtutum et concede vt medelā
tuam non ſolum in corpore ſed etiā in ani-
ma ſentiat. Per chriſtum dominū noſtrū.

Deus qui per apoſtolum tuum iaco-
bū locutus es infirmatur quis ī vo-
bis: inducat preſbyteros eccleſie vt orent ꝑ
eo / vngentes eum oleo ſancto in noīe dñi /
et oratio fidei ſaluabit infirmū / et alleuia-
bit eum dñs. Et ſi in peccatis ſit / dimittan-
tur ei. Cura ergo queſumꝰ redēptor noſter

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

gratia ſpiritus ſancti languores iſtius in=
firmi (infirme) et eius ſana vulnera/ et di=
mitte peccata atqꝫ dolores cunctos cordis ⁊
corporis ab eo (ea) expelle plenāqꝫ ei interi⁹
exteriuſqꝫ ſanitatē miſericorditer redde: vt
ope miſericordie reſtitutus (reſtituta) ad
priſtina pietatis tue opera reparetur. Per.

¶ Sacerdos querat infirmo ſi ſciat dicere
ſimbolū aut nō. Et ſi non poteſt dicere di=
cat ſacerdos. Credo in deum patrē oīpotē=
tem. per totum. laici ſimiliter preſentes lin
gua laica. Quo facto monet īfirmū. Et in=
quirat ſi habeat aliquē ſenſum ratiōis. Et
dicat. Credis ea que ſunt fidei chriſtiane
contenta in ſimbolo/ puta articulos fidei.
Et ea que ſunt determinata ab eccleſia eſſe
vera. Reſpondeat: aut ſignū faciat Credo
Sacerdos. Letaris ꝙ in fide chriſti moria
ris. Reſpōdeat. Letor. Sacerdos. Cogno
ſcis te in hoc mundo deū tuum multiplicit
offendiſſe. Et doles ꝙ deum tuū offendiſti
Et ꝙ cōtra eius precepta feciſti. Reſpōdeat
Doleo. Sacerdos. Habes voluntatē emē=
dandi ſi ſpaciū viuendi cōcederet tibi deus

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Reſpondeat. Habeo. Sacerdos. Credis ꝙ
propter te mortuꝰ eſt dñs nr̃ ieſus xp̃s. et ꝙ
ſaluari nõ potes niſi per meritũ paſſionis
eius et nõ tuis meritis. Reſpõdeat. Credo
Sacerdos Agis ei gratias ex hoc ex bono
corde tuo. Reſpõdeat Ago. Sacerdos. In
dulges his qui tibi aliquod nocumentũ cõ
tulerũt ob amorẽ ieſu chriſti a quo veniam
⁊ mĩam ſperas/ac etiã petis fideliter indul
geri et remitti tibi ab his quos offẽdiſti ⁊ p
te oblata/vel iniuſte acquiſita reſtitui. Re-
ſpondeat. Uolo. Sacerdos. Eſto ergo fra-
ter ſecurꝰ ꝙ ſi aliquid obijciat̃ cõtra predi-
cta a te credita/cõfuge ad memoriã paſſio-
nis chriſti credẽs ⁊ dicẽs paſſio dñi nr̃i ieſu
chriſti ẽ preciũ meũ/ſaluatio mea / totiuſqꝫ
orbis terrarꝫ/oĩmqꝫ fideliũ aĩarꝫ cõſolatio.

¶ Reconciliatio penitentis ad mortem.

DEus miſericors/ deus clemẽs / deus
qui multitudine indulgẽtiarũ nul-
la tẽporꝫ lege cõcluderis/ſed pulſantibꝰ mi
ſericordie tue ianuã aperis penitẽtibꝰ etiã
ſub ipſo vite termino non repellis / reſpice
propicius ſuper hũc famulũ tuũ (hanc fa-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

mulã tuã) remiſſionẽ oĩm pctõꝝ ſuoꝝ/tota cordis cõfeſſiõe poſcentẽ/renoua in eo piiſſime pater qđ actione/qđ verbo / qđ ipſa deniqꝫ cogitatiõe diabolica fraude viciatũ ẽ ⁊ vnitati corporis eccľie mẽbrũ tue redẽptionis annecte/miſerere gemituũ/miſerere lachrymarũ: et nõ habẽtẽ fiduciã niſi in tua mĩa ad ſacramẽtũ recõciliatiõis admitte. Per chriſtũ dñm noſtrum.

Hic audi cõfeſſionẽ eiꝰ et q̃re diligẽter ab eo et abſolue eũ. Forma abſolutionis gñalis

Miſereat̃ tui oĩps deus et dimiſſis oĩbus pctĩs tuis pducat te dñs nr̃ ieſꝰ xp̃s ſine macka cũ gaudio ĩ vitã etnã. Amẽ

Indulgẽtiã ⁊ remiſſionẽ oĩm pctõꝝ tuoꝝ ſpaciũ vere penitẽtie/coꝛ penitẽs/finẽ bonũ et cõſolationẽ ſcti ſpũs tribuere dignet̃ tibi oĩps piꝰ pr̃ et miſericors dñs. Amẽ. Deide.

Dñs noſter ieſus chriſtus per meritũ ſue amare paſſiõis dignet̃ te abſoluere Et ego auctoritate ipſius et apľoꝝ petri et pauli te abſoluo/a ſententia excõicatiõis ſi quã icurdiſti/et a peccatis tuis. In nomine patris et filij et ſpiritusſancti amen. Deinde.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Modus iniungendi

Deus qui beato petro apoſtolo ſuo ⁊ alijs apoſtolis dedit poteſtatē ligādi atq; ſoluēdi ipſe te abſoluat ab omni vinculo delictorū et quicqd mee fragilitati permittitur: ſis abſolutus in preſenti ſeculo et in futuro ante tribunal dn̄i noſtri ieſu chriſti/ vt habeas vitam eternam cum eo in ſecula ſeculorum. Amen.

Monſtra ei corpus chriſti et dices ad eum.

Frater. Credis in deum patrem ⁊ filium eius et ſpiritū ſanctū. Credo. Credis q̄ iſte tres perſone/ Pater/ et Filius et ſpiritus ſanctus: ſint vnus deus. Credo Vis dimittere illis peccata qui in te peccauerūt. Volo. Credis q̄ in eadē carne qua modo es debes reſurgere in die iudicij et recipere ſiue bonū ſiue malum quod geſſiſti. Credo. ¶ Da ei corpus chriſti et dic.

Corpus domini noſtri ieſu chriſti: cuſtodiat corpus tuum ⁊ animam tuā in vitam eternam. Amen.

Modus vngendi infirmos. Interroget ſacerdos infirmū an ſit cōfirmatus/ et ſi non: inducat eum/ ſi conualuerit q̄

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

procuret ſe confirmari et q̄ doleat de negli-
gentia talis ſacramenti. Et tūc accipiat li-
num de mēſa et circūuoluat īdicē et mediū
digitis vſq; ad mediū. Et intingat pollicē
ad oleum infirmorum: et dicat.

In nomīe patris et filij et ſpiritus ſancti
Amen. Accipe ſanitatem. Amē. Pax tecū.
Et cum ſpiritu tuo. ¶ Iſta prelocutio pre-
mittitur ante oēs vnctiones faciendas. Ad
oculos manus. ꝛc̄. Ex tunc inungat infir-
mum. Et primo ad oculos dicendo.

VNgo hos oculos tuos de oleo ſan-
ctificato: vt q̊cquid illicito viſu deli-
quiſti / per huius olei vnctionem expietur.
Quatenus per hui⁹ olei vnctionē atq; no-
ſtram deprecationem virtute ſancte trini-
tatis medicat⁹ ſiue ſanat⁹ (medicata ſiue
ue ſanata) priſtinā atq; melioratā recipere
merearis ſanitatē. Per chriſtū dn̄m nr̄m.
Hec verba iā dicta videlicet Quatenus per
huius olei. ꝛc̄. ad ſingulos tactus repetent̄
Et nota q̄ manus ſacerdotum ſint exteri⁹
vngende et nō interius / quia prius per epi-
ſcopum ibi vngebantur. Ad aures.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Modus viſitandi.

In nomine patris/et filij/et ſpiritusſancti/
Amen. Accipe ſanitatem. Amē. Pax tecū.
Et cum ſpiritu tuo.

Ungo has aures ſacrati olei liquoꝛe
vt quicquid delectatione nociui au=
ditus admiſſum eſt / medicina ſpiritualis
euacuet. Quatenus. ꝛc. Ad nares.

In nomiue patris/et filij/et ſpiritusſancti.
Amen. Accipe ſanitatē. Amen. Pax tecū.
Et cum ſpiritu tuo.

Ungo has nares oleo ſacrato / vt quicq̄d
noxie cōtractū eſt: vel ſuꝑfluo odoꝛatu iſta
euacuet medicatio. Quaten⁹. Ad labia.

In nomine patris:et filij:et ſpiritusſancti
Amen. Accipe ſanitatem. Amē. Pax tecū.
Et cum ſpiritu tuo.

Ungo labia iſta olei medicamēto vt quic
quid ocioſa vel criminoſa peccaſti locutiōe
diuina clementia miſerante expurget hac
vnctione Quatenus. ꝛc. Ad manus.

Iu nomine patris:et filij:et ſpiritusſancti
Amen. Accipe ſanitatem. Amē. Pax tecū.
Et cum ſpiritu tuo.

Ungo has manus oleo ſctificato vt q̄cq̄d

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

illicito vel noxio opere peregerūt per hanc
vnctionem expiet. Quatenꝰ. Ad pedes.
In nomine patris: et filij: et ſpiritusſancti
Amen. Accipe ſanitatem. Amē. Pax tecū.
Ungo hos pedes oleo benedicto/ vt quic-
quid ſuperfluo vel noxio inceſſu cōmiſerūt
iſta aboleat vnctio ſacra. In nomie domi-
ni nr̄i ieſu xp̄i ſurge ⁊ ambula. Quatenꝰ.
In nomine patris: et filij: et ſpiritusſancti
ſit tibi hec vnctio olei ſanctificati/ ad purifi
cationem mētis et corporis/ et ad munimē
et defenſionem contra ſeua iacula inmun
dorum ſpirituum. Amen.
Hic linum de digitis deponitur et i ignem
proijcit et pollex cū ſale et aqua abluitur ⁊
etiā i igne cōburit aut i loco ſacro recōdat.
Aña. Dirigatur orō mea dn̄e ſicut icēſum
in cōſpectu tuo. ps. Dn̄e clamaui. ꝑ totū.
Gloria patri. cū aña. Dirigat ⁊c. Kyriel.
Chriſteel. Kyriel. Pr̄ nr̄. Et ne nos. Sal-
uum fac ſeruū tuū. Deꝰ meꝰ ſperātem i te.
Mitte ei auxiliū de ſctō. Et de ſyō tuere eū.
Exurge dn̄e adiuua eū. Et libera eū ꝓpter
nomē tuum dn̄e. Dn̄e exaudi. Et clamor.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Dn̄s vobiſcū. Et cū ſpiritu tuo. Oremus.
DOmine ieſu chriſte qui es ſaluatio
et redemptio noſtra / et qui es vera
ſalus et medicina / et a quo omnis ſalus et
medicamentū venit / qui ap̄li tui voce nos
inſtruis: vt languidos olei liquore tangē-
tes / tue poſtulemus miſericordiā pietatis /
reſpice propicius ſuper hūc famulum tuū
(hāc famulā tuā) ab illa mirabili ſummi-
tate celorū / vt quē lāguor cruciat ad exitū
et virium defect⁹ trahit ad occaſum / mede-
la tue gratie ſaluti reſtituat caſtigatū ca-
ſtigatam. Extingue domine in eo (ea) libi
dinū et febrium eſtus / dolorū ſtimulos ac
viciorū obtere cruciatus / egritudinū et cu-
piditatū tormēta diſſolue / ſuꝑbie inflatio-
nem tumorēq; cōpeſce / vlcera ⁊ putredines
viciorum euacua / viſcerū interna cordiūq;
ac medullarū et cogitationū ſana diſcrimi
na cōſcientiarū atq; plagarū obducito cica
trices phiſicis tipiciſq; adeſto periculis / ve-
teres immēſas remoue paſſiōes / opera car-
nis et ſanguinis maceriamq; cōpone / ac de
lictorum illi veniā attribue / ſicq; illū (illā)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

iugiter cuſtodiat pietas tua / vt nec ad corruptionem aliquando ſanitas/nec ad perditionē te auxiliante perducat infirmitas/ fiatqꝫ illi hec olei ſacra perūctio/cōcita morbi preſentis expulſio : et peccatorꝝ omnium optata remiſſio: te concedente ſaluator mūdi. Qui viuis et regnas. ꝛc. Oratio.

PEr iſtam ſanctam vnctionem et dei benedictionem et per miniſteriū noſtrum mūdentur ⁊ ſanctificentur ab omni ſorde et cogitatione peccati/caput tuū ſenſus tuos/viſus/auditus/guſtus/odoratꝰ/ et tactus: vt quicquid humeris vel pedibꝰ/ aut manibus/ſiue toto corpore/cogitatiōe/ locutione et opere peccaſti / mīa ſaluatoris noſtri expietur/vt idoneus(idonea /efficiaris ad inuocandū et benedicēdū nomē dn̄i noſtri ieſu chriſti. Et reddat tibi letitiā ſalutaris tui/et ſpiritu principali cōfirmet te ſpiritū ſanctūqꝫ innouet in viſceribꝰ tuis / et ne auferet illū a te. Sed bn̄dictio dei patris et filij ⁊ ſpiritusſancti deſcēdet ſuper te ⁊ in exteriora corporis tui defluat/interius exteriuſqꝫ te repleat atqꝫ circūdet ac ſit ſem-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

per tecum. Per chriſtũ dñm nr̃m. Oratio.

DEus qui es omniũ rerũ conditor cũctorumqȝ reformator qui archana proſpicis/qui ſcrutas corda et renes liberare digneris hunc famulũ tuum (hãc famulam tuam N.) ſicut liberare dignatus es oẽs ſanctos et electos tuos. Et ſicut moyſen et aaron cum populo dei de terra egypti liberaſti. dauid de manu ſauli regis/ionam de ventre ceti/petrũ de fluctibus/paulum de viculis / teclã de beſtijs/ ſuſannam de falſo crimĩe/tres pueros de camĩo ignis ardentis. danielem de lacu leonum/paraliticũ de grabato/ita liberare digneris famulum tuum (famulam tuã N.) de oib⁹ infirmitatib⁹ ſuis: defende eum (eam) domine tua virtute/protege eum (eam) dñe ſpũſctõ oib⁹ dieb⁹ vite ſue vt ad munera celeſtia puenire poſſit. Per chriſtũ dñm nr̃m

¶ Item ſuper infirmum. Oratio.

DOmin⁹ ieſus chriſtus apud te ſit vt te iuſtificet et defendat /intra te ſit/vt te reficiat/circa te ſit vt te conſeruet / ante te ſit / vt te deducat: poſt te ſit/ vt te iuſti-

ficet: ſuper te ſit/ vt te benedicat. Qui cum patre. R.

Benedicat ✠ te deus pater. Sanet te dei filius/ illuminet te ſpiritusſanct⁹ corpus tuum in ſancto ſeruitio ſuo cuſtodiat/ animam tuā ſaluet/ cor tuum irradiat/ ſenſum tuum dirigat/ ⁊ ad ſupernam vitā te perducat. Qui viuit et regnat. R.

Bene ✠ dicat te de⁹ celi/ adiuuet te ✠ chriſt⁹ filius dei/ corp⁹ tuū in ſuo ſeruitio cuſtodiri ⁊ conſeruari faciat/ mentem tuam illuminet/ ſenſum tuum cuſtodiat/ gratiam ſuam ad perfectum anime tue in te augeat/ ab omni malo te liberet/ dextera ſua te defendat/ qui ſanctos ſuos ſemp̄ adiuuet/ ipſe te adiuuare et conſeruare dignetur. Per chriſtum dn̄m noſtrum.

Benedicat ✠ te deus pater/ cuſtodiat te ieſus ✠ chriſt⁹/ illuminet te ✠ ſpiritusſanctus omnibus diebus vite tue/ confirmet te virtus chriſti/ ⁊ indulgeat tibi dominus vniuerſa delicta tua. Qui viuit.

Sanet ✠ te deus pater oīpotēs qui te creauit. Sanet ✠ te dei filius q̄ p̄ te

paſſus eſt. Sa ✠ net te ſpirituſſanct⁹ qui ĩ
te effuſus eſt. Sa ✠ net te fides tua que te
liberauit ab omni iniquitate. Benedictio
eccleſie catholice cum filijs et electis dei ſit
ſuper te.

BEnedictio patriarcharum et merita
prophetarum et ſuffragia apoſtolo-
rum. Et victoria martyrũ et fides confeſſo
rum. Et caſtitas virginum/et continentia
viduarũ. et interceſſio omnium ſanctorum
tuorum ſit ſuper te. Amen.

BEnedicat ✠ te deus pater qui in pri
cipio verbo cuncta creauit. Benedi-
cat ✠ te dei filius qui de ſupernis ſedib⁹ p̄
nobis ſaluator deſcendit. Benedicat ✠ te
ſpirituſſanct⁹ qui in ſpecie columbe in flu-
mine iordanis requienit in chriſto. Ipſe te
in trinitate ſanctificet quem omnes gẽtes
vẽturum expectant ad iudiciũ. Benedi ✠
ctio dei patris cum angelis et archangelis
ſuis ſit ſuper te. Amen. Benedictio ✠ chri
ſti cũ duodecim apoſtolis ſuis ſit ſuper te.
Benedictio ſpirituſſancti ✠ cũ ſeptẽ donis
ſuis ſit ſuper te. Benedictio ✠ ſancte ma-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

rie cum omnibus filiabus ſuis ſit ſuper te. Benedictio ✠ ſancte eccleſie catholice cum vniuerſis filijs ſuis ſit ſuper te. Fiant me=rita et oꝛationes oīm ſanctoꝛū tecū in cogi=tationibus/in ſermonibꝰ / in operibꝰ tuis diebus et noctibus. Et cōmendo te ſub po=teſtate ſancte trinitatis id eſt patris et filij et ſpiritusſancti: vt cuſtodiat te in vitā eter nam. Amen.

¶ Hic ſacerdos infirmū blā de leniterq̧ al=loquatur benigne monēs vt oēm ſpem ſuā in deum ponat et vt flagellum dei patien=ter ferat: et vt hec ad purgationē ſuā ꝑue=nire credat: et vt de dei miſericoꝛdia nunq̄ diffidat aut deſperet. Deīde ſacerdos ima=ginem crucifixi infirmo oſtendat et ad pa=tientiā ⁊ deuotionē eū ꝓuocet. Inſtruatq̧ eum vt chꝛiſti paſſionē in mēte ſua iugiter retineat et vt in conſtātia et perſeuerātia fi dei firmiter maneat. Et nulla tēptameuta aut infeſtationes diabolicas pertimeſcat. Finita miſſa ſacerdos deſcendens de alta=ri ad mediū eccleſie incipit cōmēdationem in hunc modū Kyꝛieleiſon. Chꝛiſteeleiſon

Commendatio animarum

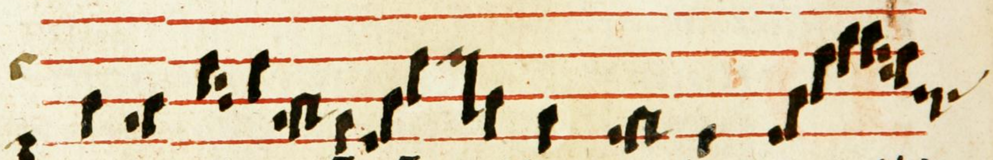
Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Kyrieleiſon. Oremus.

Non intres in iudicium cū ſeruo tuo (ancilla tua) domine N. quoniam nullꝰ apud te iuſtificabitur homo niſi per te omnium peccatorum tribuatur remiſſio non ergo eū (eam) queſumꝰ tua iudicialis ſententia premat quem (quam) tibi vera ſupplicatio fidei chriſtiane commendat / ſed gratia tua ei ſuccurrēte mereatur eua= dere iudicium vltiōis/qui (que) dū viueret inſignitus (inſignita) eſt ſignaculo ſancte trinitatis. Per chriſtum dn̄m noſtrum. ℟.

Abſolue domine animas eoꝝ ab om̄i vi=

culo delictorū nō eas tormentum mortis

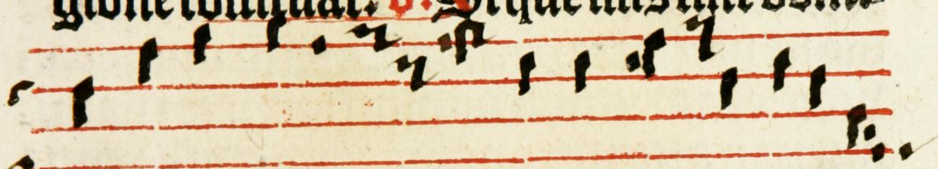
attingat. Nō reorū cathena conſtringat

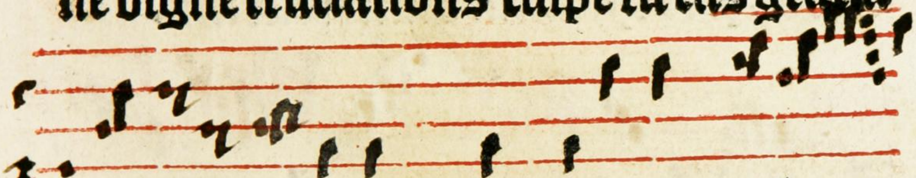
ſed miſeratio tua in pacis eas ac lucis re-

gione cõſtituat. ℣. Si que illis ſint domi-

ne digne cruciatibus culpe tu eas gratia

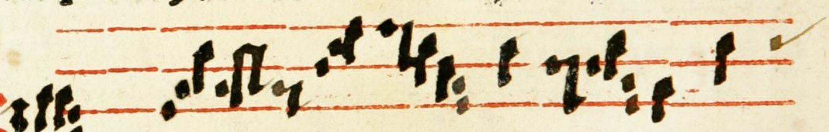

lenitatis indulge. Non reorum cathena. Kyrieleiſon. Chriſte el. Kyriel. Oremus.

Deus cui omnia viuunt et cui non pereunt moriendo corpora noſtra ſed mutantur in melius te ſupplices depre camur vt quicquid aĩa famuli tui (famule tue) vitiorum tueqꝫ voluntati contrarium fallente diabolo et propria iniquitate atqꝫ fragilitate contraxit tu pius et miſericors

ablue indulgendo: eamqꝫ ſuſcipi iubeas ꝑ manus ſanctorum angelorum tuorum deducendam in ſinu patriarcharum tuoruz abrahā amici tui et iſaac electi tui quo aufugit dolor et triſticia atqꝫ ſuſpiriū fideliuz quoqꝫ anime felici iocunditate letātur et in nouiſſimo magni iudicij die inter ſanctos et electos tuos eum (eam) facias perpetue glorie percipere portionē: quam oculus nō vidit: et auris non audiuit: et in cor hominis non aſcendit que preparaſti diligentibus te. Per chriſtum dn̄m noſtrum.

Rm.

Deus eterne in cuius humana con-

ditio poteſtate conſiſtit animas omnium

fidelium defunctorū queſum⁹ ab omni-

bus abſolue peccatis. Ut penitētie fructū

quem voluntas eorum optauit mortali-

tate non perdant. ℣. Qui in cruce poſitꝰ

latronem ſero penitentem ſuſcepiſti eorū

precamur pie peccata dilue. Ut penitētie.
Kyrieleiſon. Chriſte eleiſō. Kyriel'. Oremꝰ.
Fac queſumus domine hanc cū ſer-
uo tuo defuncto (famula tua defuncta)
mīam ut factoꝝ ſuoꝝ ī penis nō recipiat vi-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

cem qui (que) tuā ī vctis tenuit voluntatē et qūa hic illū (illā) vera fides iūxit fideliū turmis illuc eū (eā) tua miseratio societ angelicis choris. Per. Eundo ad sepulchrū cātat

Libera me domine de morte eterna

in die illa tremenda quando celi mouēdi

sunt et terra. V. Dies illa dies ire calami-

tatis et miserie dies magna et amara val-

de. Quando celi mouendi sunt et terra.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Kyrieleiſon. Chriſte eleiſō. Kyriel. Pater noſter. Et ne nos. A porta inferi. Credo videre bona dn̄i. Requieſcāt in pace. Dn̄e exaudi orationē. Dn̄s vobiſcū. Pro famulo.

Omp̄s ſempiterne deus cui nunq̄ ſine ſpe mīe ſupplicatur propiciare dn̄e famuli tui, vt qui de hac vita in tui nōis confeſſione diceſſit ſanctoꝝ tuorū numero eum facias aggregari. Per. Pro famula.

Queſumus domine ꝑ tua pietate miſerere anime famule tue et a contagiis mortalitatis exutā in eterne ſaluationis partē reſtitue. Per. Pro pluribus.

Inclina dn̄e aurē tuā ad preces nr̄as quibus miſericordiā tuā ſupplices deprecamur: vt animas famuloꝝ famularumq̄ tuarū quas de hoc ſeculo migrare iuſſiſti in pacis ac lucis regione cōſtituas et ſanctorum tuorū iubeas eſſe conſortes. Per chriſtū dn̄m nr̄m. Pro ſacerdote.

Concede queſumus omp̄s deus anime famuli ſacerdotis felicitatis eterne ꝯſortium cui donaſti ſacri altaris tui conſequi miniſteriū. Per. Pro benefactorib⁹

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Cōmendatio animarū

MIſerere queſumus dn̄e animabus
oīm benefactorū noſtroꝝ defuncto-
rum et pro beneficiis que nobis largiti ſūt
in terris premia eterna conſequantur in ce-
lis. Per xp̄m dn̄m nr̄m. Pro requieſcētibꝫ

DEus in cuiꝰ miſeratiōe anime fideliū
requieſcunt famulis ac famulabꝫ tuis
omnibus hic & vbiqꝫ in chriſto quieſcēti-
bus: da propicius ſuorum veniam pecca-
torum vt a cunctis reatibus abſoluti tecū
ſine fine letentur. Per eundem.

Pro fratribus et ſororibus.

DEus venie largitor et humane ſalu-
tis amator queſumus imēſam cle-
mentiā tuā: vt noſtre cōgregationis fra-
tres et ſorores qui ex hoc ſeculo tranſie-
rūt: beata maria ſemper virgine ītercedēte
ad perpetue beatitudinis conſortiū peruenire
concedas. Generalis oratio.

FIdelium deus omnium conditor et
redemptor animabꝫ oīm fidelium
defunctorum remiſſionē cunctorū tribue
peccatorum: vt indulgentiā quā ſemper op-
tauerunt piis ſupplicationibus conſequantur

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Qui cum patre et ſpiritu ſancto viuit. &c.

¶ Ad benedicendum ſepulchrum.

Rogamus te dñe ſancte pater omnips eterne deus vt digneris benedicere et ſanctificare hoc ſepulchrū et loculū in eo collocatū vt ſit remediū ſalutare ī eo quieſcenti et redemptio anime eius atq; tutela et munimen contra ſeua iacula inimici. Per chriſtum dñm noſtrum. Amen.

Fac crucē cū foſſorio ī ſepulchro ī quatuor partibus. Ecce crucem dñi. fugite partes aduerſe vicit leo de tribu iuda radix dauid. Fac crucē ſuper ciſtam. Commendo terre terram. cineri cinerē. deo animā. In nōie patris et filii et ſpiritus ſancti. Hic terra iactetur ſup defunctū. De terra plaſmaſti me et carnē induiſti me redēptor meꝰ domine reſuſcita me ī nouiſſimo die. Poſtea cantetur R̄. Libera me dñe. quo finito dicatur Kyrieleiſon. Chriſte eleiſon. Kyriel'. Pater noſter. Et ne nos. De profundis clamaui. &c. quo finito dicatur. A porta inferi. Credo videre bona. Et ſumantur collecte de preſcriptis ſcdm ꝙ competit.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Cōmēdatio

Sequentia de actione ſepulture in iſta dioceſi raro frequentantur.

Commendatio animarum preſertim in die animarum. Reſponſorium.

Subuenite ſcti dei occurrite āgeli dn̄i ſuſcipiētes aīam eius. Offerētes eā in conſpectu altiſſimi. ℣. Chorus angelorū eam ſuſcipiat et in ſinū abrahe eā colloret. Offerentes eam in conſpectu. Oratio.

Tibi dne cōmendamus animā famli tui (famle tue) vt defunctus (defūcta) ſeclo tibi viuat et q̄ per fragilitatē mūdane ḡuerſationis pctā admiſit tu vēia miſericordiſſime pietatis abſterge. Per xp̄z. Alia orō.

Miſericordiā tuā domīe ſancte pater omnipotēs eterne deus pietatis affectu rogare pro aliis cogimur, qui pro nr̄is ſupplicare peccatis nequaq̄ ſufficimus tamen de tua confiſi gratuita pietate et inolita benignitate clementiā tuam depoſcimus vt animā famuli tui (famule tue) ad te reuertetem cū pietate ſuſcipias: aſſit ei angelus teſtamenti tui michael & per manus ſanctorū angelorū tuorū deducendā inter ſan-

inſo forte

ctos et electos tuos in ſinibꝫ abrahe yſaac
et iacob patriarcharũ tuorũ eam collo-
care digneris, quatenus liberata de prin-
cipibus tenebrarũ et de locis penarũ nul-
lis iam primeue natiuitatis vel ignorã-
tie aut proprie iniquitatis ſeu fragilitatis
confundatur erroribus ſed potius agnoſcatur
a tuis, et ſancte beatitudinis requie ꝑfru-
atur: atqꝫ cũ iudicii dies aduenerit inter
ſanctos et electos tuos reſuſcitatus gloria
manifeſte contemplationis tue perpetuo ſa-
tietur. Per Chriſtum dominum noſtrum.
Anna. Suſcipiat te Chriſtus. Pſalmus.
IN exitu iſrael de egypto domꝰ iacob
de poplo barbaro. Facta eſt iudea
ſanctificatio eiꝰ. &c. Requiẽ. Suſcipiat te
chriſtus qui vocauit te et in ſinum abrahe
angeli deducant te. Oratio.
Omnipotens ſempiterne deꝰ qui hu-
mano corpori animã ad ſimilitu-
dinem tuã inſpirare dignatus es: dum
te iubente puluis in puluerem reuertitur
tu imaginem tuam cum ſanctis et electis tu-
is eternis ſedibus precipias ſociari eamqꝫ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

ad te reuertentē de egipti partibꝫ blande leniterqꝫ ſuſcipias et angelos tuos ſanctos ei obuiam mittas viamqꝫ illi iuſticie demonſtra et portas glorie tue aperi. Repelle queſumꝰ ab ea dn̄e prīcipes tenebrarū: et agnoſce depoſitū fidele quod tuum eſt. Suſcipe dn̄e creaturam tuā nō ex dijs alienis creatā ſed a te ſolo deo viuo et vero q̄a non eſt alius deus preter te dn̄e & nō eſt ſcd̄m opera tua. Letifica clementiſſime pater animā famuli tui (famule tue) & clarifica eā in multitudine miſericordie tue. Ne memineris iniquitatum eius antiquarū et ebrietatum quas ſuſcitauit furor mali deſiderij. Licet enī peccauit tamē te nō negauit: ſed ſigno fidei inſignitꝰ (inſignita) te qui oīa et eum quē inter oīa feciſti fideliter adorauit. Qui ī trinitate perfecta. Añ. Chorꝰ. ps.

Dilexi q̄m exaudiet dn̄s: vocē orationis mee. Quia īclinauit aurē ſuā michi. &c. vſq ad dn̄m cū tribularer. cum vno. Requiē eternā. Añ. Chorus angelorum te ſuſcipiat et in ſinum abrahe ibi te collocet vt cum lazaro quōdā paupere eter-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

nam habeas requiem. Oremus.
DIri vulneris nouitate ꝑculſi. ⁊ quo
dāmodo cordibus ſauciati/miſeri=
cordiam tuā mundi redemptor flebilibus
vocibus imploramus: vt chari nr̄i N. ani=
mā ad tuā clemētiā qui fons pietatis es re
uertentē blande miſericorditerq̄ ſuſcipias
et quas illa ex carnali cōmertio ꝯtraxit ma
culas tu deꝰ ſolita bonitate clemēter deleas
pie īdulgeas / obliuioni in ꝑpetuū tradas
atq̄ hanc laudē tibi cū ceteris reddituram
et ad corpus quādoq̄ reuerſuram ſanctorꝝ
tuorū cetui iubeas aggregari. Qui cū deo
pr̄e. ⁊c. Kyrieleiſon. Christe eleiſō. Ky=
rieleiſon. Pater noſter. Et ne nos. A porta
inferi. Credo videre. Requieſcant in pace.
Dn̄e exaudi orōnē meā. Et clamor.
Partem beate reſurrectionis obtineat vi=
tamq̄ eternam habere mereatur in celis.
Per te ieſu christe ſaluator mūdi. Oratio.
DEus cui ſoli cōpetit medicinā p̄ſta=
re poſt mortem: preſta q̄s vt anima
famuli tui (famule tue) terrenis exuta con
tagijs in tue redemptionis parte numeret

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Per chriſtum dominū noſtrū. Oratio.

SUſcipe domine animam famuli tui (famule tue) quā de ergaſtulo hui⁹ ſeculi vocare dignatus es ⁊ libera eā de principibus tenebrarū ⁊ de locis penarū vt abſoluta oīm vinculo peccatorū quietis ac lucis eterne beatitudinis perfruatur et inter ſanctos et electos tuos in reſurrectiōis gloria reſuſcitari mereatur. Per dn̄m noſtrū.

Cōmēdatio aiar̄ funere p̄nte anq̄ ſepeliat̄

NOn itres in iudiciū cū ſeruo tuo N. dn̄e qm̄ null⁹ apd̄ te iuſtificabit̄. ⁊c. vts. fo. xlix. R. Anteq̄ naſcerer nouiſti me et ad imaginē tuā formaſti me. Modo reddo tibi creatori aiam meā. V Cōmiſſa mea dn̄e paueſco et ante te erubeſco dū veneris iudicare noli me cōdēnare. Modo. Orem⁹

DEus cui oīa viuūt ⁊ cui non pereūt moriēdo corpora noſtra. vts. fol. l.

R. Heu mihi dn̄e q̄a peccaui nimis in vita mea q̄d faciā miſer vbi fugiā niſi ad te de⁹ me⁹ miſerere mei. Dū veneris ī nouiſſimo die. V. Aīa mea turbata ē valde ſed tu dn̄e ſuccurre ei. Dū. Kyriel. Chriſteel. Kyriel.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Statim cantetur Oremus.

HAc queſumus dñe hãc cũ ſeruo tuo N.defũcto miam tuã. ꝛc. vtš. fo.lj. R̷. Libera me dñe. ꝛc. vtš. Kyrieľ. Xpeeľ. Kyrieľ. Pr̃ nr̃. Et ne nos. A porta iſe. Credo videre. Requieſcãt i pace. Dñe exau. Oreꝰ

INclina dñe aurẽ tuã ad preces nr̃as quibꝰ miam tuã ſupplices deprecamur vt aiam famli tui N. quã de hoc ſeculo migrare iuſſiſti in pacis ac lucis regione cõſtituas: et ſanctorũ tuorũ iubeas eſſe con ſortẽ. Per. Aña. Aperite illi portas. Ps.

COnfitemini dño qm̃ bonꝰ: qm̃ in ſeculũ mia eiꝰ. Dicat nũc iſrael qm̃ bonꝰ qm̃ i ſclm mia eiꝰ. Requiẽ. Añ. Aperite illi portas iuſtitie ingreſſus in eas confitebor dño hec porta dñi iuſti ĩtrabũt i eã.

PIe recordatiõis affectu fratres Oro cariſſimi cõmẽorationẽ faciamꝰ chari nr̃i N. quẽ dñs de tẽptationibꝰ huiꝰ ſcli aſſũpſit miam dei nr̃i obſecrãtes vt ipſe ei tribuere dignetur placidam et quietã mãſionem et remittat omnes lubrice temeritatis offẽſas vt cõceſſa venia plene ĩdulgẽtie

quicquid in hoc ſeculo ꝓprio vel alieno rea
tu deliquit totū ieffabili pietate ac benigni
tate ſua deleat et abſtergat. Per chriſtum.
Aña. Ingrediar in locū. Pſalmus.
Quemadmodū deſiderat ceruus ad
fontes aquaꝝ: ita deſiderat anima
mea ad te deus. Sitiuit anima mea. ꝛc.
Requiem eternā. Aña. Ingrediar in lo=
cum tabernaculi admirabilis vſqꝫ ad do=
mū dei. Oratio.
Obſecramus miſericordiam tuā oīpo
tens eterne deꝰ/qui hominē ad ima=
ginē tuā creare dignatus es: vt animā fa=
muli tui (famule tue) quā hodierna die re
bus humanis eximi et ad te accerſiri iuſſi=
ſti: blande et miſericorditer ſuſcipias nō ei
dominentur vmbre mortis nec tegat eum
chaos et caligo tenebrarū ſed exutꝰ oīm cri
minū labe in ſinu abrahe patriarche collo=
catus (collocata) locū lucis et refrigerij ſe
adeptum (adeptam) gaudeat eſſe et cum
dies iudicij aduenerit: cū ſanctis et electis
tuis eum reſuſcitari iubeas. Per.
Hic funꝰ ponat̃ i ſepulchrū. ā. Hec reqes. ps

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Memento dn̄e dauid: et omnis manſuetudinis eius. Sicut iurauit domino. Requiem eternā. An̄. Hec requies mea in ſeculū ſeculi hic habitabo quoniaꝫ elegi eam. Sequitur oratio.

Deus apud quem mortuorū viuunt et in quo electorum anime depoſito carnis onere plena felicitate letantur p̄ſta ſupplicantibꝰ nobis: vt animā famuli tui (famule tue) quē(quā) tēporali ꝑ corpꝰ viſionis huius luminis claruit viſu eterne illius lucis ſolatio potiatur: nō eum(eam) tormentū mortis attingat nō dolor horrēde viſionis afficiat nō penalis timor excruciat/non reorū cathena proxima cōſtrigat/ ſed conceſſa ſibi venia delictoꝝ oīm optate quietis gaudia conſequatur repromiſſa. Per chriſtum dominum noſtrum. Amen.

Fac crucē in ſepulchro cū foſſorio in quattuor partibus et dices. Ecce crucē dn̄i. fugite partes aduerſe vicit leo de tribu iuda radix dauid. Fac crucē ſuper ciſtam et dic. Cōmendo terre terrā/cineri cinerem/deo animā. In noīe patris et filij et ſpiritusſcti

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Hic terra obruitur ſuper defunctum. Aña

De terra plaſmaſti me. Pſalmus.

DOmine pbaſti me et cognouiſti me tu cognouiſti ſeſſionē meā et reſurrectionē meā. R equiē eternā. Añ. De terra plaſmaſti me et carnē induiſti me redēptor meꝰ dñe reſuſcita me ī nouiſſimo die.

ORemus dñm nr̄m ieſū xp̄m fr̄es chariſſimi p ſpiritu chari nr̄i (chare nr̄e) quē (quā) dñs de laq̄o huius ſcl'i vocare dignatus eſt cuiꝰ corpuſculū hodie ſepulture tradif vt eū (eā) pietas dñi in ſinibꝰ abrahe iſaac et iacob collocare dignetur vt cum dies iudicij aduenerit iter ſanctos ⁊ electos tuos eū (eam) in pte dextera collocādū (da) reſuſcitari iubeat. Preſtāte dño noſtro. ꝛc.

DEus qui iuſtis ſupplicationibꝰ ſemper preſto es qui pia vota digneris intueri da famulo tuo (famule tue) cuiꝰ depoſitiōis hodie officia humanitatis exhibemus cum ſanctis ac fidelibus tuis beati muneris portionem. Per dñm noſtrum.

DEus vite dator et humanorum corporum reformator qui te a peccato-

ribus exoꝛare voluiſti exaudi pꝛeces quas ſpeciali deuotiōe pꝛo aīa famuli tui(famule tue)tibi lachꝛimabiliter fundimꝰ vt liberare eā ab infernoꝝ cruciatibꝰ et collocare īter agmīa ſctōꝝ tuoꝛū digneriſ veſte quoqꝫ illa celeſti ⁊ ſtola īmoꝛtalitatiſ īdui et paradiſi amenitate refoueri iubeas. Per xp̄m.

DEus qui humanarū aīarū eternus amatoꝛ es aīam famłi tui (famule tue) quā vera dū in coꝛpe maneret tenuit fides ab omni cruciatu īferoꝛū redde extoꝛrem vt ſegregata ab īfernalibus clauſtris ſctōꝝ mereatur adunari cōſoꝛtijs. Per.

TEmeritatis quidē eſt dn̄e vt homo hoīem moꝛtalis moꝛtalē/ cinis cinerē tibi dn̄o deo nr̄o audeat ꝯmēdare ſed q̈a terra ſuſcipit terrā ⁊ puluis cōuertit̄ in puluerē donec oīs caro in ſuā redigat̄ oꝛiginē/ īde tuā deꝰ pijſſime pr̄ lacrimabiliter q̄s pietatē vt huiꝰ famłi tui(le tue)aīam quā de huiꝰ mūdi voꝛagie cenulēta ducis ad patriā celeſtis abꝛahe ſinu recipias ⁊ refrigerij roꝛe ꝑfūdas ſic ab eſtuātis gehēne truci īcēdio ſegregata ⁊ btē requiei te donāte cō-

īūcta ꝛ ſi q̄ illi ſint dn̄e digne cruciatibꝰ cul
pe tu eas gr̄a mitiſſime lenitatꝭ īdulge nec
peccati recipiat vicē ſed īdulgētie tue piam
ſentiat bonitatē. Cūq̄ꝫ finito mūdi termīo
ſupnū cūctis illuxerit regnū oīm ſctōꝝ ceti
bus aggregatus (aggregata) cum electis
tuis reſurgat in parte dextera coronādus
(coronanda) Per chriſtum. Oratio.

D Ebitum humani corporis ſepelien
do officiū fideliū more cōplētes deū
cui omnia viuunt fideliter deprecemur: vt
hoc corpus chari noſtri (chare noſtre) a no
bis in īfirmitate ſepultū in ordine ſctōrum
tuorum reſuſcitet et eius ſpiritū ſanctis ac
fidelibꝰ aggregari iubeat cū quibꝰ inenar
rabili gloria et perhēni felicitate ꝑfrui me=
reatur. Per. ℟. Libera me dn̄e. ℣. Kyriek
Chriſteek. Kyriek. Pater nr̄. Et ne nos. A
porta inferi. Credo videre. Requieſcant in
pace. Dn̄e exaudi. Dn̄s vobiſcū. Oremꝰ.

P Artē reſurrectionis obtineat vitāq̄ꝫ
eternā habere mereatur ī celis. Per
te ieſu chriſte ſaluator mundi qui in trini=
tate perfecta viuit et regnat. Oratio.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Abſolue q̃s dñe animã famli tui (fa-
mule tue) ab omni vĩculo delictoꝝ
vt i reſurrectiõis gl'ia inter ſctõs et electos
tuos reſuſcitatus (ta) reſpiret. Per. Orõ.
Deus in cuius miſeratione anime. &c.
Fideliũ deus oim conditor ꝛ redẽptor. &c
In reditu. ℞. Si bona ſuſcepimus de ma
nu dñi mala aũt quare non ſuſtineamus
dñs dedit domin⁹ abſtulit ſicut domio pla
cuit ita factum eſt ſit nomen dñi benedictũ
℣. In omnibus his nõ peccauit iob labijs
ſuis neq̃ ſtultũ quid cõtra deum locut⁹ eſt
Dñs dedit. Aña. Media vita in morte ſu-
mus quẽ querim⁹ adiutorẽ niſi te dñe qui
pro peccatis noſtris iuſte iraſceris. Sancte
deus. Sancte fortis. Sancte et miſericors
ſaluator amare morti ne tradas nos. Ky-
rieleiſon. Chriſteel. Kyriel. Pater noſter.
Et ne nos. Peccauim⁹ cũ patrib⁹ noſtris.
Iniuſte egim⁹ iniquitatẽ fecim⁹. Dñe non
ſcdm peccata noſtra facias nobis. Neq̃ ſe-
cundum iniquitates noſtras retribuas no
bis. Fiat mia tua dñe ſuper nos. Queãd-
modum ſperauimus in te. Dñe deus vir-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

tutum conuerte nos. Et oſtende nobis fa-
ciem tuam et ſalui erim⁹. Dn̄e exaudi ora-
tionem meā. Dn̄s vobiſcum. Oremus.

Deus in nomine tuo damus penitē-
tiam da mortuis indulgentiam da
oībus fidelibus viuis et defunctis requiē
ſempiternam. Per chriſtum dn̄m noſtrū.

¶ In die palmarum bn̄dictiones. Orem⁹

Deus quē amare et diligere iuſticia
eſt ieffabilis grē tue in nobis dona
multiplica vt q̄ feciſti nos in morte filij tui
ſperare q̄d credim⁹: fac nos eodē reſurgēte
peruenire quo tēdim⁹. Per eūdē. Lectio libri
exodi. Venerūt filij iſrl. ⁊c. vt ī miſſali. ℞.
Collegerūt. ℣. Vn⁹ aūt. Euāgeliū. Scd̄m
matheū. In illo tp̄e. Cū appropiquaſſet
ieſus hieroſolymis. ⁊c. in aduētu. i. dn̄ice.

Exorcizo te ✠ omnis creatura florū
et frondium: in nomīe dei ✠ patris
omnipotentis et in nomine ieſu ✠ chriſt fi
lij eius. Omnis virtus aduerſarij/omnis
vē exercitus diaboli et omnis ſpiritus ini-
mici/omnis incurſio demonū eradicare et
explātare ab hac creatura florū vt hanc ge

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

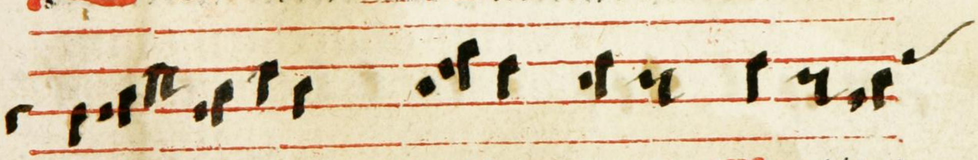
rentes et ad dei gratiam feſtinãtes inquie-
tare non preſumas interdico tibi. Per eun
dem qui venturus eſt iudicare viuos ⁊ mor-
tuos et ſeculum per ignẽ. Amẽ. Oremus.

OMnipotẽs ſempiterne deus qui do-
minum noſtrum ieſum chriſtum fi-
lium tuum hodierna die ſuper pullum aſi
ne ſedere feciſti/et turbam populorum ve-
ſtimenta et ramos arborum in via ſterne-
re et oſanna decantare in laudem ipſi⁹ do-
cuiſti da queſumus: vt innocentiã illorum
imitari poſſimus et eorum meritum conſe
qui mereamur. Per eundem dominũ no-
ſtrum ieſum chriſtũ filiũ tuum: qui tecum
viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritusſancti de⁹

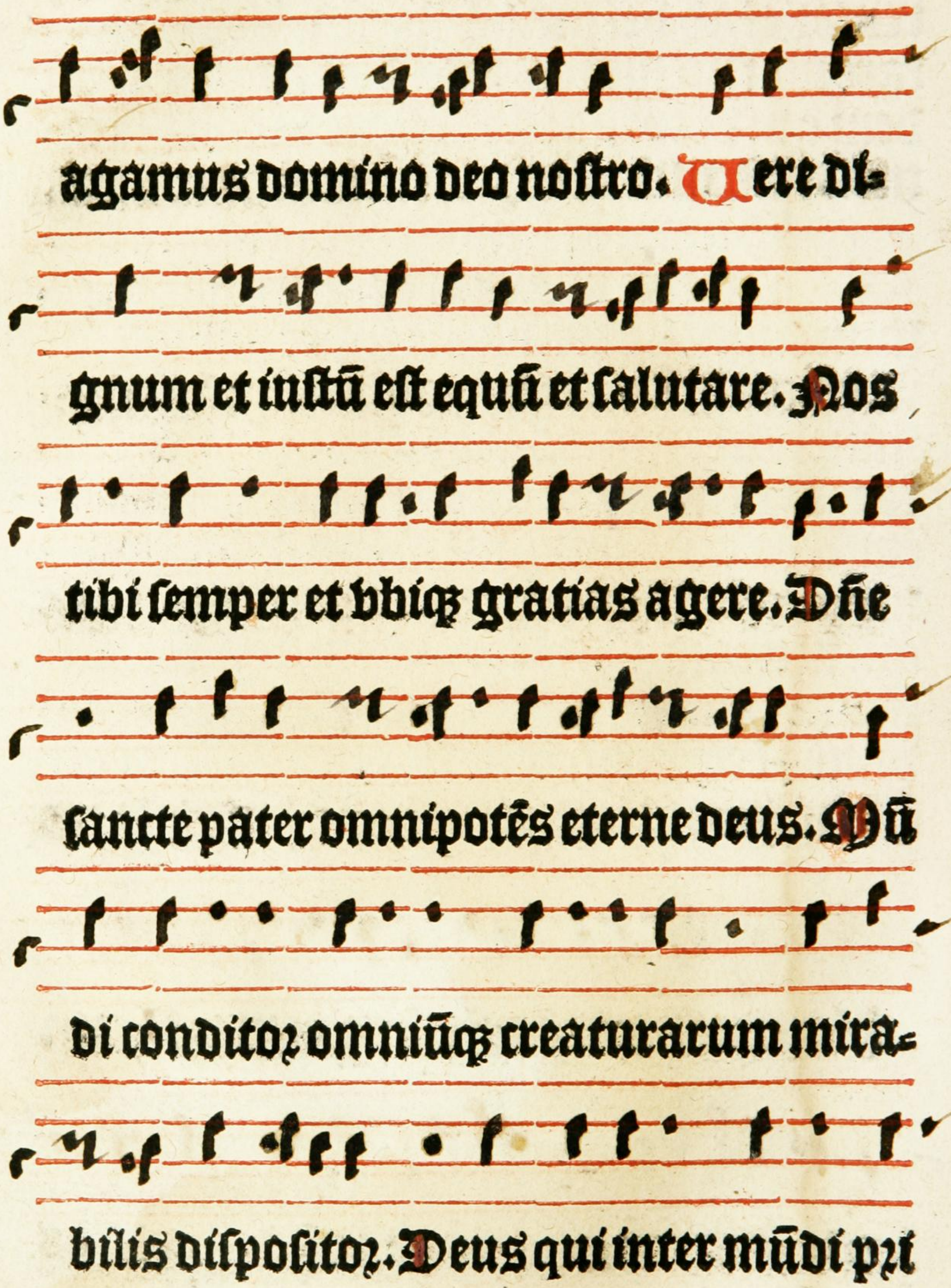
Hic muta vocem.

Per omnia ſecula ſeculorum. Amen

Dñs vobiſcũ. Surſum corda. Gratias

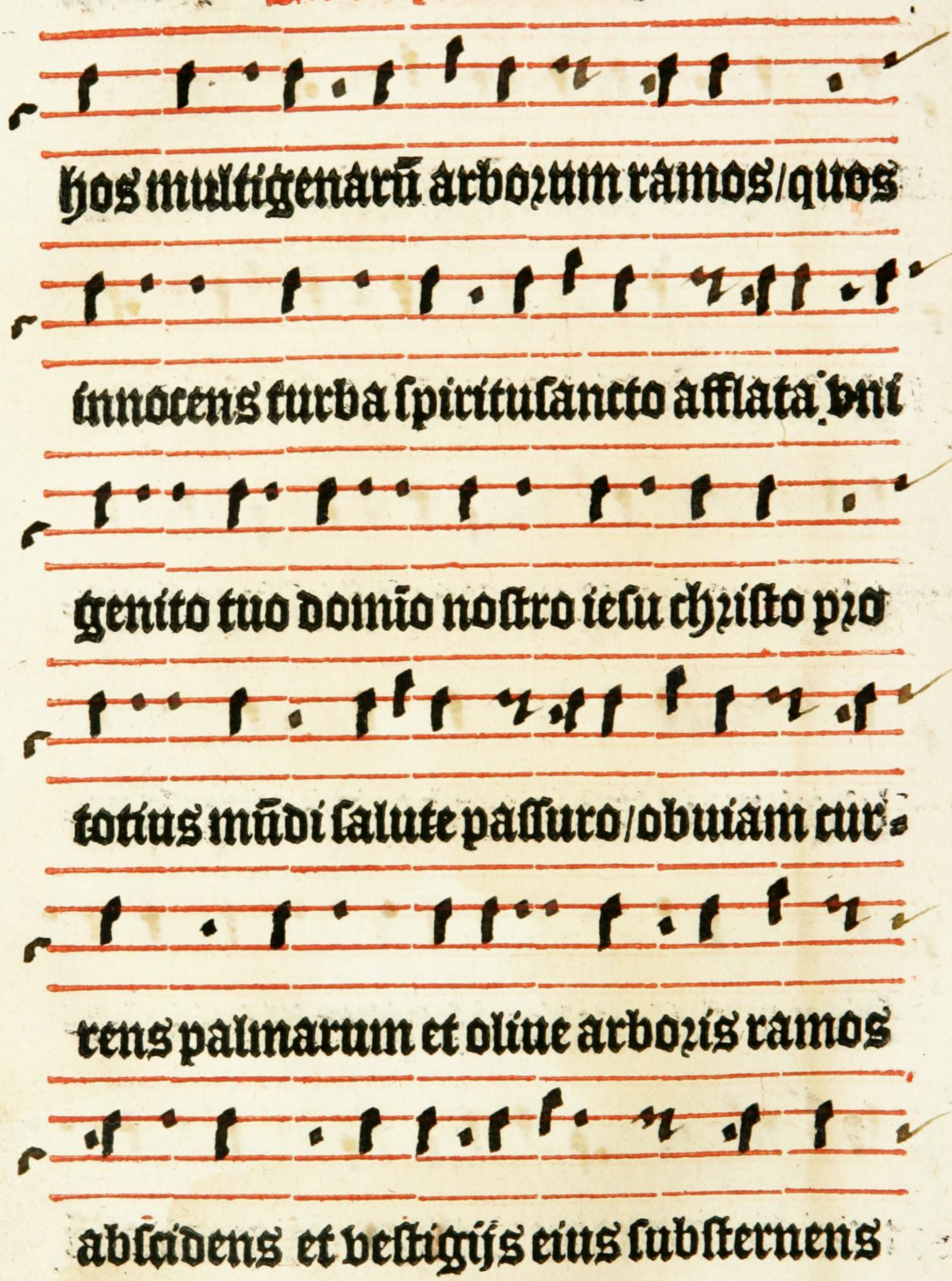

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

moꝛdia cum ex nihilo cũcta conderes/lig=
na quoqꝫ fructifera/et diuerſo vſui con=
grua terrã pꝛoducere iuſſiſti. Ac poſt ma=
ledictum interdicte arboꝛis vniuerſa no=
bis per obedientiam vnigeniti tui in be=
nedictionem conuertiſti. Be ✠ nedic etiã

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

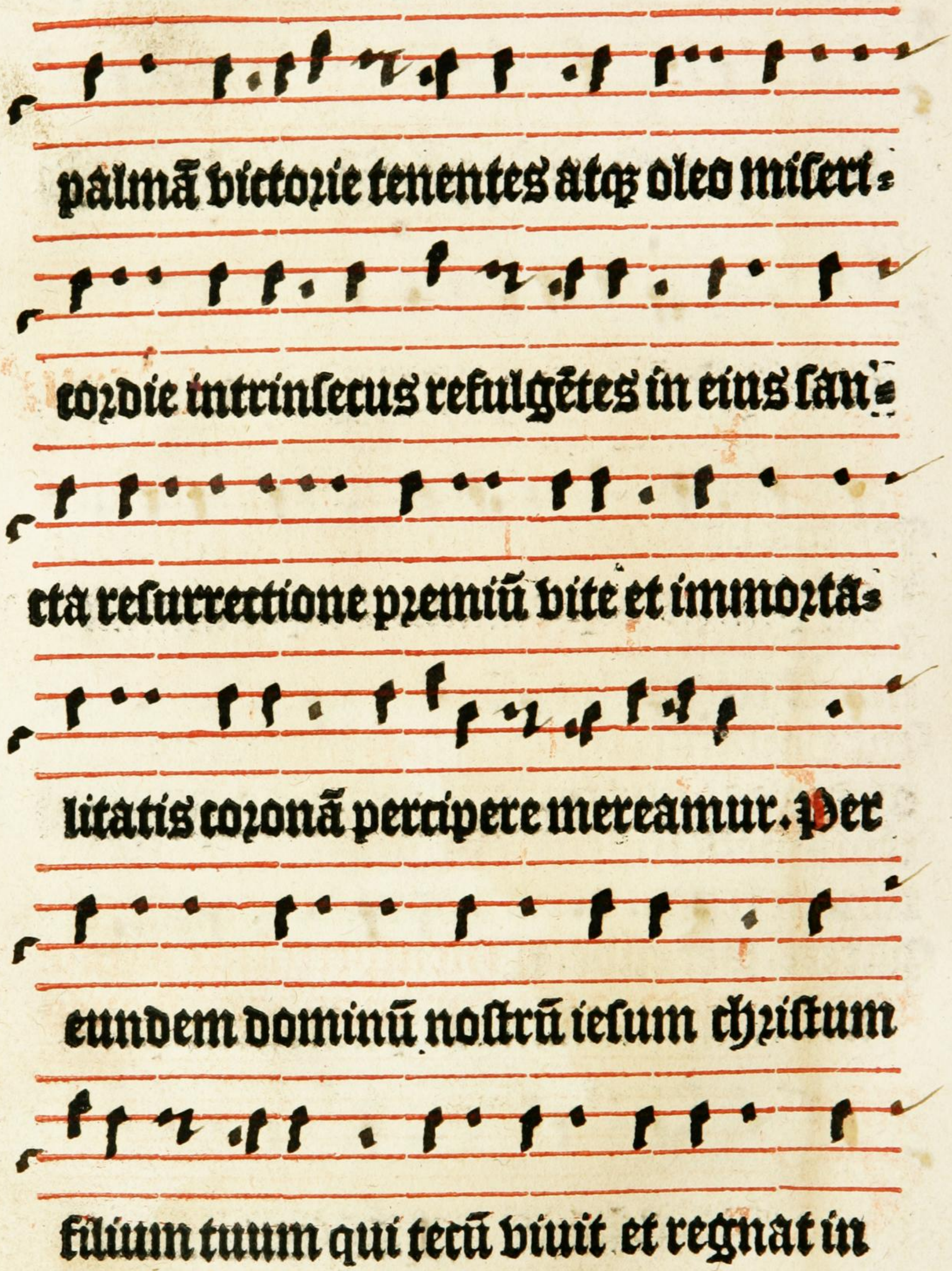
In die palmarum

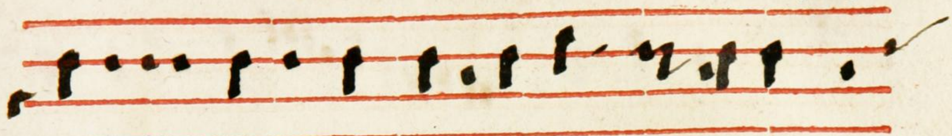
Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Iam quaſi triumphatoꝛem de moꝛtis
pꝛincipe oſtendebat. Te igitur domine
ſuppliciter depꝛecamur vt qui annua
deuotione ad eandem redemptoꝛis
noſtri ſacratiſſimam paſſionem per=
uenire nitimur. Ipſo adiuuante

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

vnitate eiuſdem ſpiritusſancti deus. Per

omnia ſecula ſeculorum. Amen. Orem

DEus cuius filiꝰ ꝑ ſalute generis humani de celo deſcēdit ⁊ appropiquāte hora paſſiōis ſue hieroſolymā ī aſino ſedēs venire ⁊ a turbis rex appellari ac laudari voluit. Bñ ✠ dicere dignare hos palmarū ceterarūqꝫ frōdiū ramos vt oēs qui eos portaturi ſūt ita bñ ✠ dictiōis tue dono repleāt quatinꝰ ⁊ ī hoc ſcl̄o hoſtis antiq̄ tēptamēta ſuperēt ⁊ ī futuro cū palma victorie ⁊ fructu bonoꝝ opeꝝ tibi valeāt apparere. Per eūdē. ¶ Hic aſpergātur palme aqua bñdicta: ⁊ cātetur antiphona ſequēs

Aña

TUrba multa que cōuenerat ad diē

In die palmarum

feſtū clamabat dn̄o bn̄dict⁹ qui venit in

noīe dn̄i. Oſanna in excelſis. Euouae.

p̄s. Cantate domino canticum nouum: quia mirabilia fecit. Turba ꝛc. v. Salua uit ſibi. ꝛ cetera. tot v⁹ ſemper an̄ interrū pendo quot fuerint neceſſarij. Per circuitū

Ante ſex dies ſolemnis paſche

quando venit dominus in ciuitatem

hieruſalem occurrerunt ei pueri et in

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

manibus poꝛtabant ramos palmarum

et clamabant voce magna dicẽtes Osan

na in excelsis. Benedictus qui

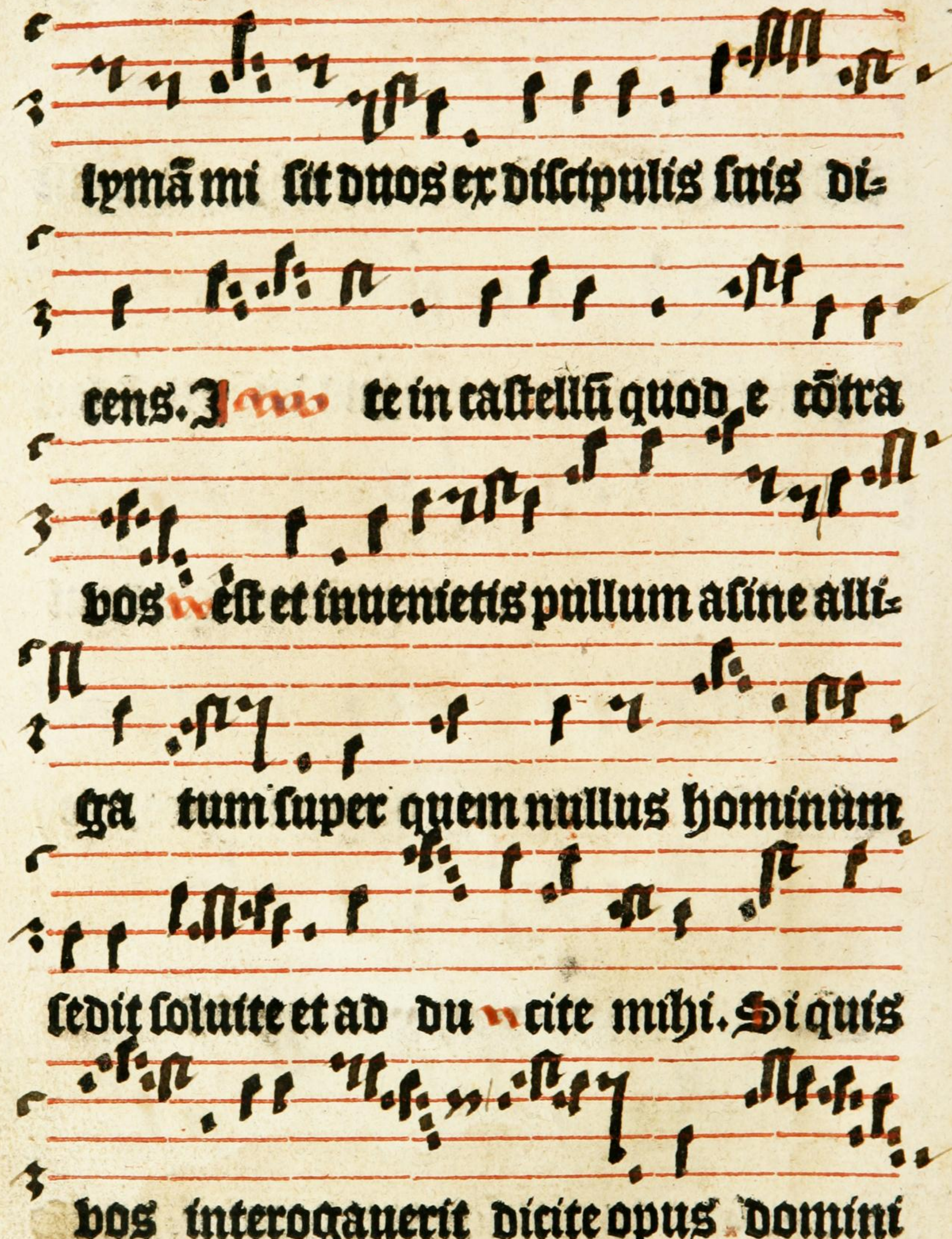
veniſti in multitudine miſericoꝛdie

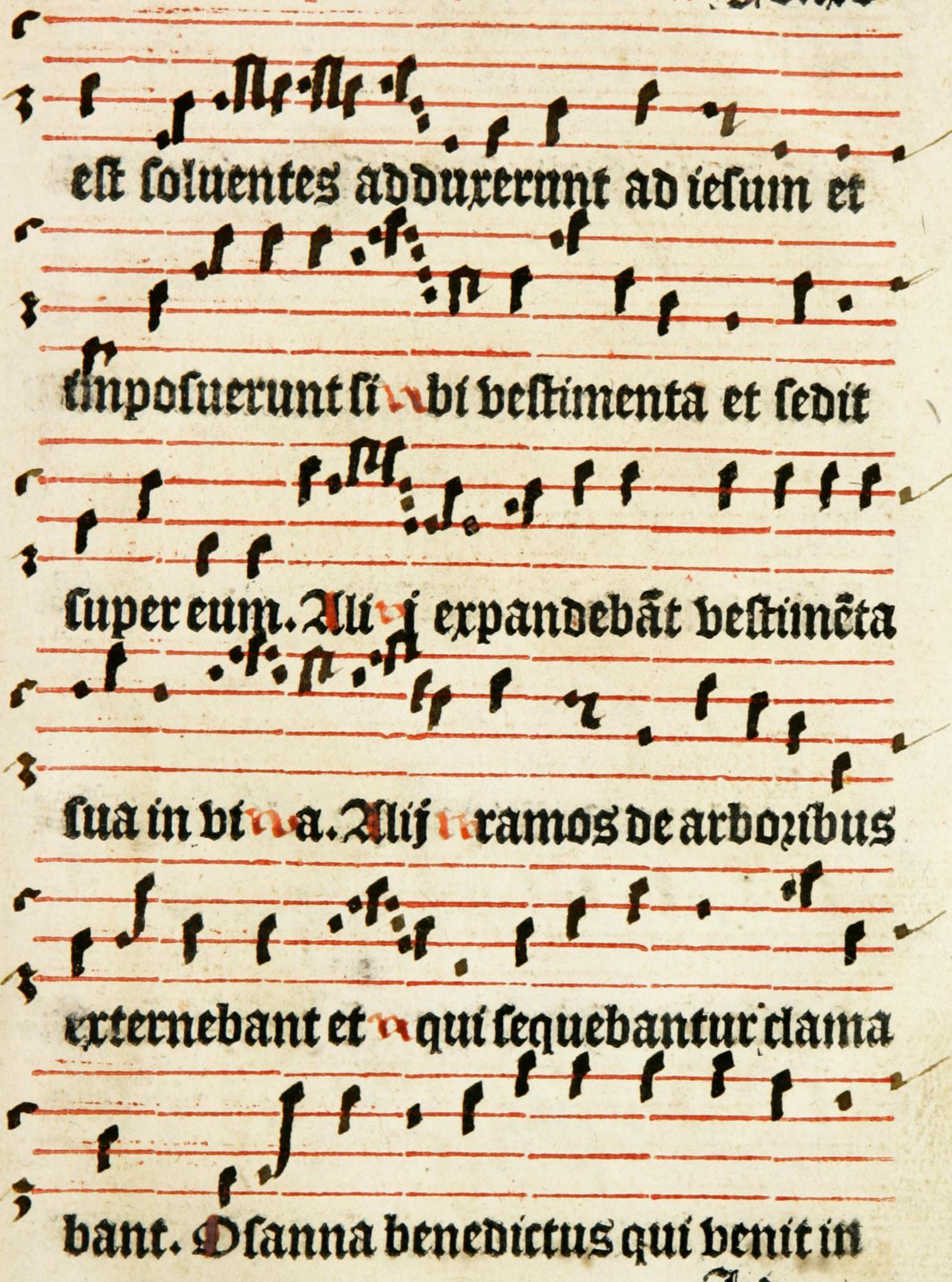
Osanna in excelſis.

Cum appꝛopiſquaret dominꝰ hieroſo

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

In die palmarum.

eſt ſoluentes adduxerunt ad ieſum et
impoſuerunt ſi bi veſtimenta et ſedit
ſuper eum. Alij expandebãt veſtimẽta
ſua in vi a. Alij ramos de arboribus
externebant et qui ſequebantur clama
bant. Oſanna benedictus qui venit in

noie dñi benedictũ regnũ patris noſtri
dauid Oſanna in excelſis miſerere nobis
In ſtatione corã cruce ve
lata ſerico pꝛeter faciem.
fili da uid.
Cum audiſſet po pu lus quia ie
ſus ve nit hieroſolymã acceperũt ra
mos palmarum et exierũt ei ob uiã et

Unus ſcolarium monſtrando ſolo indice.

clamabāt pue ri dicentes.

Hic eſt qui venturus eſt in ſalutem,

Alter ſcolarium monſtrando tribus digitis pollice/indice/ ⁊ medio.

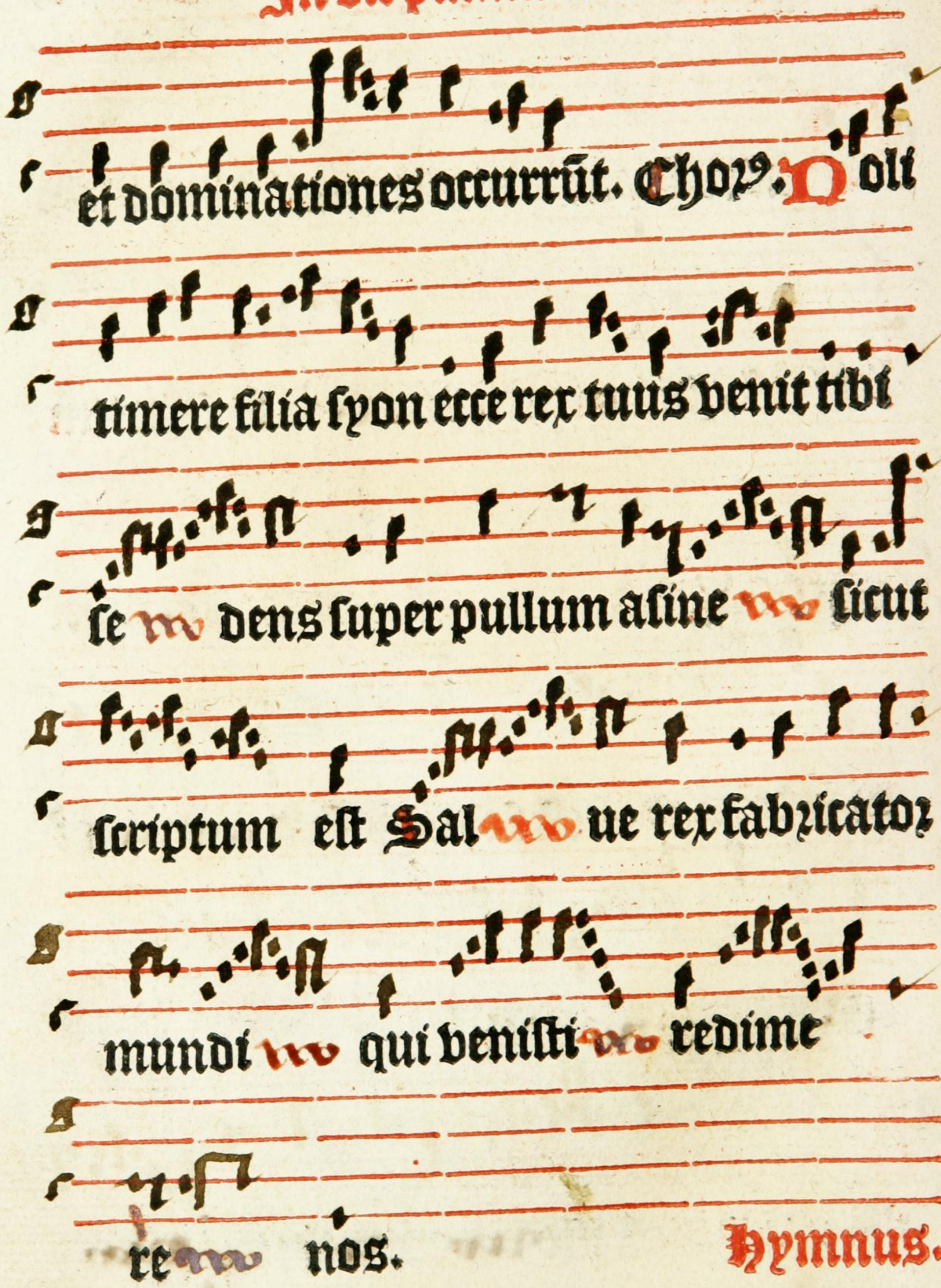
populi.

Hic eſt ſalus noſtra et

Tertius tota manu erecto pollice.

redemptio iſrael.

Quantus eſt iſte cui throni

et dominationes occurrũt. Chor⁹. Noli
timere filia ſyon ecce rex tuus venit tibi
ſe dens ſuper pullum aſine ſicut
ſcriptum eſt Sal ue rex fabꝛicatoꝛ
mundi qui veniſti redime
re nos.

Hymnus.

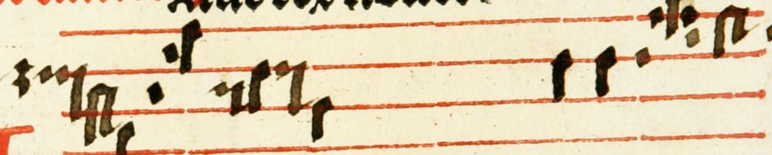
GLoria laus et honor tibi ſit rex chri-
ſte redemptor. Cui pue rile decus prom
pſit oſanna pium. Iſrael es tu rex daui
dis et inclyta proles nomine qui in domi
ni rex benedicte venis. Cui puerile decus
Cet⁹ ĩ excelſis te laudat celit⁹ oĩs ⁊ morta
lis hõ et cuncta creata ſimul. Gloria laus.
Plebs hebrea tibi cũ palmis obuiã vẽit cũ
prece voto hymnis aſſumus ecce tibi. Cui.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Hi tibi paſſuro ſoluebant munia laudis nos tibi regnãti pangim⁹ ecce melos. Gl'ia

Hi placuere tibi placeat deuotio nr̃a rex pie rex clemẽs cui bona cũcta placent. Cui puerile decus. Gloria laus. ℞. vſs.

Quibus finitis ſacerdos accedat prope crucem vt ipſam poſſit tangere et flexis genibus ter cantet Aue rex noſter.

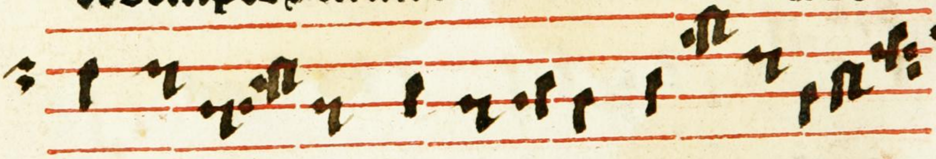

Aue rex noſter. Chorus. Fili dauid

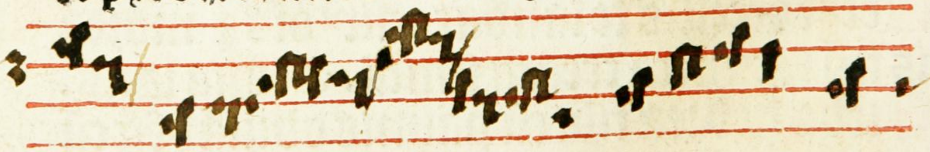

Etiã ter Chorus vltimo totaliter

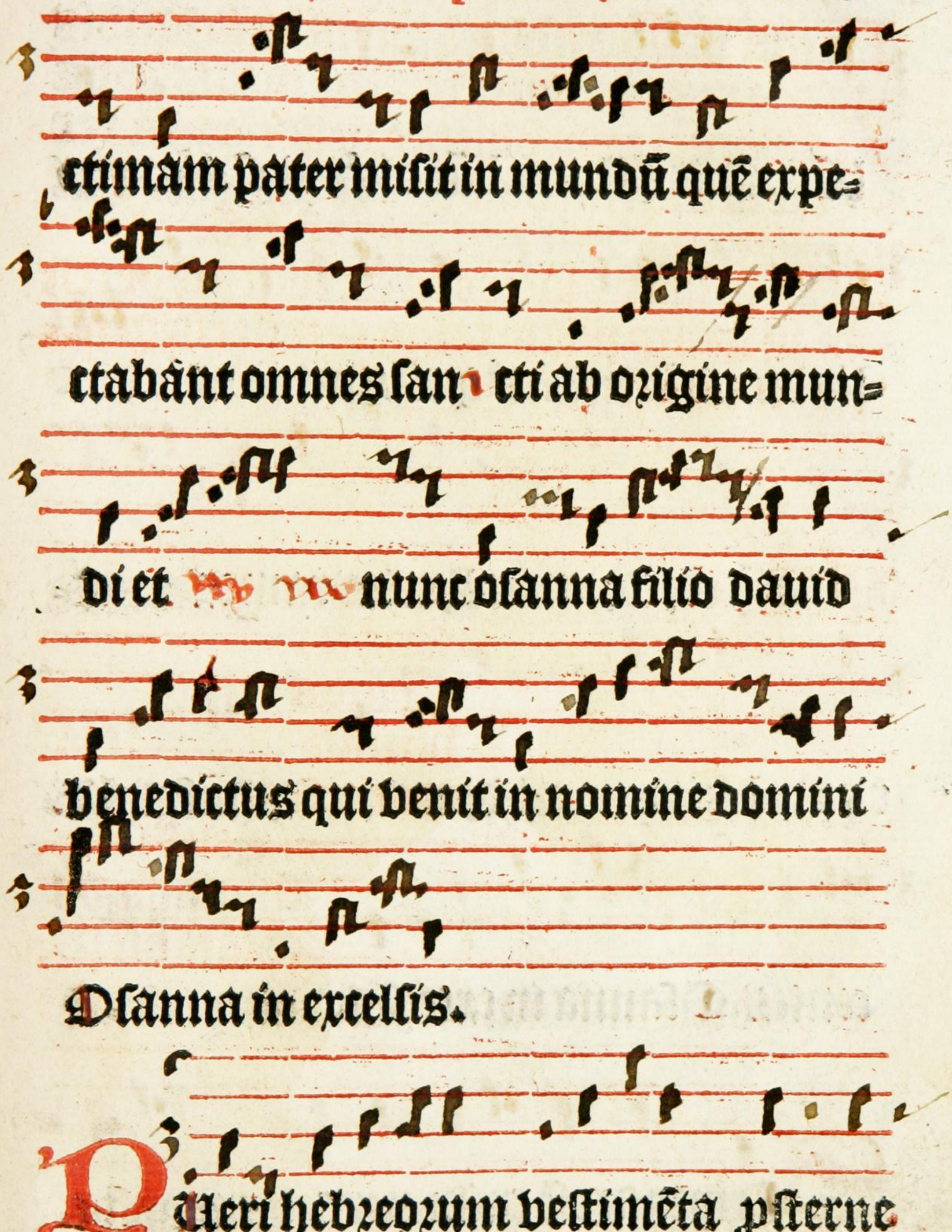
redemptor mundi. Quẽ p̄phe-

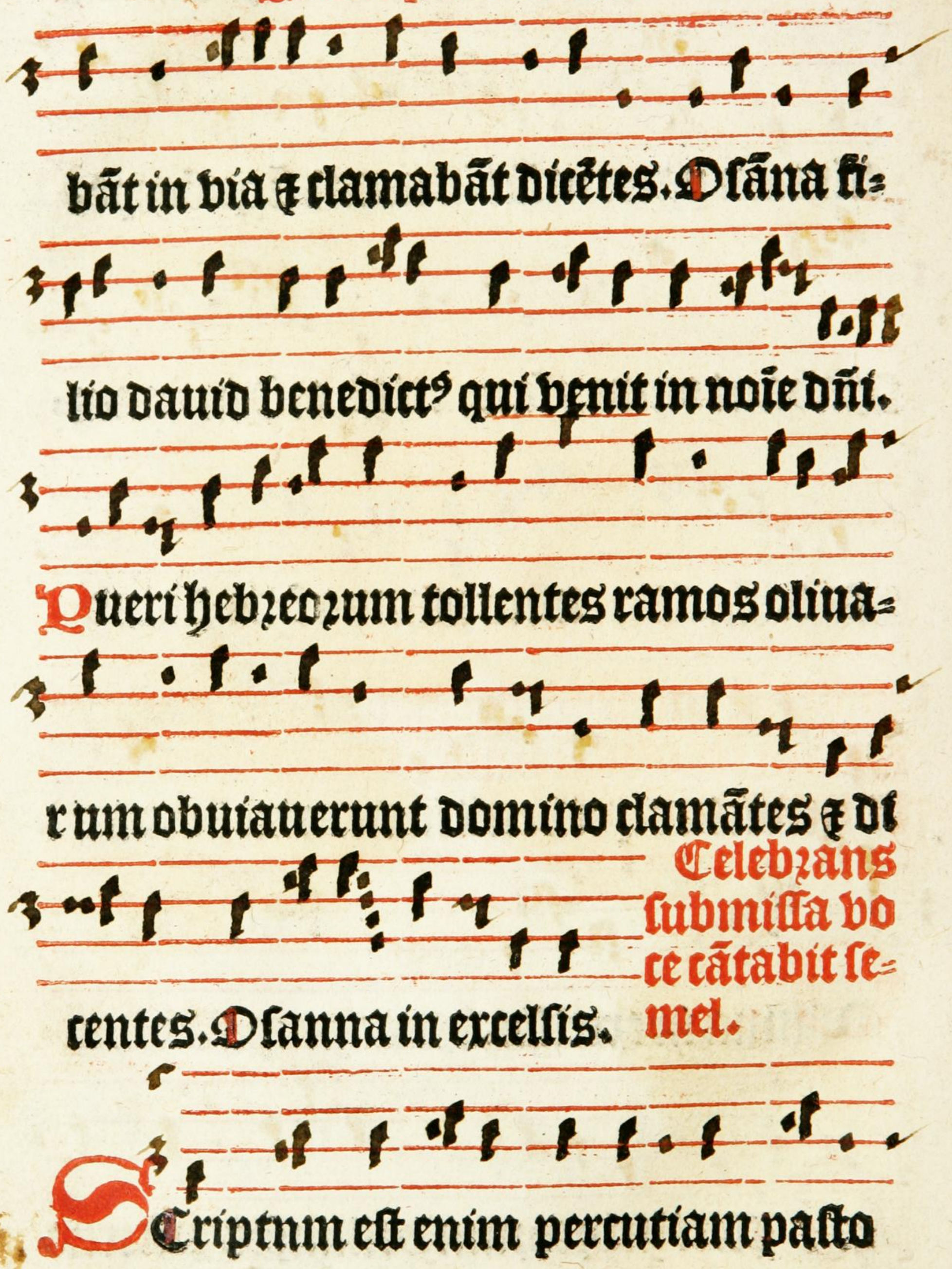
te predixerunt ſaluatorem domui iſrael

eſſe venturum te enim ad ſalutarem vi-

ctimam pater miſit in mundū quē expe-
ctabant omnes ſan cti ab origine mun-
di et nunc oſanna filio dauid
benedictus qui venit in nomine domini
Oſanna in excelſis.
Pueri hebreorum veſtimēta pſterne

In die palmarum.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

rem et diſpergent oues gregis poſtq̄ aūt

ſurrexero precedā vos in galileam ibi me

videbitis dicit dominus.

Poſt hec ſacerdos flexis genibus leuando crucem ter cantet ſequentem hymnum deponendo velum.

O Crux aue ſpes vnica hoc paſſiōis tē-

pore auge pijs iuſticiā reiſq; dona veniā.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

In die palmaꝝ bn̄dictiōes.

Deinde ſacerdos ſurgat populo pꝛoſequē=
te. Te ſumma deus trinitas. His finitis re
deatur ad eccleſiam cum reſpōſorio Ingre
diente domino.

Ingrediēte domīo in ſanctā ci uita=
tem hebꝛeoꝝ pue ri reſurrectionē vite
pꝛo nūciantes. Cum ramis palma rū
oſanna clamantes in excel ſis. Cunqꝫ
audiſſet populus quia ieſus venit hiero=

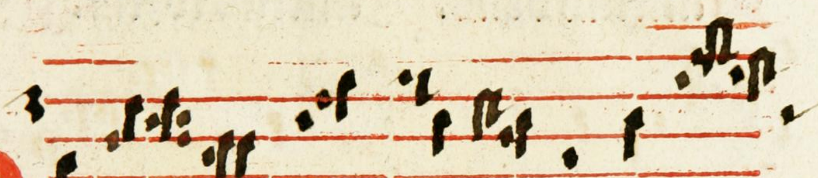
Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

ſoly- mã exierũt ob- uiam ei. Cunq̃.

¶ Sequitur officium miſſe Domine ne lõ-ge facias.

¶ In die paraſceuen ad ſalutationẽ cru-cis.

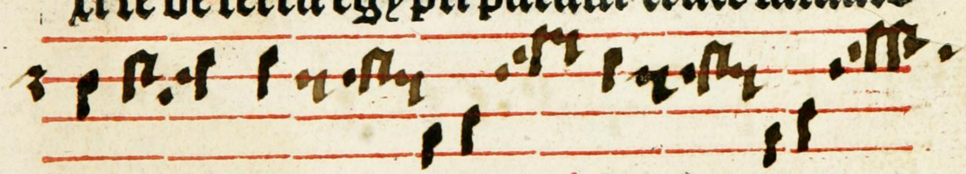
POpule meꝰ quid feci tibi aut in quo

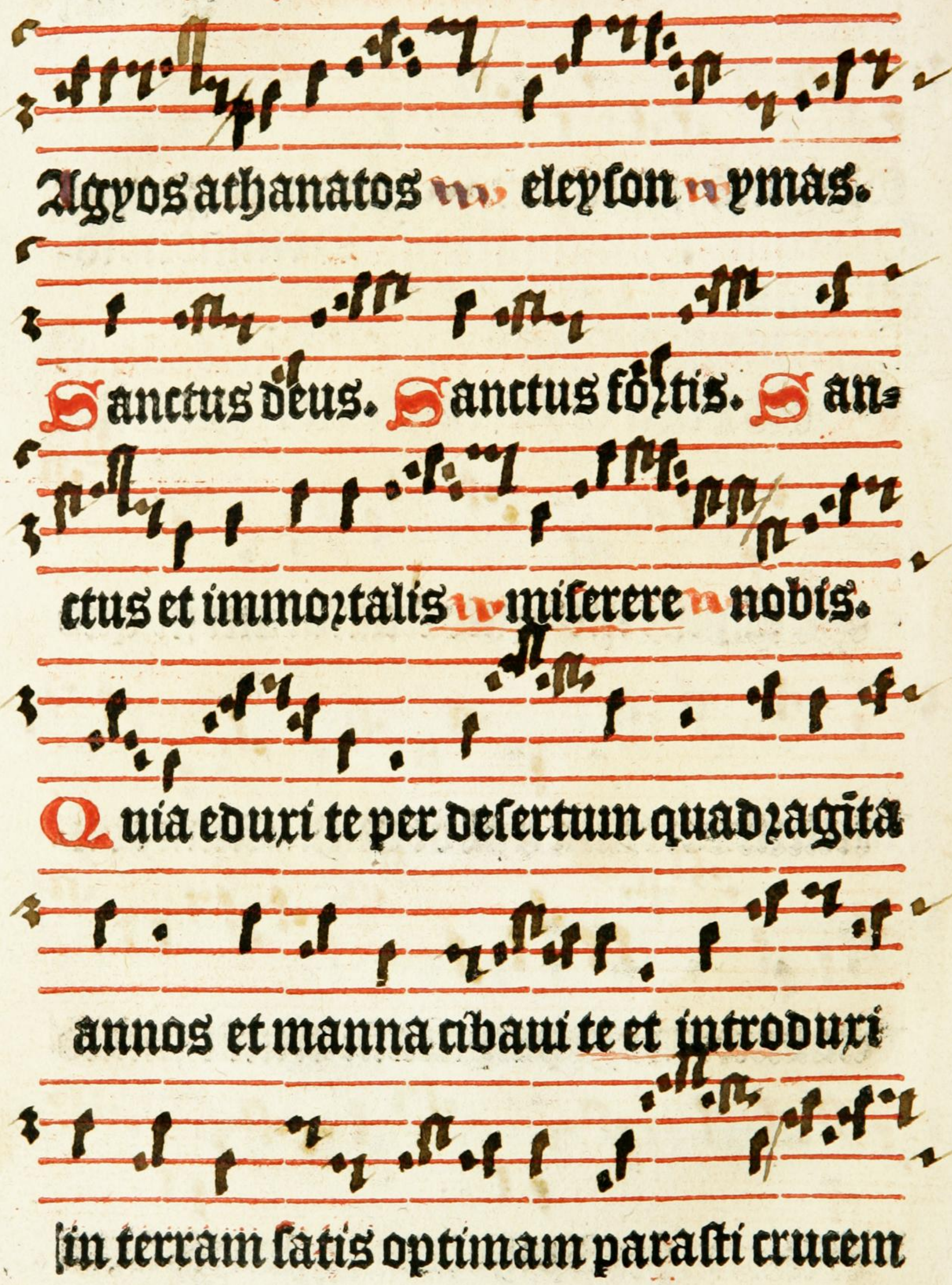
contriſtaui te respõde mihi. Quia edu-

xi te de terra egypti paraſti crucẽ ſaluato-

ri tuo. A gyos otheos. A gyos iſkiros.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

ſaluatoꝛi tuo. Agyos. v̄ts. Sanctꝰ. v̄ts

Quid vltra debui facere tibi et non feci

ego quidem plantaui te vineam meam

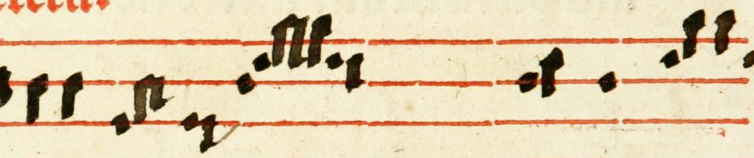
fructu decoꝛam ⁊ tu facta es mihi nimis

amara aceto namqꝫ ſitim meam potaſti

et lancea perfoꝛaſti latus ſaluatoꝛis tui.

Agyos ꝛc. vts̃. Sanctus deus. ꝛc. vts̃. Deinde cantetur flexis genibꝰ preſens antiphona tribus vicibus Ecce lignum crucis. Chorus reſpondet. In quo ſalus mundi. et cetera.

Ecce lignũ crucis Chorꝰ. In quo ſalꝰ

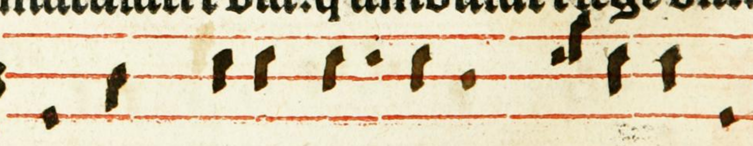

mũdi pe pẽdit ve nite adoremus. p̃s.

Bti imaculati ĩ via: q̃ ambulãt ĩ lege dñi.

Aña.

Crucem tuam adoramus domine/

et ſanctam reſurrectionem tuam lauda-

mus et gloꝛificamus/ ecce enim pꝛopter

crucem venit gaudiũ in vniuerſo mũdo

ps. Deꝰ miſereat̃ nr̃i ⁊ bñdicat nobis illu

minet vultũ tuũ ſup nos ⁊ miſereat̃ noſtri

Añа.

Duz fabꝛicatoꝛ mũdi moꝛtꝫ ſuppliciũ

Salutatio crucis.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

K.j.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Chorus. Crux fidelis. ꝛc. repetendo vſ̄s.

PAnge ligua glorioſi prelium certa-minis et ſuper crucis tropheum dic triumphum nobilem qualiter redemptor orbis immolatus vicerit. Dulce lignum. De parētis prothoplaſti fraude facta cō-dolens quando pomi noxialis morte mor-ſu corruit ipſe lignum tūc notauit damna ligni vt ſolueret. Crux fidelis inter oēs ꝛc. Hoc opus noſtre ſalutis ordo depopoſce-rat: multiformis proditoris ars vt artē fal leret: et medelam ferret inde hoſtis vnde le ſerat. Dulce lignum. Quādo venit ergo ſacri plenitudo temporis: miſſus eſt ab ar-ce patris natus orbis conditor: atq; ventre virginali caro factus prodijt. Crux fidelis Uagit infans inter arta poſitus preſepia mēbra pānis inoluta virgo mater alligat ꝛ pedes manuſq; crura ſtricta cingit faſcia Dulce lignū. Luſtra ſex qui iam peracta tempus implēs corporis: ſe volente natus adhoc paſſioni deditus: agnus in cruce le-uatur immolandus ſtipite. Crux fidelis. Hic aceto fel arūdo ſputo claui lācea mite

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

corpus perforatur/ſanguis vnda profluit
terra põtus aſtra mundus / quo lauantur
flumie. Dulce lignũ. Flecte ramos arbor
alta tenſa laxa viſcera: et rigor lẽteſcat ille
quẽ dedit natiuitas: vt ſuperni mẽbra re=
gis miti tẽdas ſtipite. Crux fidelis. Sola
digna tu fuiſti ferre preciũ ſeculi atqꝫ portũ
preparare nauta mundo naufrago quem
ſacer cruor perunxit / fuſus agni corpore.
Dulce lignũ. Gloria et honor deo vſqꝫquo
altiſſimo: vna pr̃i filioqꝫ inclyto paraclyto
cui laus eſt et poteſtas/per eterna ſecula.
Amen. Crux fidelis inter omnes. xc. vts.
Deinde cum corpus fuerit reſeruatum aſ=
fertur ad altare cantatur communio ſub=
miſſa voce.

Hoc corpus quod pro vobis trade=

tur hic calix noui teſtamenti eſt in meo

Sanguine dicit dn̄s hoc facite quotienſcūq;

ſumitis in meam commemorationem.

¶ In ſabbato ſancto paſche nona dicta dyacono aquā bn̄dictā & thuribulum ſine igne ferente. Sacerdos alba indutꝰ procedat nouū ignē bn̄dicturꝰ. Et leguntur ſeptem pſalmi penitētiales cum letania et Propicius eſto vt ſupra fo. xiiij. et cum venitur vſq; peccatores &c. paulo poſt dicit ſacerdos ter Ut ignem iſtū. vti ſequitur.

Ut ignem iſtum bene ✝ dicere digneris. Te ro. au. nos. Ut ignē iſtū bndicere ✝ et ſanctificare digneris. Te. Ut ignem iſtum bene ✝ dicere ſanctificare ✝ & cōſer ✝ uare digneris. Reſpondentibus aliis Te rogamꝰ audi nos. Et ſubiungentibꝰ lectoribus quod in Propicius ſequitur ſacerdos dicit Dn̄e exaudi orationē meā. Dn̄s vobiſcū.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Sabbato ſancto paſche.

Deus qui per filium tuū Oremꝰ
angularem ſcilicet lapidē in carita-
tis ignē fidelibus tuis contuliſti productū
a ſilice noſtris profuturū vſibus ſanctifica
et concede nobis ita per hec feſta paſcalia
celeſtibus deſideriis illuminari vt ad perpe-
tua feſta purgatis mentibus pertingere va-
leamus. Per eundem dominū. Oremus.

Domine ſancte pater oīpotens eter-
ne deus exaudi nos lumen indeficiēs
tu es enim dne deus noſter cōditor oīm lu-
minū bene✠dic hoc lumen quod a te incen-
ſum et ſanctificatū atqꝫ benedictum eſt tu
enim illuminaſti oēm mundū vt ab eo lu-
mine accēdamur et illuminamur igne cla-
ritatis tue: tu es verus ignis qui moyſi fa-
mulo tuo in rubro apparuiſti, tu es colūna
ignis qui populū tuū iſraeliticū in nocte
hac deſcendiſti tu es enim dn̄e qui tres
pueros de camino ignis liberaſti tu es dn̄e
qui cum filio tuo ieſu chriſto vniuerſū mun-
dum illuminaſti ita ſenſus nr̄os corda et
animas nr̄as in hac paſchali ſolemnitate
et in omni tēpore vite nr̄e illuminare igne

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

ſancti ſpiritus digneris vt ad vitā eternā peruenire mereamur in celis. Per eundē.

Domine ſcte pater oīpotens. Oremꝰ. benedicentibus nobis hunc ignem in noīe tuo et vnigeniti filii tui dei ac dni nr̄i ieſu xp̄i & ſpiritus ſancti cooperari dignare et adiuuare nos qui cū vnigenito tuo & ſpū ſancto viuis & regnas deus.

Veniat queſumꝰ omnipotens deus ſuper hoc incenſum larga tue benedictionis infuſio vt ad quemcunqꝫ locum ex huius ſanctificationis miſterio fuerit deportatum aut depoſitum expulſa diabolice fraudis nequitia virtus maieſtatis tue aſſiſtat Per dominum noſtrum ieſum chriſtum. &c.

¶ Benedictio generalis thuris mirrhe et thimiamatis.

Queſumus omp̄s deus abraham deus iſaac et deus iacob vt immittas in hanc creaturam thuris vel thimiamatis, viui odoris tui virtutē vt ſit ſeruis tuis et ancillis tuis in munimentū tutelamqꝫ defenſionis ne intret hoſtis in viſcera eorū nec aditū ibi vel ſedē poſſit hr̄e. Per xp̄m dn̄m.

Sabbato ſancto paſche.

Deus qui aſtant exercitus   Oremus.
angelorum dignare recipere et bene-
dicere hanc creaturam mirre et incenſi
vt omnes demoniorũ inſidie odorem ipſum
ſentientes fugiant atq; ſeparentur a plaſ-
mate tuo vt qui filiũ tui precioſo ſangui-
ne redempti ſunt nunq̃ ledantur a morſu
ſerpentis antiq'. Per xpm dnm. Oremꝰ.

Deus qui per ſpiritum ſanctum moyſi
famulo tuo reuelare dignatus es ea
que ad cultum ſanctuariũ neceſſaria decre-
uiſti et ob cauſam religionis boni odoris
thimiama ad opus eccleſie inter alia iugi-
ter permanere iuſſiſti vt miſtica nobis ſig-
nificatio ſpiritualiũ virtutũ ſuauitatẽ o-
doris oſtendent tua queſumus dextera maie-
ſtatis hãc creaturã ex alta arborũ natura
affluentem bene dicere et ſancti ficare
dignare vt vbicunq; fumus aromatum
eius afflauerit virtute ſancti nominis tui
oĩm immundorũ ſpirituũ incurſus effuga-
re omneſq; morbos reddita ſanitatẽ cele-
riter poſſit repellere ac in odorẽ fragran-
tiſſimũ tibi domino deo noſtro poſſit perpe-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

tua ſuauitate redolere. Per xpm̃ dnm nr̃z

Benedictio dei oĩpotẽtis pa✠tris et fi✠lii et ſpiritusſan✠cti deſcendat ſuper hãc creaturam thuris et myrre et thimiamatis et maneat ſemper. Amen.

¶ Hic aſpergatur ignis cum aqua benedicta et thurificetur ſic dicendo. Bñdictio dei pa✠tris, et fi✠lii, et ſpiritus✠ſancti, deſcendat ſuper hanc creaturã ignis. Bñdictione ignis completa accẽdatur cãdele. Et volentes portẽt de nouo igne ad domos ſuas: deĩde redeat ad chorũ cãtãdo hũc hym̃. prudẽtii

I

Nuẽtor rutili dux bone luminis qui

certis vicibus tempora diuidis Merſo ſo

le chaos ingruit horridum lumen redde

Benedictio noue ignis.

tuis chriſte fidelibus. Inuentor rutili Quãuis in numero ſydere regio lunari q; polũ lampade pixeris incuſſu ſilicis lumina nos tamẽ mõſtras ſaxigeno ſemĩe querere. Verſo. Ne neſciret homo ſpem ſibi luminis in chriſti ſolido corpore poſitũ qui dici ſtabilẽ ſe voluit petram noſtris igniculis vnde genus venit. Inuentor. Pinguis quos olei rore madentibus lignis ac facibꝰ poſcimꝰ aridis quin et fila fauis cirpea floreis preſſo melle prius colliſta pĩgimꝰ. Verſo Per quẽ ſplendor, honor, laus, ſapiẽtia, maieſtas, bonitas et pietas tua regnum cõtinuant numine triplici texens perpetua ſecula ſeculis. Amen.

Quibus completis procedatur ad benedictionem cerei paſchalis. In cereo benedicẽdo fiant foramina quinq; in modũ crucis quibus poſtea quinq; grana thuris imponantur iam prius conſecratis. fol. lxxvi

Sacerdos benedicturꝰ cereum baptiſma-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

tis quem vnus miniſtrorum teneat erectũ circa altare cantet ſolemniter ſequentẽ benedictionem ſancti Ambroſii ſuper cereo.

Exultet iam angelica turba celorũ

exultent diuina myſteria et pro tanti

regis victoria tuba inſonet ſaluta ris.

Gaudeat ſe tellus tantis irradiata fulgo-

ribus et eterni regis ſplendore illuſtratã

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

totius orbis ſe ſentiat amiſiſſe caliginem

Letetur et mater eccleſia tanti luminis

adornata fulgoribus et magnis populo-

rum vocibus hec aula reſul tet. Qua-

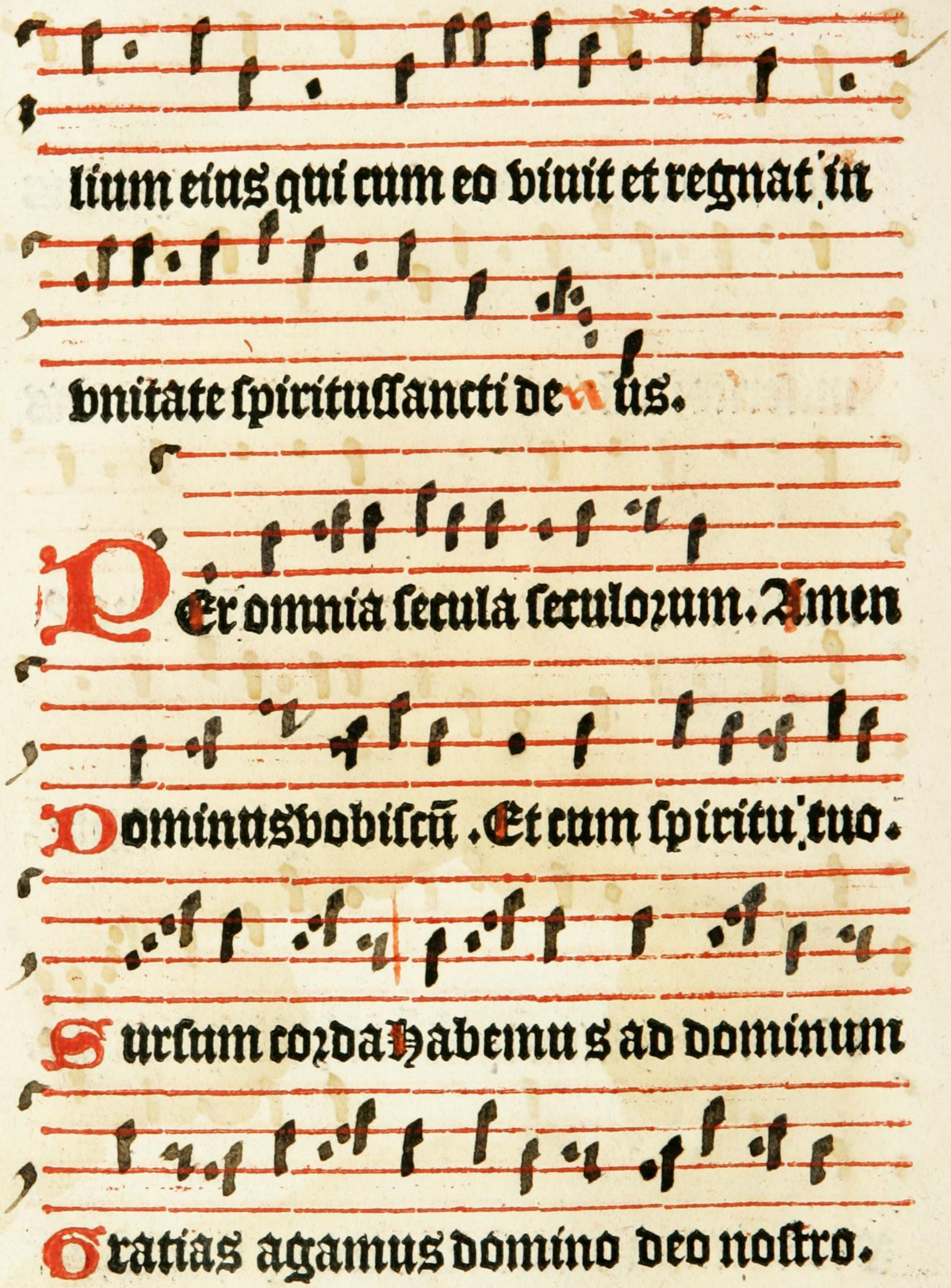
propter aſtantes vos fratres cariſſimi ad

tam mirã ſancti huius luminis clarita-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

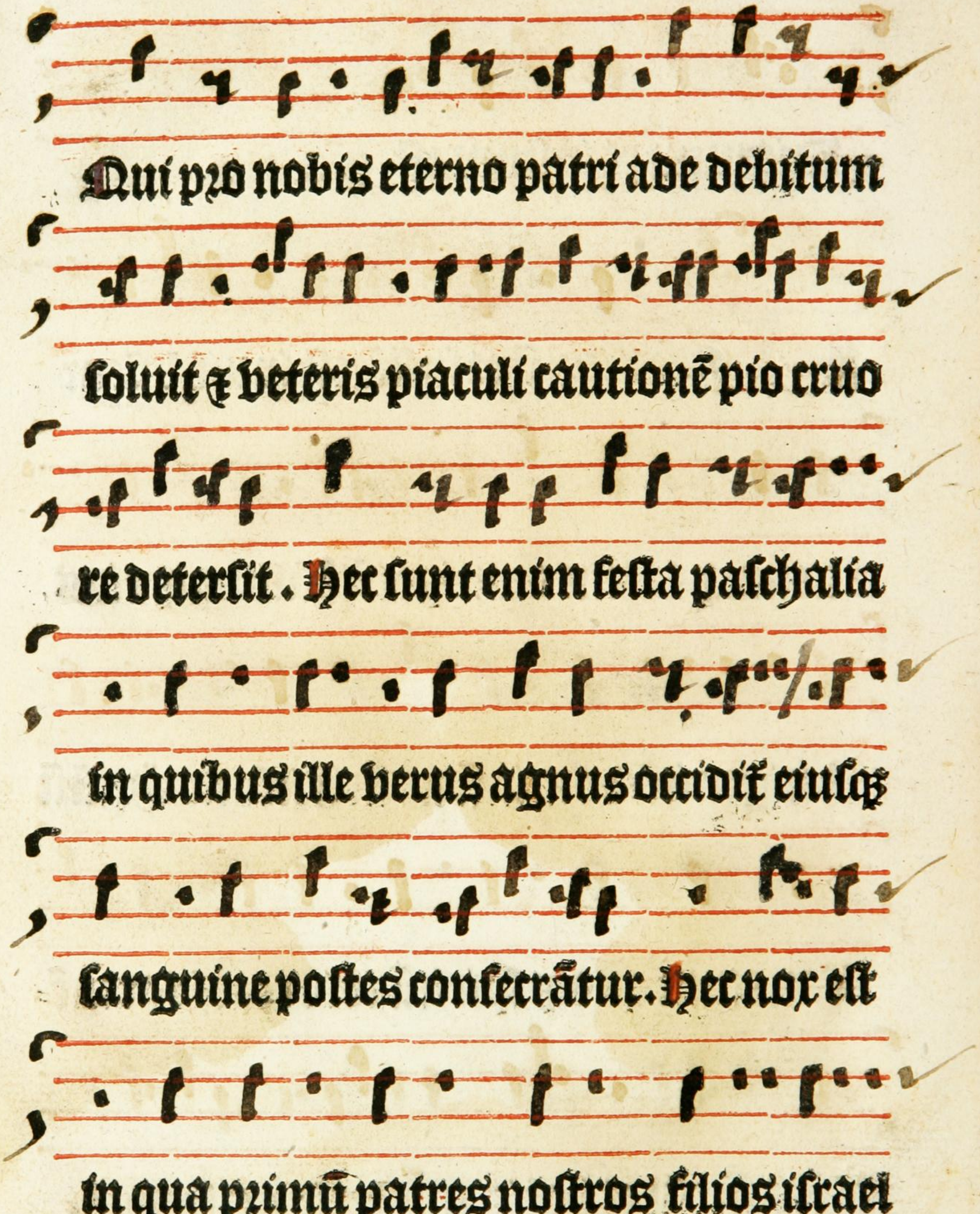
Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

lium eius qui cum eo viuit et regnat in
vnitate ſpiritusſancti de us.
Per omnia ſecula ſeculorum. Amen
Dominus vobiſcū. Et cum ſpiritu tuo.
Surſum corda Habemus ad dominum
Gratias agamus domino deo noſtro.

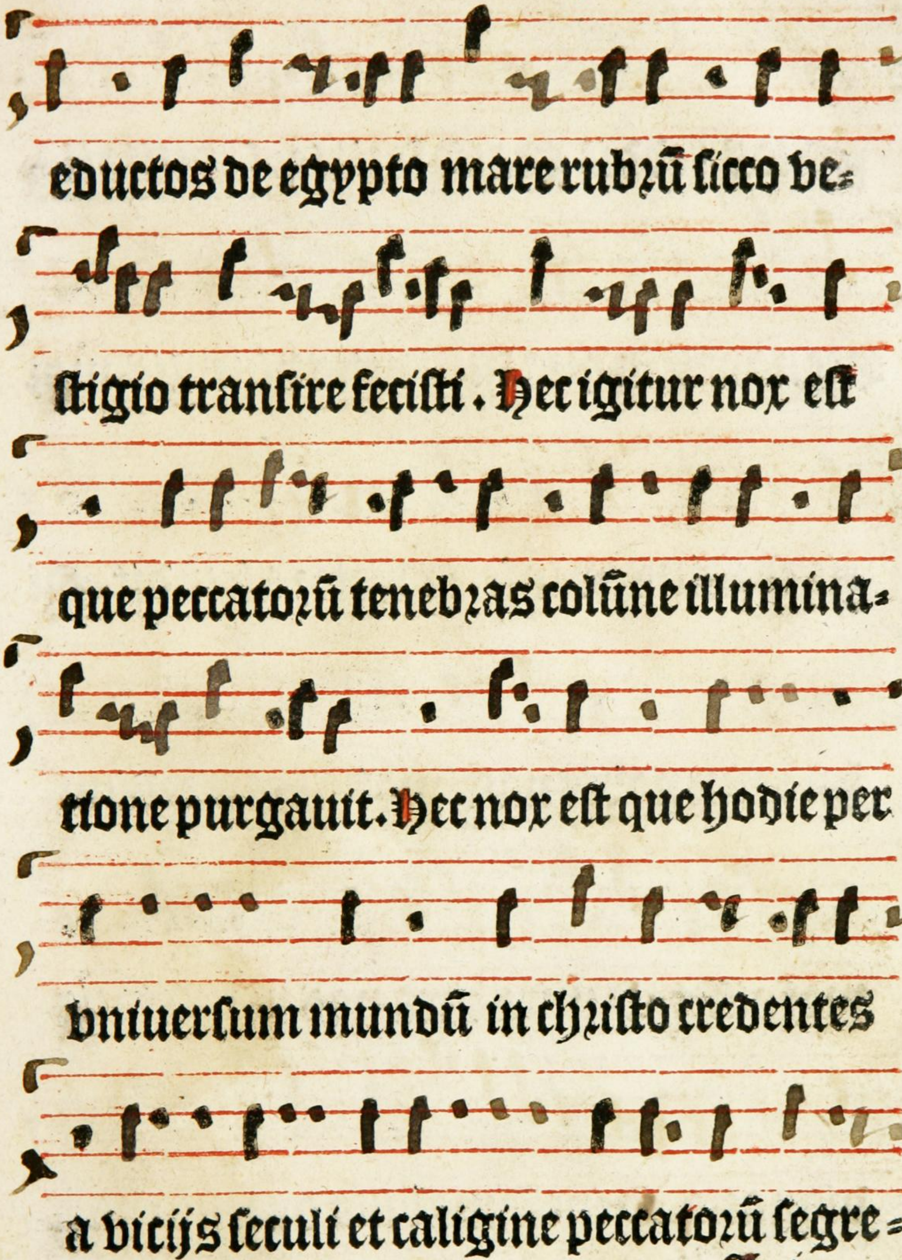
Dignum et iuſtum eſt.

Vere dignũ et iuſtũ eſt inuiſibilem deum patrem omnipotẽtẽ filiumqꝫ eius vnigenitũ dominũ noſtrũ ieſum chriſtũ ſan ctum quoqꝫ ſpiritũ toto cordis ac mẽ=tis affectu et vocis myſterio perſonare.

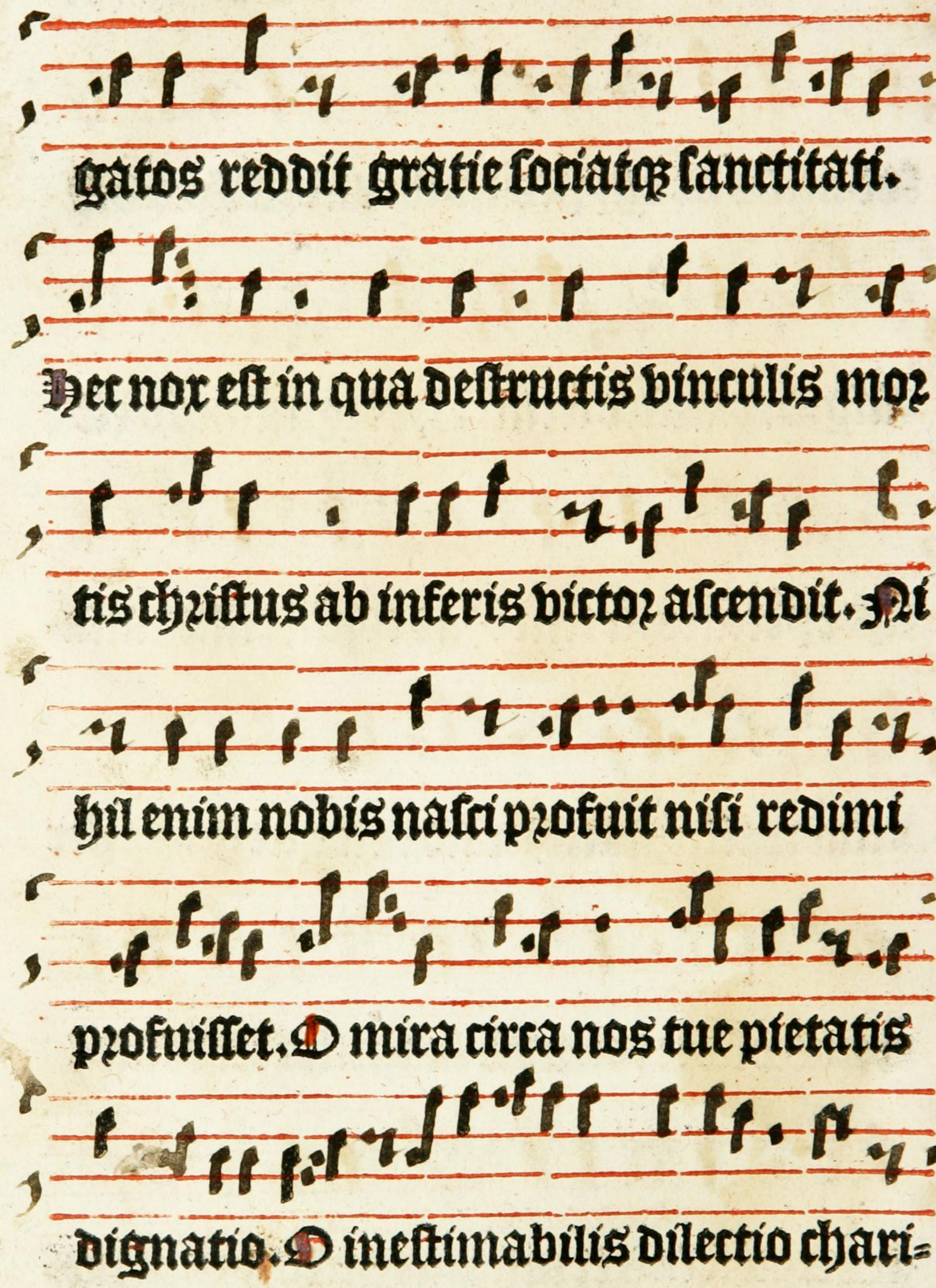
Benedictio cerei

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

gatos reddit gratie ſociatqꝫ ſanctitati.
Hec nox eſt in qua deſtructis vinculis moꝛ
tis chꝛiſtus ab inferis victoꝛ aſcendit. Ni
hil enim nobis naſci pꝛofuit niſi redimi
pꝛofuiſſet. O mira circa nos tue pietatis
dignatio. O ineſtimabilis dilectio chari=

tatis vt ſeruum redimeres filiũ tradidiſti

O vere beata nox que ſola meruit ſcire

tempus ⁊ horã in qua chriſtus ab inferis

reſurrexit. Hec nox eſt de qua ſcriptũ eſt

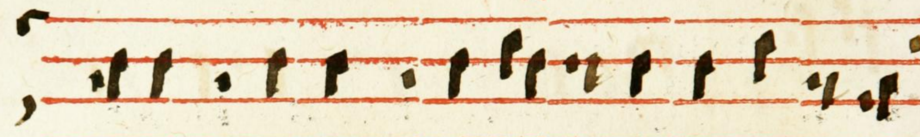
et nox vt dies illuminabitur et nox illu=

minatio mea in delitijs meis. Huius igit̃

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

ſanctificatio noctis fugat ſcelera culpas

lauat et reddit innocẽtiã lapſis et meſtis

leticiam. Fugat odia concordiam parat/

et curuat imperia. In huiꝰ igit noctis grã

Hic imprimantur quinqꝫ grana thuris in cereum in modum cru-cis de granis thuris iã circa ignẽ

ſuſcipe. benedictis.

ſancte pater incenſi huius ſacrificium ve-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

ſpertinum quod tibi in hac cerei oblatiõe

ſolemni per miniſtrorum manus de ope-

ribus apum ſacroſancta reddit eccleſia.

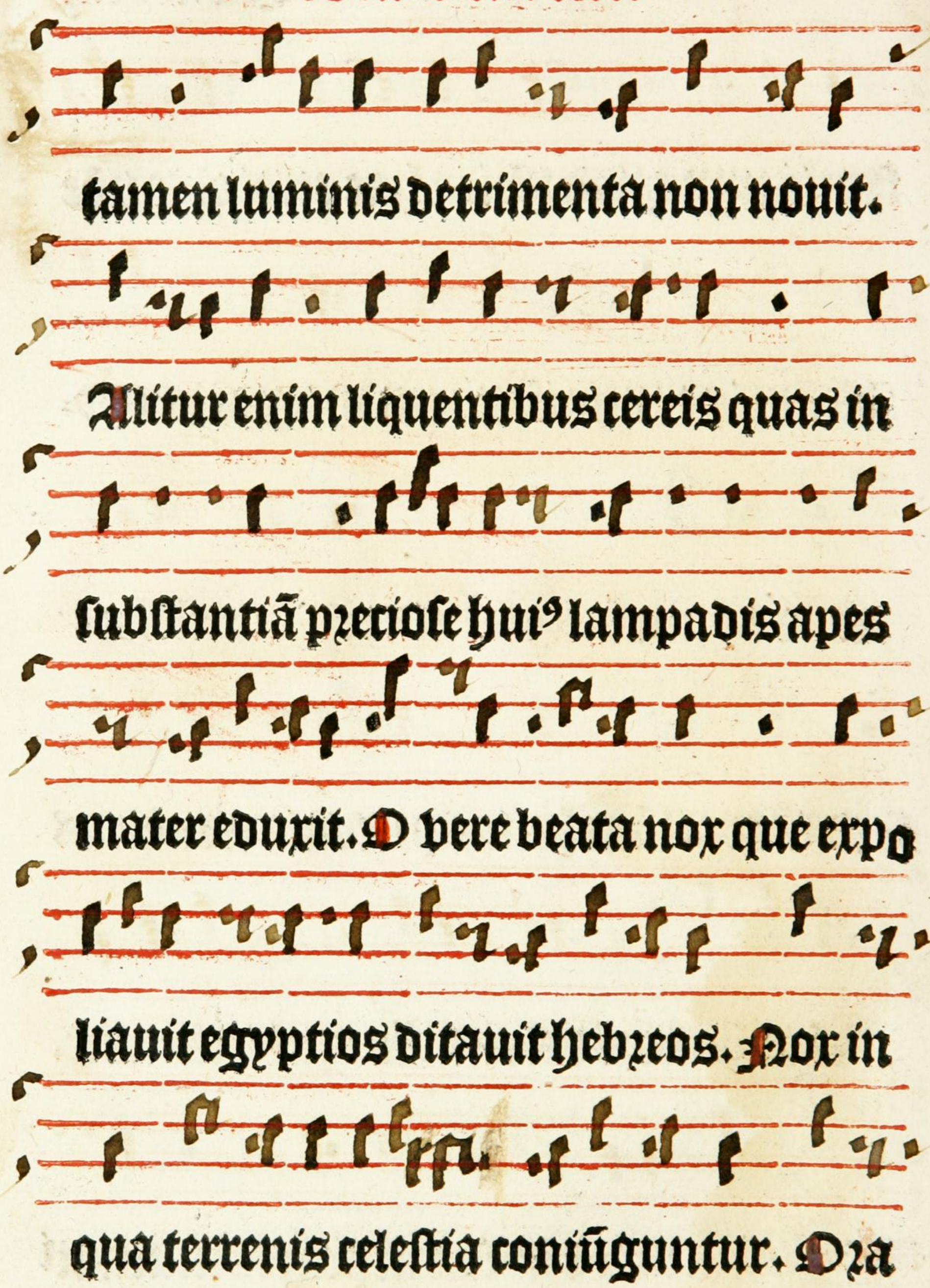
Sed iam colũne huius preconia nouimus

quē in honorē dei rutilãs ignis accendit.

Hic accendatur cereus.

Qui licet diuiſus in partes mutuati

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

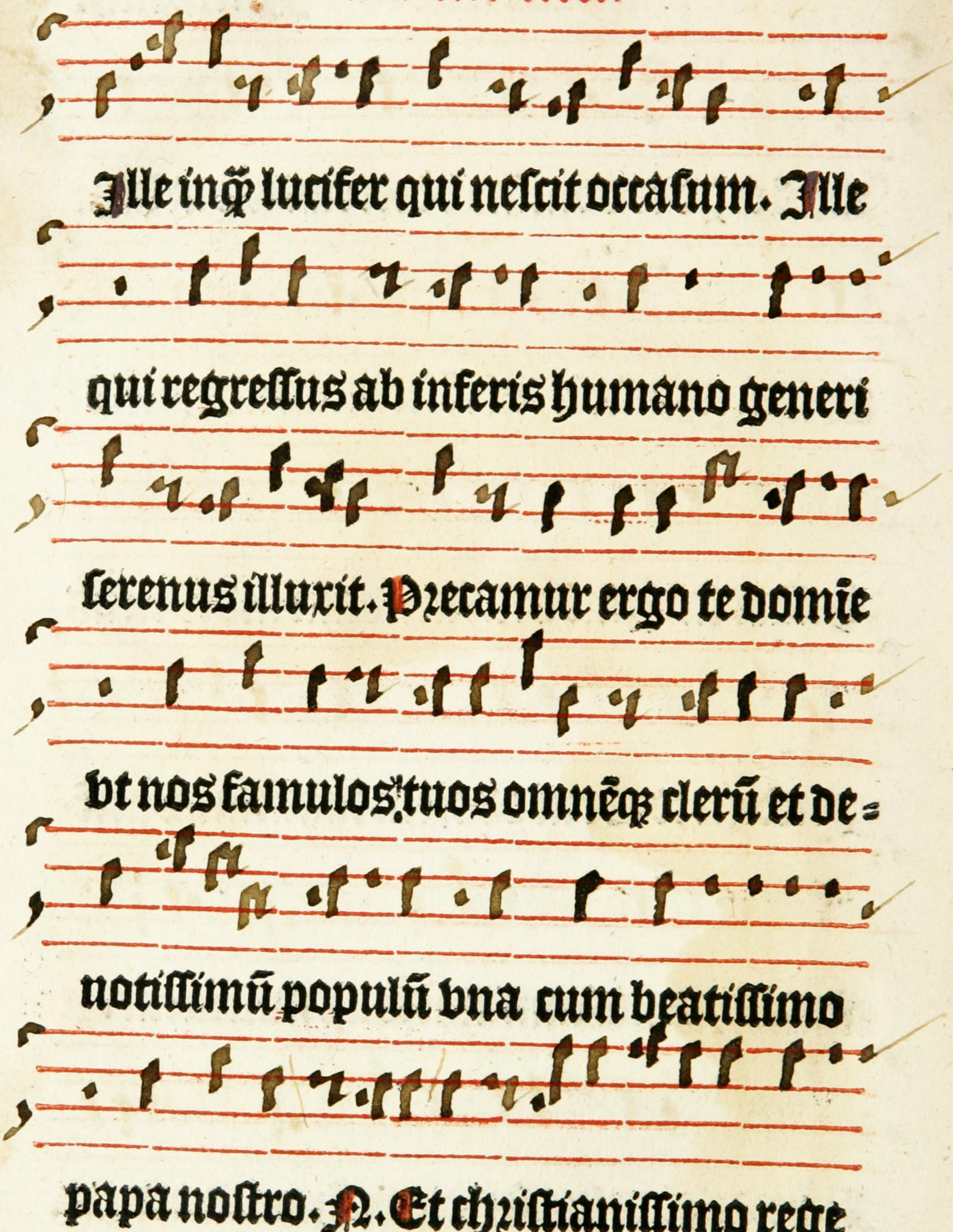

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

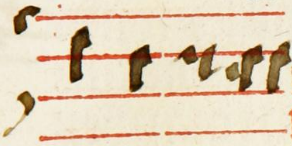
Benedictio cerei.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

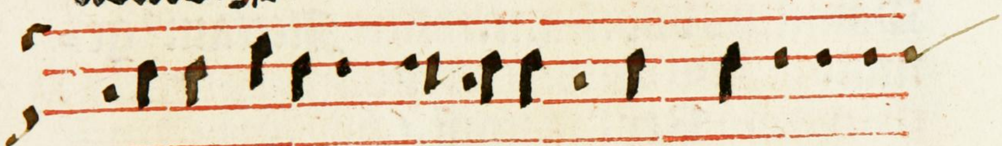

noſtro. N. Necnō et venerabili antiſtite

Nominentur nominatim iſti tres quilibet in loco ſuo.

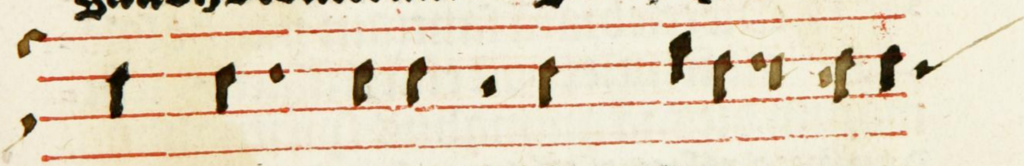
noſtro. N.

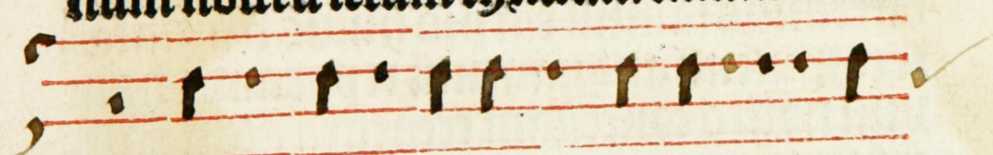
quiete tēporū conceſſa in his paſchalibꝰ

gaudijs conſeruare digneris. Per domi-

num noſtrū ieſum chriſtum filium tuum

qui tecum viuit et regnat in vnitate ſpi-

ritus ſcti deꝰ. Per oīa ſecula ſeculoꝝ. Amē
Finita benedictione cerei legant̄ lectiones
In principio creauit. cum reliquis ſine titu
lis vt in libro miſſali habetur. Et oratiōes
dicantur a ſacerdote aſſiſtente altari ſine
Dominus vobiſcum. et ſine Flectamꝰ ge=
nua. quibus finitis deſcendant ad fontem
cū hymno Rex ſanctorū. (vt ſupra ſcriptū
eſt) precedentibus vexillo crucis/cereo/thu
re/et aqua benedicta. Et fiat proceſſio ſiue
ſtatio circa fontē cantādo interim Rex ſan
ctorum vtſ̄. ¶ Benedictiones cibariorum
¶ Benedictio agni paſchalis. Oratio.

POſt celebratā ſanctam paſche ſolē=
nitatem: et poſt etiā trāſactos ieiu=
niorum dies. iā animabus ſpiritualibus/
dapibus refectis / de menſa tue maieſtatis
offerimus famuli tui pro huius fragilita=
te corpuſculi aliquantulū reparandi hanc
vſui noſtro conceſſam creaturā agni paſcē
tes vt eum ore proprio nobis ſignantibus

bene ✠ dicas/ac dextera tua ſancti ✠ fices
et vniuerſis ex eo miniſtratis munuſculis
grata effici pꝛeſtes atqꝫ his cũ gratiarum
actione perceptis/te deũ qui es cibus vite ⁊
anime noſtre/magis et inhianter deſidere
mus et indefeſſe fruamur. Per eum qui vẽ
turus eſt iudicare viuos et moꝛtuos. ꝛc.

¶ Benedictio noui panis.

DOmine ſancte pater eterne deus/be
nedi ✠ cere digneris hunc panem
tua ſancta et ſpiritali bñdictiõe/vt ſit oĩb⁹
ſalus mentis et coꝛpoꝛis/atqꝫ contra omẽs
moꝛbos/⁊ vniuerſas inimicoꝛum inſidias
tutamen. Per dñm noſtrũ ieſum chꝛiſtum
filium tuũ panẽ vite qui de celo deſcendit/
et dat vitã et ſalutẽ mũdo. Qui tecũ viuit
et regnat.

¶ Benedictio noui vini.

DOmine ieſu chꝛiſte qui in chana ga
lilee ex aqua vinum feciſti: quiqꝫ es
vitis vera/mltiplica ſuꝑ nos miſericoꝛdiã
tuam: ⁊ bene ✠ dicere atqꝫ ſancti ✠ ficare
dignare hanc creaturã vini/quã ad neceſſi
tatem ſeruoꝛũ tuoꝝ tribuiſti/vt oẽs qui ex
ea ſumpſerint/benedictionis tue opulẽtia

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

repleantur. Per chꝛiſtum dñm noſtrum.

¶ Benedictio nouarum frugum.

ORamus pietatē tuā oīpotēs deus vt has pꝛimitias creature tue/quas aeris ⁊ pluuie temperamēto nutrire dignatꝰ es/bene✠dictionis tue imbꝛe perfundas/ et fructus terre tue vſqꝫ ad maturitatē perducas/tribuaſqꝫ populo tuo de tuis muneribus ſemper gratias agere: vt a fertilitate terre eſurientiū animas/bonis affluētibus repleas/⁊ in tua laude cōſerues. Per chꝛiſtum dominum noſtrum. Amen.

¶ Benedictio panis.

BEne✠dic dñe hanc creaturam panis ſicut benedixiſti quinqꝫ panes in deſerto: vt ſit dominus eiuſdē abundās in nouū alimentū vt oēs guſtantes ex eo accipiant tā anime ꝙ coꝛpoꝛis ſanitatem. Per dñm noſtrū. ⁊c.

¶ Benedictio lardi.

BEne✠dic dñe creaturā iſtam lardi aut carnis vt ſint remediū humano generi ⁊ pꝛeſta ꝑ inuocationē nominis tui vt quicūqꝫ ex eis ſumpſerint coꝛpoꝛis ſanitatem et anime tutelā ꝑcipiāt. Per dñm.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

¶Benedictio caſei et butiri.

DIgnare domine deus omnipotens bene ✠ dicere et ſctificare hanc creaturã caſei et butiri quã ex adipe animaliũ producere dignatus es: vt quicunqꝫ ex populis tuis fidelibus comederint oĩ benedictione et gratia ſaturati repleantur in bonis. Per dñm noſtrũ. ¶Benedictio ouoꝝ.

SUbueniat q̃s dñe tue benedictionis gratia huic ouorũ creature: vt cib⁹ ſalutaris fiat fidelibus tuis in tuarũ actione gratiarũ ſumentibus. Per chriſtum.

¶Benedictio aliarum rerum eſibilium.

DEus creator vniuerſe carnis q̃ noe et filijs eius de mũdis et immũdis animalib⁹ precepta dediſti: quiqꝫ ſicut olera herbarũ humano generi quadrupedia mũda edere permiſiſti/cui agnũ in egypto moyſi et populo tuo in vigilia paſche edere precepiſti in figurã agni dñi noſtri ieſu chriſti: cuius ſanguine oĩa primogenita tibi de mundis redemiſti/et nocte illa omne primogenitũ in egypto percutere precepiſti ſeruans populũ tuũ agni ſangnine pre

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

notatũ. Dignare dñe bene ✠ dicere et ſan
cti ✠ ficare agnoꝛum mũdoꝛũ et alioꝛum
animaliũ carnes: vt quicũqꝫ ex ppl̃is tuis
fidelibꝰ ex eis comederit omni benedictiõe
celeſti et grã repleãtur in bonis. Per dñm.

¶ Benedictio ad quoſlibet fructus.

ORamus pietatẽ tuã oĩpotens deus:
vt has pꝛimitias creature tue quam
aeris ⁊ pluuie temperamento nutrire dig=
natus es bene ✠ dictiõis imbꝛe perfundas
Et fructus terre tue vſqꝫ ad maturitatem
perducas tribuaſqꝫ populo tuo muneribꝰ
tibi ſemꝑ gratias agere vt a fertilitate ter=
re eſuriẽtium animas bonis affluentibus
repleas. Per dominum noſtrum.

¶ Communis benedictio.

BEne ✠ dic dñe creaturã tuã appoſi-
tam vt ſit remedium ſalubꝛe huma
no generi: et pꝛeſta per inuocationẽ nomi=
nis tui: vt quicũqꝫ ex ea ſumpſerint coꝛpo=
ris ſanitatẽ et aĩe tutelã percipiãt. Per do.

¶ In die aſſumptionis beate marie ſuper
herbas benedictio. Adiutoꝛium noſtrum
in nomine dñi. Qui fecit celum et terram.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Sit nomen dñi benedictũ. Ex hoc nunc et
vſqꝫ in ſeculum. Oratio.

DOmine ſancte pater oĩpotens q̃ ab
initio feciſti hominẽ ad imaginem
tuam et condidiſti celũ et terrã/ſolem ⁊ lu=
nam ſtellas et omnia celeſtia ac terreſtria.
Tu dñe dominaris poteſtati maris tu ha=
bes poteſtatem abyſſi magne: tu cõdidiſti
omnia elementa: tu bene ✠ dicere et ſan=
cti ✠ ficare digneris has creaturas herba
rum ſicut benedixiſti quiqꝫ panes in deſer=
to et duos piſces et ſatiaſti quinqꝫ milia ho
minum virorũ. omneſqꝫ qui vtũtur ex eis
bene ✠ dicere ⁊ ſancti ✠ ficare dignare vt
eis ſit ſanitas anime et corporis. In nomi
ne pa ✠ tris et fi ✠ lij et ſpirituſ ✠ ſancti.
Et ab omnibus hominibus pecoribuſqꝫ q̃
ex hoc guſtauerint omnẽ putredinẽ et om̃e
fantaſma diaboli et omnẽ morbũ et peſtilẽ
tiã ac dolorẽ expellere digneris. Qui in tri
nitate perfecta viuis et regnas deus. Per
omnia ſecula ſeculorum. Amen. Oratio.

SUppliciter ſãcte pater atqꝫ ſubnixis
precibus tuã deprecamur clementiã

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

qui mirabiliter ex nihilo cūcta creaſti. Qui
terrā diuerſa proferre germina precepiſti ⁊
varia medicamentorū genera ad ſanāda
generis humani corpora herbis indidiſti.
Bene ✠ dicere ⁊ ſancti ✠ ficare has diuer
ſi generis herbas tua pietate digneris vt
quicunqꝫ ex eis in hac ſolemnitate venera=
bilis ac ſancte dei genitricis marie ſumptu
ri ſunt tam anime ꝙ̄ corporis ſanitatē per=
cipiant: et intercedente beata maria ſemp
virgine ſic earum vſu iocundēt ſalubriter
quatinus in tuorum vnguētorū odore pa=
radiſi ianuas adire mereantur. Preſtante
dn̄o deo noſtro ieſu chriſto. Qui tecū viuit
et regnat de⁹. Per oīa ſecula ſcloꝝ. Amen.

Deus qui arboris poma tua iuſſiōe
primogenita eſſe voluiſti nūc eadē
etiā bene ✠ dicere et ſancti ✠ ficare digne=
ris vt quicūqꝫ ex eis ſumpſerint incolumes
eſſe valeant. Per dominū noſtrum. Orō.

Queſumus omnipotens deus vt be=
ne ✠ dicas hunc fructū nouorū po
morū vt qui eſu īterdicte arboris in te mor=
tis ſententia vulnerati ſumus per illuſtra=

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

tionem filij tui vnigeniti ac bene ✠ dictio-
ne ſanctifica hec oīa atq₃ benedic/ depulſis
antiqui hoſtis inſidijs cū ſalubritate men
tis et corporis ſumamus. Per eundem.

¶ Benedictio alia.

Domine ſancte pater oīpotens eter-
ne deus qui celū ⁊ terrā mare et oīa
creaſti te ſupplices exoramꝰ: vt has fruges
nouas bene ✠ dicere et ſancti ✠ ficare di-
gneris et multiplicare abundanter offerē-
tibus tibi ac repleas eorū cellaria fortitudi
ne frumenti ⁊ vini vt letātes in eis tibi deo
patri omnipotenti laudes et gratias refe-
rant. Per dn̄m noſtrū. ¶ Alia benedictio.

Bene ✠ dic dn̄e creaturā iſtā vt ſit re
medium ſalutare generi humano ⁊
preſta per inuocationē ſancti nominis tui/
vt quicūq₃ ex ea ſumpſerint aut ſub ſe por-
tauerint corporis percipiant ſanitatem/ et
anime tutelam. Per dominū noſtrum.

Deinde herbe thurificentur et aqua bene-
dicta aſpergātur. Et bene ✠ dictio dei pa-
tris omnipotentis ✠ et filij ✠ et ſpiritus-
ſancti ✠ deſcēdat ſup̄ has creaturas Amē

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

In die purificationis beate marie.

Benedictio cereoꝛum. Oꝛemus.

Omnipotẽs ſempiterne deꝰ qui moyſen famulũ tuũ puriſſimũ olei liquorem ad luminaria ante cõſpectũ tuũ iugiter cõcinnãda pꝛeparare iuſſiſti bene✠dictionis tue gratiã ſup hos cereos benignꝰ infunde quatinus ſic amminiſtret lumen exterius vt te donãte lumen ſpiritus tui in noſtris nõ deſit mẽtibus interius. Per dominum noſtrum ieſum chꝛiſtum filiũ tuũ qui tecum viuit et regnat deus.

Per omnia ſecula ſeculoꝛum. Amen

Dñs vobiſcũ. Et cũ ſpiritu tuo. Surſũ

coꝛda. Habemꝰ ad dñm. Gratias agamꝰ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Benedictio cereoꝛũ.

conditionis creaturas de liquoꝛe aereo per

apum efficatiã cerei pꝛetioſam fieri volui-

ſti ſubſtãtiã: vt tibi inde debiti honoꝛis fa

mulat⁹ exiſteret et no bis vſus neceſſari⁹

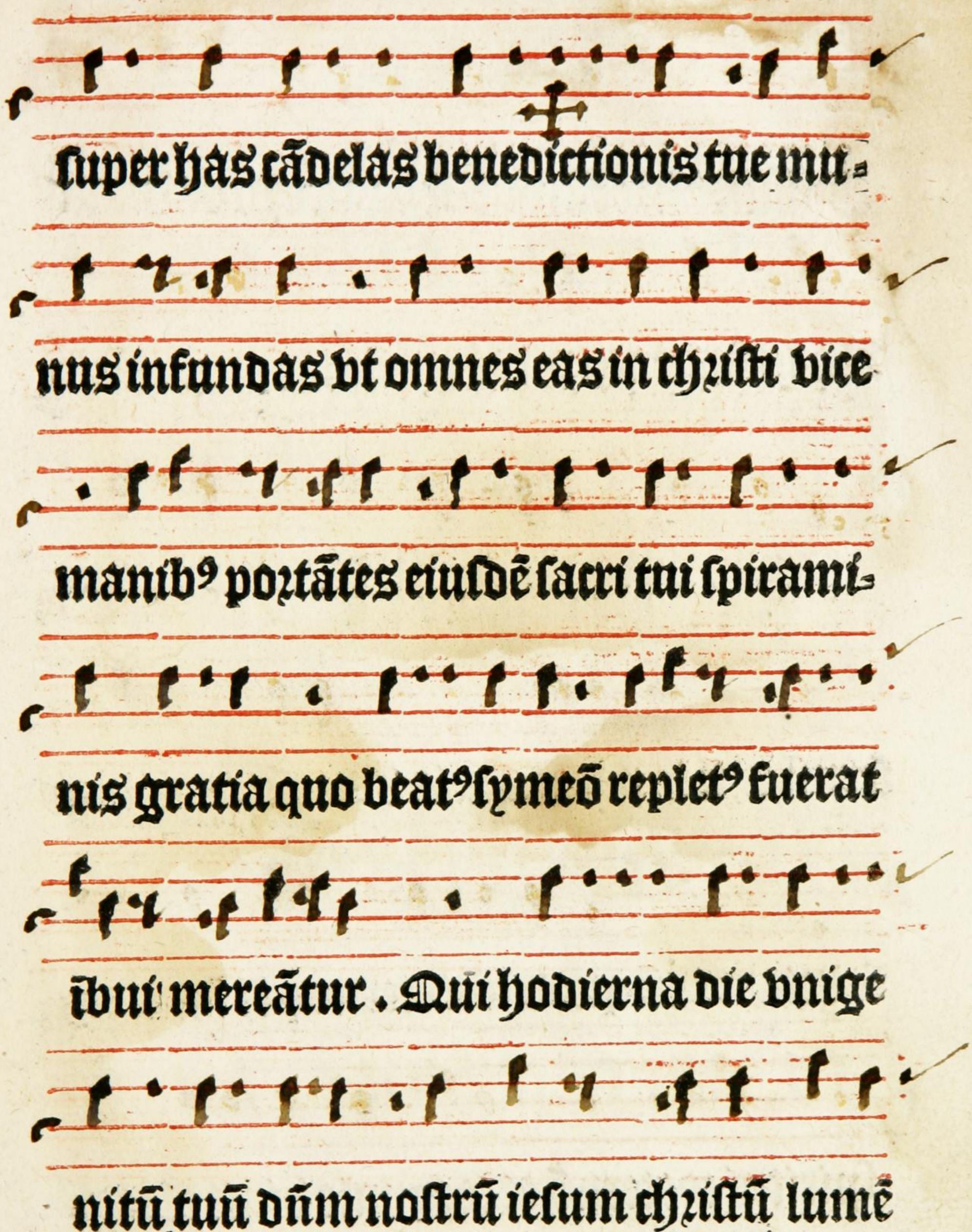

pꝛoueniret. Pꝛoinde immẽſam pietatem

tuã domine ſuppliciter imploꝛamus vt

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

ſuper has cādelas benedictionis tue mu-
nus infundas vt omnes eas in chriſti vice
manib⁹ portātes eiuſdē ſacri tui ſpiramī-
nis gratia quo beat⁹ ſymeō replet⁹ fuerat
ibui mereātur. Qui hodierna die vnige
nitū tuū dn̄m noſtrū ieſum chriſtū lumē

eternū a parētibus in tēplo pꝛeſentatū in

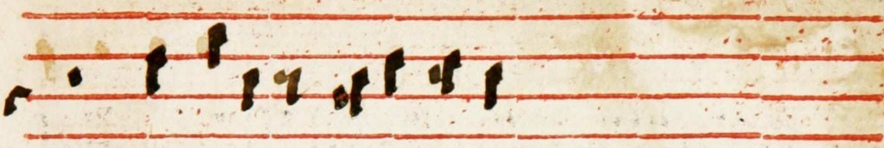
vlnas ſuas accepit ac reuelāte ſpirituſācto

ita pphetādo dixit. Nūc dimittis domīe

ſeruū tuū in pace. Quia viderūt oculi mei

ſalutare tuū quod tibi eterno pr̄i ſanctoqꝫ

ſpiritui coeternū et coequale viuit et reg-

nat in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

Finita pꝛefatione aſpergantur cerei aqua benedicta et adoleantur thure et accendantur. Interim cãtetur antiphona vt ſequit᷑

Lumen ad reuelationem gentium

et gloꝛiã plebis tue iſrael. ps. Nũc dimit-

tis ſeruum tuum domine ſecundum ver-

bum tuum in pace. Lumen ad reuela. ꝛc.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Et pſalmus iſte cũ ſingulis ſuis verſibus.
Deĩde ſacerdos alta voce oꝛationẽ ſequen-
tem dicat. Oꝛatio.

OMnipotens ſempiterne deus qui hodierna die vnigenitum tuũ in vlnis ſancti ſymeonis ſuſcipiẽdũ in tẽplo ſancto tuo pꝛeſentaſti/te ſupplices dep̄camur: vt hos cereos quos famuli tui in tui noĩs magnificentia ſuſcipiẽtes geſtamus luce accẽſos benedicere et ſanctificare ac lumine ſuperne benedictiõis accẽdere digneris/quatinus eos tibi dño deo noſtro offerendo digni et ſancto igne tue dulciſſime caritatis accenſi in tẽplo ſancto tuo gloꝛie tue pꝛeſentari mereamur. Per eundem dñm.

Deĩde fiat pꝛoceſſio cũ cereis per cimiteriũ moꝛe ſolito cantando Adoꝛna thalamũ. Ad ĩtroitũ eccleſie Aña. Cũ ĩducerẽt pueꝝ ieſũ. In ſtatiõe duo clerici Aña. Reſpõſũ. Choꝛꝰ neuma. In aſcẽſu choꝛi. Hodie maria virgo puerũ ieſum pꝛeſentauit in templum. ℣ꝰ. Poſt partum. Collecta. Perfice.
Deinde officium miſſe.

¶ Bñdictiones cinerum in capite ieiunij.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

O Mnipotēs ſempiterne deꝰ parce me-
tuentibꝰ/propiciare ſupplicibꝰ ⁊ mit
tere digneris ſanctū angelum tuū de celis
qui benedicat et ſanctificet cineres iſtos vt
ſint remediū ſalutare oībus humiliter no-
men tuū iplorātibꝰ ac ſeipſos pro conſcien-
tia delictorū ſuorū accuſantibus atq₃ ante
conſpectū diuine clemētie tue facinora ſua
deplorantibus vel ſinceriſſimā pietatē tuā
ſuppliciter obnixeq₃ flagitātibꝰ: preſta q̄s:
per inuocationē ſanctiſſimi nōis tui vt qui
cunq₃ eos ſuper ſe pro remiſſione ſuoꝝ pec-
catorū aſperſerint corporis ſanitatē et ani-
me percipiant medelam. Per. Oremus

D Eus qui nō mortē ſed penitentiam
deſideras peccatorū fragilitatē con
ditionis humane benigniſſime reſpice vt
hos cineres quos cauſa preferende humili
tatis atq₃ promerende venie capitibus no-
ſtris imponi decernimꝰ bene ✠ dicere pro
tua pietate digneris vt qui nos puluerem
eſſe ⁊ ob prauitatis noſtre meritū in pulue
rem reuerſuros eſſe cognoſcimꝰ peccatorū
omniū veniā et premia penitētibus repro-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

miſſa miſericorditer cõſequamur. Per.
Deus qui humiliatiõe flecteris et ſa-
tiſfactione placaris aurẽ tue pieta-
tis precibus noſtris inclina et capitib⁹ no-
ſtris et ſeruor̃ tuorũ horũ cinerũ aſperſiõe
attactis effunde ꝓpicius gratiã tue bene-
dictionis vt eos et ſpiritu cõpunctionis re-
pleas et que iuſte poſtulauerint efficaciter
tribuas et cõceſſa perpetua ſtabilitate ma-
nere intacta decernas. Per.
Bene ✠ dic dñe creaturã iſtã cineris
quã tu fieri iuſſiſti vt ſit remedium
animar̃ qui ad humiliãdũ ſemetipſos ſup
capita ſua ponũt cõcede vt ſint nõi tuo di-
cati et a moleſtia peccator̃ liberati. Per.
Deus qui tegmine noſtre mortalita
tis ob culpã prothoplaſti humanũ
gen⁹ ad yma dimerſũ pie et miſericorditer
redemiſti bñ ✠ dic hos cineres quos plebs
tua ad recordationem infirmitatis ⁊ culpe
humiliter ſuſcipit ac memorare noſtre ſub
ſtantie ac recordare quia puluis ſum⁹ ⁊ ho
mo vt per hoc indiciũ humilitatis fructus
dignos penitentie veniãq; ſcelerũ et eterne

gaudia vite te largiẽte valeam⁹ percipere.
Per dominũ. Poſt hec cineres aſpergant
aqua benedicta deinde cinis imponit capi=
tibus hominũ dicendo. Memento homo
quia cinis es ⁊ in cinerẽ reuerteris. Interi
cãtentur añe. Immutemur habitu. ⁊ Iu=
xta veſtibulnm. deinde circuit⁹ cum Rijs.
Paradiſi porta. Secũdũ. In ieiunio. Ter
tiũ. Emẽdemus inmelius. In ſtatiõe. ps.
Miſerere mei deus. cũ p̃cib⁹ ⁊ coll. p̄ peris.
¶ Benedictio pere et baculi peregrinãtiũ.

Domine ieſu chriſte qui tua ineffabi
li miſeratione patris iuſſione ſpiri=
tuſſancti cooperatione de celo deſcendere/
ouemq̃ perditã diabolica ſeductiõe volui=
ſti querere/atq̃ ꝓprijs humeris ad celeſtis
patrie gregẽ referre Quiq̃ precepiſti natis
matris eccleſie orando petere/bene viuẽdo
querere/ac pulſando perſeuerare quo citi⁹
valeat inuenire ſalutaris premia vite. Te
humiliter inuocam⁹ clementiſſime domĩe
quatenus ſancti ✠ ficando benedicere atq̃
bene ✠ dicendo has peras et hos baculos
digneris ſanctificare vt quicũq̃ his pro tui

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

nominis amore ad iſtar humilis armatu=
re vſi fuerint/ſicqꝫ peregrinando ſuffragia
ſanctorū humili comitanti deuotione que=
rere ſtuduerint/dextere tue protecti muni=
mine peruenire mereantur ad gaudia mā
ſionis eterne. Qui cū patre ⁊ ſpiritu ſancto
viuis et reg. ꝛc. Cū datur pera dicitur.

IN nomine dn̄i noſtri ieſu chriſti acci
pe hanc perā habitū peregrinatiōis
tue vt caſtigatus et bene ſaluus atqꝫ emen
datus peruenire merearis ad limina ſan=
ctorum/quo pergere cupis vt peracto itine
re tuo ad nos incolumis peruenire merea=
ris. Amen. ¶ Cnm datur baculus dicitur

IN noīe dn̄i nr̄i ieſu chriſti accipe hūc
baculū in ſuſtētationē itineris ac la=
boris tui ad viā peregrinationis tue/vt vi
cere valeas cateruas inimicorū/ et ꝑuenire
poſſis ad limina ſanctorū quo pergere cu=
pis vt peracto itinere tuo ad nos īcolumis
reuerti merearis ipſo adiuuāte. Qui cū pa
tre et ſpiritu ſancto viuit et regnat. ꝛc.

¶ Benedictio noue domus. Añā.

Signū ſalutis pone dn̄e ieſu chriſte in ha

bitaculo iſto vt nō permittas itroire angelum percutientem. ps. Miſerere mei deus

Oratio.

Gloria patri.

Eternū atqꝫ oīpotentē deū vnanimiter orātes petimus ꝑ hac domo atqꝫ pro oībus habitantibꝰ in ea/vt eis dn̄s angelum pacis/angelū lucis aſſignare dignetur/tutos eos defenſoſqꝫ p̄ſtet/augeat eis a rore celi pinguedinē terre/frumēti/vini/⁊ olei/pacē ſanitatēqꝫ/leticiā/benignitatē ab hoīe vſqꝫ ad pecus preſtare dignet᷑. Qui cū eo viuit et regnat. ⁊c.

Aña.

Nō priuabis dn̄e bonis tuis in hac domo habitantes ⁊ preſta: vt ambulātes in equitate te laudēt i ſcl'a ſcloꝝ. ps. Quā dilecta.

Te deū patrē oīpotentē oramꝰ ꝑ domino domus/et pro hac domo et ꝑ huiꝰ domꝰ habitatoribꝰ vt eos bn̄ ✠ dicere et ſancti ✠ ficare et oībus bonis amplificare digneris/et vt ſint promptuaria eoꝝ plena eructantia ex hoc in illud/tribuēs eis de rore celi et de pinguedine terre vite ſubſtātiam deſideria voti eoꝝ ad effectū tue miſerationis perduc/et ad introitū noſtrum be

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

ne ✠ dicere/et ſancti ✠ ficare digneris cũ=
cta que illoꝝ ſunt ſicut quondã benedicere
dignatus es domũ abꝛahe/iſaac/ et iacob/
Et infra parietes domus iſtius angelꝰ lu=
cis tue inhabitet. Per dñm noſtrum.

❡ Tabula ſiue regiſtrũ libꝛi.

Benedictio ſalis et aque cõis. folio.iij.
Bñdictio fontis paſche et pẽtheco. fo.v.
De neceſſitatibus baptiſmi fo.xvij
Oꝛdo baptizãdi maſculos tãtũ fo.xx
Oꝛdo feminarũ tantũ fo.xxviij
Oꝛdo baptizãdi infirmũ puerũ fo.xxxv
Oꝛdo bñdictionis ſpõſi et ſpõſe. fo.eiuſdẽ
Oꝛdo itroducẽdi mulierẽ poſt ꝑtũ fo.xxxix
Modus viſitãdi infirmos. fo.eiuſdẽ
Recõciliatio penitentis ad moꝛtẽ. fo.xliiij
Foꝛma abſolutionis generalis. fo.xliiij
Oꝛdo ad vngendũ infirmos fo.xlv
Cõmendatio animarũ generalis. fo.l.
Cõmẽdatio aĩaꝝ ĩ die oĩm aĩaꝝ. fo.liiij
Cõmẽdatio aĩarũ funere pꝛeſente. fo.lvj
Oꝛdo bñdictiõis in die palmarũ. fo.lx.
Oꝛdo ad ſalutãdũ crucẽ ĩ die paraſce. f.lxx
Oꝛdo bñdicẽdi ignẽ ĩ vigi.paſche. fo.lxxv

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Bn̄dictio thuris, thimiamatis & mirre lxxvj
Bn̄dictio cerei ī vigi. paſche. fo. lxxviij.
Bn̄dictio agni paſchalis. panis. vini. lardi.
ouorū & oīm alioꝝ cibariorū. fo. lxxxv.
Bn̄dictio herbarū ī die aſſū. ma. fo. lxxxvij.
Bn̄dictio cereorū ī die purifi. ma. fo. lxxxix.
Bn̄dictio cinerū in capite ieiunij. fo. xcij.
Bn̄dictio peregrinantiū. fo. xciiij.
Bn̄dictio noue domus. fo. ibidem.

Manuale ſeu inſtructoriū curatorū: cō-
tinens eccleſie ſacramenta et modū admini-
ſtrandi ea: cū ꝗ̄ pluribꝰ aliis documentis:
opus ſane oībꝫ curatis ac preſbyteris, perꝗ̄
neceſſariū. Quippe qd' ſingula curatorum
officia ſic cōplectitur: vt nouellos curatos
exercitatiſſimos facile reddat: & que doctiſ-
ſimi diuerſis in libris ſcripſerunt: hoc vno
opuſculo habeāt. Completū in alma Pari-
ſiorum academia: in officina wolffgangi
hopylii ad ſignū ſancti Georgii: apud edem
ſacrā ſancti Benedicti. Anno dn̄i Milleſi-
mo cccccxii. iiii. die Junii.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 519 4° (LN 130 4° copy 2)